

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

DR. IGNAC SEIPEL - UMRL

Dunaj, 2. avg. tg. Ob 7.30 zjutraj je umrl na Dunaju bivši zvezni kancler dr. Ignac Seipel.

★

Dunaj, 2. avg. tg. Vsa dunajska javnost soglasno obžaluje nenadno smrt dr. Seipla, posebno pa zato, ker ga smatrajo za največjega državnika, odkar obstaja avstrijska republika. Njegova akcija v letu 1922, ko je saniral avstrijsko gospodarstvo, se splošno smatra za zgodovinski dogodek in zvezni kancler dr. Dollfuß je imenoval dr. Seipla v svoji prvi posmrtni rešitavi Avstrije. Vsi listi hvalijo njegove velike sposobnosti in njegov čisti značaj. »Neues Wiener Tagblatt« vidi v njegovi misli v času brezmejnega materializma, da je dr. Seipel živel samo ideji, kako bi avstrijske dežele ohranile samostojnost. Krščansko-socialni list »Neue Welt« opozarja na to, da politični nasprotniki dr. Seipla soglasno priznavajo državniške sposobnosti velikega pokojnika.

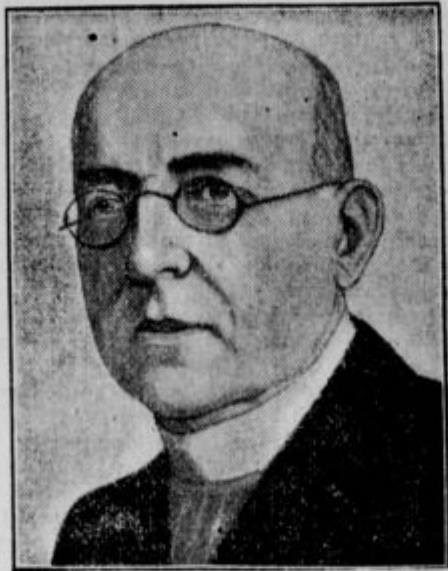
Truplo pokojnega dr. Seipla bodo nočjo prepeleli na Dunaj in ga položili na oder v veliki dvorani bivše vojaške kazne. Jutri in pojutrišnjem bodo dovolili obisk pristop do krste, v petek pa bodo pokopali z vsemi častmi na državne stroške pokopali v častnem grobu dunajske občine na centralnem pokopališču.

Ze dve leti po odstopu kot zunanji minister v kabinetu Vaugoin-Starhemberg je dr. Seipel bolehal radi odprte pljučne jetike. To bolezen je podedoval po starših, ker so vsi njegovi bratje in sestre umrli za to bolezen. Dr. Seipel sam pa je bil na pljučih precej trden, kar je dokazal sam s tem, da je okrevalec celo po atentatu 1. junija 1924, ko je bil zadet v desna pljuča, pa je okrevalec ljub temu, da je razen tega bolehal tudi radi sladkorne bolezni. Pred dvema letoma je v Meranu in Davosu dosegel znatno poplavljanje svoje bolezni in se je takrat celo odločil za potovanje v Palestino, vendar pa je po tem postajalo njegovo stanje vedno slabše. Domneva se, da je dr. Seipel potoval v Palestino samo v namenu, da bi se enkrat obiskal svete kraje. Včeraj ob eni popoldne ga je nenadoma obšla slabost, 12 ur potem je bil že v agoniji in ob 7.30 zjutraj je mirno zaspal za vedno. Se zadnji dan pred smrtjo je sprejel svete zakramente za umirajočega, pri čemer pa ni mislil, da je njegovo stanje tako resno. Dr. Seipel sam ni vedel, da je že tako na koncu. Upal je, da bo ozdravil in govoril tudi o svojih načrtih, kam bo potoval, Vsak dan je bral sv. mašo, ko pa so ga prijazno opominjali, naj varuje svoje zdravje, je rekel: »Ko ne bom mogel brati niti svete maše, potem bo z menoj konec.« V nedeljo je še sprejemal obiske, z župnikom iz Pernitza pa je še imel svoj zadnji razgovor. Razgovarjal se je z njim o zadnjih nemških državnozbornih volitvah. Pohvalil je tudi govor poslanca Kunschaka v avstrijskem zveznem svetu, ko je govoril o lozanskem posojilu za Avstrijo, ter izrazil upanje, da se bo za lozansko rešitev še našla večina v avstrijskem zveznem svetu. Dr. Kienböck je obiskal dr. Seipla pred tremi tedni, ko se je vrnil iz Lozane, in se je takrat dr. Seipel še zelo živahno zanimal za politične dogodke.

★

Z dr. Seiplom je odšel s politične pozornice politik in državnik, ki ga že danes zgodovina uvršča med največje politične osebnosti povojne Evrope. Ime tega genialnega duhovnika-politika se bo vedno imenovalo v isti vrsti z Briandom in Stresemannom in je bila le v tem njegova tragika, da mu ni bilo dano zastopati večjega naroda in večje dežele, kakor pa je Avstrija. Povojni razvoj Avstrije je nerazdružno združen s Seiplovim imenom. Ako bi mu usoda odločila zdravje in življenje, bi bil Seipel še in še zvezni kancler, tako visoko je presegel vse svoje politične vrstnike. Za Luegerjem je bil Seipel najmočnejša politična osebnost v vrstah krščanskih socialcev — in zanimivo naključje — z Luegerjem vred je tudi Seipel delil v lastni stranki neomejeno zaupanje in popularnost, pa tudi mnogo, mnogo nasprotnikov.

Seiplov pomen kot politika in državnika velikega formata ni le v tem, da je bil skozi deset let voditelj največje avstrijske politične stranke, ampak da je v najtežavnejših razmerah izvršil izredno težko delo, ko je ozdravil v vojni porušene državne finance in omogočil gospodarsko in življenjsko samostojnost svoje domovine. Zamislimo se samo v usodno poletje 1922, ko je kot zvezni kancler prvič vzel krmilo države v roke. Tedaj je skoraj veljala evropska politična dogma, da bo Avstrijo treba razdeliti med sosedo. Šiling je vedno bolj izgubljal vrednost, vojno pomanjkanje je na vseh straneh kazalo še vedno usodne sledove. Avstrija, zlasti pa Dunaj, sta izgubila prejšnji politični pomen, nista pa mogla najti nove življenjske eksistence. Posmehljivo je svet govoril o »spacku z vodeno glavco«. »Avstrija je to, kar je«, se je zaničljivo izražal G. Mussolini. Med mnogimi avstrijskimi politikmi je prevladovalo mišljenje, naj se dogodkom pustijo prosta pot in naj se državo prepusti popolnemu polomu ter dokaže svetu, da Avstrija ni zmožna samostojnega političnega življenja.

To naj bi bila, po njihovih mislih, najkrajša pot do »Anschlusa«. V svoji kratkovidnosti pa ti politiki niso videli, da bi Avstrija po tej poti utegnila končati neke čisto druge, kot v rajhovskem naročju.

Tedaj je Seipel nastopil svoje romanje po Evropi. Politik skozi in skozi, hladen in »ster mislec brez čustvene primesi, je v svoji državniški dalekovidnosti takoj spoznal, kaj mora storiti. Videl je, da mora Avstrija predvsem živeti, zato je bila prva njegova pot k sosedom, v Prago, ki jo je smatral za sedež male antante. S Čehi, čeprav tisočletnimi nasprotniki Dunaja, se je najprej hotel pobotati. Navezal in uredil je prepotrebne trgovske slike in takoj nato hotel v Verono, da si zagotovi blagohotnost italijanske politike. Šele potem je obiskal Berlin. Rajhoviči so silili v njega in ga spraševali o Anschlusu. Seipel pa je le skromno in previdno odgovarjal: »Ne poznam nikogar, ki bi bil proti, nikogar...« In pri tem je ostalo. Previdni diplomat se ni hotel prenagliiti. Ni se vdal trenutni opojnosti vsenemških fraz, ker je vedel, da bi si s tem pokvaril vse šanse pri Zvezi narodov, zlasti pa pri zapadnih velelilah, ki edine so mogle Avstrijo finančno rešiti. S tem večjim poudarkom pa je nastopil v Zenevi in sicer s polnim uspehom. Seipel v politiki ni nikdar delal širokih gest, ker se je predobro zavedal, da bi se mu ne podale in ne bi imponirali. Pač pa je sam osebnost, ki je vzbujala vero v iskrenost in poštenje tega, kar je govoril. Osvojil si je zaupanje zlasti Francozov, ki so ga v vseh stikah — in teh je bilo veliko — moralno in finančno podpirali, ker so v njegovi osebi nekako zrlj garancijo za trezno in samostojno avstrijsko politiko. Ze oktobra 1922 je Avstrija dobila veliko mednarodno posojilo, s katerim je stabilizirala valuto in uredila svoje gospodarstvo.

Zeneva ga je pozneje še videla. Sicer se navadno osebno ni udeleževal zasedanj Zveze narodov, ampak je pošiljal tjakaj svoje diplomate z očitnimi instrukcijami, da ne store nikomur nič žalega, a da tudi ničesar ne obljubijo. Kadar pa je sam osebnost prišel, je igral v zboru diplomatov mnogo pomembnejšo vlogo kakor Avstrija v zboru evropskih držav. Takšna je bila sila njegove politične in osebne sugestivnosti. Čeprav je popolnoma obvladal francosčino, je govoril v nemščini. Z globokim, mirnim glasom je v filozofsko zasnovanem govoru zbranim diplomatom slikal bodočnost Evrope. Tedaj je rastele iz besed ne več politik, ampak krščanski filozof. »Nestrpnost ogroža mir. Politični in duševni kaos, ki zagrenja življenje narodom, more odstraniti edinole pravičnost...«

Uspešno in bogato življenje tega izrednega moža pa je prepleteno tudi z globoko tragiko, ki pa jo je znal prenašati z občudovanja vrednim mirom. Ne le, da je njegovo slabotno zdravje atentatorjeva krogla leta 1921 smrtno izpodbopala, da ni mogel nič več prav okrevati — v njegovo javno politično življenje je padel tudi usodni 15. julij 1927, ko je zgorela dunajska justična palača. Nastajajoča revolucija je policija s silo zatrla, kar je dalo avstromarksistom povod, da so dvignili proti kanclerju najbolj divjo gonjo. Seipel se tedaj ni umaknil, ampak je najprej upostavljal red, kar končno ni bilo neljubo niti njegovim nasprotnikom, kakor se je pozneje objektivno izkazalo.

Smrt je sedaj rešila socialiste nasprotnika, ki so se ga najbolj bali. Njegovi stranki je vzela voditelja, kateremu bodo komaj v desetletju našli enakovrednega naslednika. Najbolj pa bo prelata Seipla pogrešala njegova domovina Avstrija, kateri je nesebično služil, ji posvetil vse svoje bogate sile in lahko rečemo, da tudi življenje.

Dr. Anton Korošec o dr. Seiplu

Iz razgovora s »Slovenčevim« urednikom

»G. predsednik! Znano nam je, da Vas je rajni dr. Seipel zelo visoko cenil in da ste tudi Vi tu in tam porabili priliko, da se z njim razgovorite. Ali bi hoteli izdati nekaj osebnih vtisov?«

»Dr. Seipel je bil mož izredno širokega obzora, pronicavega in hladnega duha. Pravili so o njem, da nima živcev. Bil je profesor moralne teologije in kot tak izredno globoko fundiran v etičnih in socialnih vprašanjih. Mnogo se je pečal s sociologijo. Rad je predaval o državi, o parlamentarizmu, o sestavi bodoče družbe. S temi predavanji je nastopal tudi izven Avstrije, v Nemčiji, Belgiji in drugod.

Osebnost je bil jako skromen človek. Tudi ko je bil zvezni kancler, je stanoval v samostanu kakor preje profesor, kjer je imel malo dvosobno stanovanje. V pogovoru je delal vtis v sebi dovršene osebnosti, ki se s preudarkom, vendar pa iskreno izraža. Imel je tudi za politiko višja merila in ga dnevi dogodki niso prehiteli in tudi ne spravljali iz razpoloženja. Še zadnjič, ko sva bila skupaj, mi je šaljivo rekel: »Ze dolgo se ne jezim nad ničemer več. Kaj bi se jezil! Ne vznemirja me ne moja sladkorna, niti to, da imam tuberkulozna pljuča, še nad svojo plešo se ne hudujem!«

»Ali je bil Seipel za Anchluss?« Slišal sem, da se je neki znani politik izrazil, da se je Seipla v tem oziru krivično sodilo. Tedaj, ko bo Avstrija združena z rajhom — tako je pravil — bo treba na Dunaju postaviti spomenik, a na prvo stran vklesati ime prelata Seipla.

»Gotovo Seipel ni bil proti Anschlusu. Toda dobro je premislil vse pot in tudi težkoče, ki bi bile s tem združenje. Zato je najprej hotel ohraniti proste roke in braniti suverenost avstrijske države proti vsem sosedom. Iz razgovorov, ki sva jih imela, pa vem, da je bil pozitivno proti kakšni politični donavski konfederaciji, ki bi za bodočnost utegnila preprečiti Anschluss. Tudi se ni hotel za Italijo aranžirati proti Mali antanti v kaki zvezi z Madjarsko. Pač pa je gledal, da si ohrani naklonjenost Francije, kar je bilo naravno, že zaradi finančne pomoči, ki jo je Avstrija uživala.«

»Ali je bil Seipel legitimist?«

»Isto sem ga jaz vprašal. Pa mi je odgovoril: Tega nikomur ne povem, tudi vam ne. Vem pa, da je proti restavraciji velika večina moje stranke, vsi socialisti, velenemci in landbundovci, torej velika večina naroda. Nes pametno bi torej bilo forsirati nekaj, kar je proti volji ljudstva.«

»Toda, ali ni bil Seipel zadnje čase proti parlamentarizmu in demokraciji. Ali so bili očitki nasprotnikov upravičeni, češ, da stremi po diktaturi?«

»Tega ne verjamem. Morate pa poznati politično zagrizenost v Avstriji. Seipel se ni veliko vznemirjal zaradi Starhemburške gibanja. Nasprotno, prišlo mu je celo prav, da je Starhemberg zaposlil socialiste. Toda, da bi mislil na diktaturo, se mi zdi čisto neverjetno.«

»Še eno vprašanje: v kakšnem razmerju je bil Seipel do Jugoslavije?«

»Seipel je bil eden tistih redkih avstrijskih po-

litikov, ki je že v dobi rajne monarhije stal na stališču, da imajo narodi pravico do nacionalne avtonomije. Zato je bil tudi minister v Lammaschevem kabinetu, ki je hotel izvesti narodnostno samoupravo. Dogodki pa so cesarsko Avstrijo prehiteli in Lammascheva vlada je že po nekaj tednih padla kot zadnja vlada monarhije.

Kot kancler je Seipel do Jugoslavije vodil vedno politiko korektnega in prijateljskega sosedstva. Saj veste: nikdar ni prišlo med nami in Avstrijo v tisti dobi do nesoglasij. Seipel je vedno priznaval upravičenost Jugoslavije in veroval v njeno bodočnost. Izmed jugoslovanskih politikov je jako cenil dr. Marinkoviča, s katerim je imel priliko razpravljati v Zenevi. Med Slovenci pa se je posebno rad spominjal nadškofa dr. Jegliča. Občudoval je njegovo življenjsko delo in energijo. Nikdar mi ni pozabil izročiti zanj pozdravov!«

Življenjska pot in delo

Ignac Seipel se je rodil 19. julija 1876 na Dunaju. Njegovi predniki so se že rodili na Dunaju in pa na Nižje Avstrijskem in pripadajo meščanskemu, ponajveč rokodelskemu stanu.

Seipel je obiskoval ljudsko šolo, gimnazijo in univerzo na Dunaju. Ko je dovršil teološke studije in bil 1. 1899 posvečen za duhovnika, je le kratko časa deloval v praktičnem pastirstvu. L. 1902 je vstopil v državno službo. L. 1903 je promoviral za doktorja teologije. L. 1908 je bil za privatnega docenta moralne na dunajski univerzi in L. 1909 za rednega profesorja na salzburski univerzi imenovan. Od L. 1917 je deloval nato na dunajski univerzi.

V aktivno politiko je prišel Seipel preko literature. S knjigo »Nation und Staat«, ki je izšla l. 1916, si je ustvaril velik sloves. Takrat ravno aktualna miselnost narodnega prava poleg državnega prava je v S. našla velikega utiralca poti. Tudi njegovo l. 1917 izšlo delo »Gedanken zur öster-reichischen Verfassungsreform« je vtisnilo njegovi literarni usmerjenosti posebno noto. Potem ko je že septembra l. 1918 pod Husarekom bilo na dnevnem redu njegovo imenovanje za ministra, je nato mesec dni pozneje vstopil kot socialni minister v zadnjo ces. kr. Lammaschevo vlado.

V politiki povojne Avstrije, kjer je takoj prevzel vodilno vlogo, je njegov velik uspeh posojilo Društva narodov Avstriji (4. 10. 1922), s katerim je mogel stabilizirati avstrijsko valuto in tako začeti politiko dvigalca Avstrije. 1. 6. 1922 je S. stopil kot zvezni kancler prvič na čelo avstrijske politike. Delo tega kabineta, ki je odstopil 7. 11. 1924, je bilo predvsem posvečeno sanaciji Avstrije. Svojo drugo vlado je S. sestavil 20. 10. 1926. Ta vlada in njegova tretja dne 19. 5. 1927 sestavljena vlada sta stali popolnoma v znamenju notranje političnih napetosti. V to dobo spadajo posebnost dnevi onih žalostnih dunajskih dogodkov dne 15. in 16. julija 1927, Senca teh dogodkov je kot velika zavora legla na vse notranje politično življenje.

Zunanje-politično je imel S. s svojim drugim in tretjim kabinetom te-le glavne uspehe: odprava mednarodne vojaške kontrole, dogovor o dolgovih napram Severni Ameriki in načelni sprejem Društva narodov v vprašanju velikega industrijskega posojila Avstriji. Ko je S. 3. 4. 1929 odstopil, je mogel te storiti v zavesti, da je svoji domovini koristil v veliki meri. V Vauginovnem kabinetu od 30. 9. do 29. 11. 1930 je imel Seipel vodstvo zunanjega ministrstva.

1. junija 1924 je bil S. na dunajskem južnem kolodvoru od tekstilnega delavca Karla Javoreka nevarno ranjen.

Od sv. očeta je bil Seipel decembra 1921 imenovan za apostolskega protonotarja, potem ko je bil že preje imenovan za prelata. L. 1928 je bil S. izvoljen za senatorja Nemške akademije v Monakovem.

Razen mnogih teoloških del je S. še napisal: »Gospodarsko-etični nauki cerkvenih očetov« (l. 1907), »Narod in država« (1916), »Misli k avstrijski ustavni reformi« (1917), »Socialna vprašanja in socialno delo«, »Žena v javnem življenju« (1918), »Sprava narodov kot predpogoj za mednarodno spravo« (1918), »Boj za avstrijsko ustavo« (1930).

Sprejem zmagovalcev

Novi Sad, 2. avgusta. 1. Ze zgodaj zjutraj je velika množica ljudstva šla v velikih sprevedih na aerodrom, da prisostvuje veličastnemu dogodku in da pozdravi naše junake zraka na povratku v domovino, ki so se tako izborni odlikovali na mednarodnih tekmah v Zürichu. Ne samo peš, ampak z vsemi prevoznimi sredstvi, v avtobusih in avtomobilih, v vozovih itd. se je napotila ta ogromna množica na aerodrom in že okoli pol 9 zjutraj zasedla velik prostor novosadskega letališča. Med navzočimi odličnjaki je bil generalštabni polkovnik Stanimir Živković, komandant letalstva general Nedić in drugi. Prihod letalcev je bil napovedan ob 10 dopoldne. Istočasno je bila na letališču slava

letalskega poveljništva. Ko so prišli letalci, so bili sprejeti z nepopisnim navdušenjem. Ko so raportirali letalskemu poveljniku generalu Miljutinu Nediću, kateri se jim je v kratkih besedah zahvalil za ponosno zmago, je prečital podpolkovnik Ivanović naredbo vojnega ministra, po kateri je bil odlikovan letalski kapetan 1. razreda Šintić Zlatko z redom Jugoslovanske krone 4. razreda, ostali člani naše posadke: letalski kapetan 2. razreda Bajdak Leonid, letalski poročnik Zidanik Kazimir, letalski kapetan 1. razreda Gradišnik Ferdo in letalski kapetan 2. razreda Gavro Skrivanić z Jugoslovansko krono 5. razreda. Zmagoslavni pilotom so čestitali vsi njihovi tovariši in razna društva.

Kitaško-sovjetska pogajanja

Šangaj, 2. avgusta. 2. Ker so se pred nedavnim časom razbila pogajanja med nankinsko in sovjetsko vlado za pogodbo o nenapadanju, in sicer radi tega, ker sovjeti niso mogli prevzeti nikake garancije v vprašanju Mandžurije, je nankinska vlada sedaj sklenila pričeti vendar na novo pogajanja. Nankinska vlada skuša doseči vsaj toliko od sovjetov, da bi ostali oni nevtralni v slučaju kitajsko-japonskega spopada.

Peking, 2. avgusta. 2. Po sklepu vojne konference se je Kitajska odločila organizirati vojsko dobrovoljcev 200.000 mož, ki bi jo uporabljali v boju proti Japoncem. Kitajska vlada je sklenila tudi razne gospodarske korake, ki zadevajo izključno Japonsko.

Dunajska vremenska napoved: Pričakovati je začasnega motenja dosežanega lepega vremena z nevihtami in nižjo temperaturo.

Tvrdba

Singerjevi šivalni stroji

se je preselila

v Gaievo ulico št. 3

poleg nebotičnika

Bodoči politični razvoj v Nemčiji

Berlin, 2. avgusta.

Glede nadaljnjega razvoja politične situacije meni neka ugledna nevtralna osebnost sledeče:

Von Papen bi najrajši vladal sam

Socialisti so izgubili veliko glasov na komuniste zato, ker se delavstvu ni dopadlo zadržanje stranke, ko je državni kanceler odstavil prusko vladno in imenoval komisarija. Delavstvo je imelo vtis, da je stranka nudila režimu premalo odpora. Delavstvo je pričakovalo, da bosta policijski predsednik Grzesinski in minister Severing ostala nekaj časa v zaporu in da ne bosta izročila poslov na prvi ostrejši nastop vlade.

Vlada von Papen-Schleicher je z izidom volitev zadovoljna. Znano je, da ta vlada nikakor ne želi sodelovati s parlamentom, ker bi najrajši vladala sama. Saj je notranji minister von Gayl sam izjavil, da je prepričan monarhist in zato pač nihče ne dvomi, da sedanji režim pripravlja pot monarhiji. Državni kanceler sam je v svojem volivnem govoru v soboto napadel weimarsko ustavo. Vlado in hitlerjevsko časopisje razglasa, da pomenijo nedeljske volitve smrt weimarske republiške koalicijske. Von Papen smatra, da se mu ni treba ubijati s parlamentom, saj je sodelovanje z njim itak nemogoče. V novem parlamentu ni nobene vladne večine. Niti narodni socialisti niti nemški nacionalci ne morejo, četudi se jim pridružijo ostale nacionalistične stranke, tvoriti vlade sposobne večine. Socialisti in komunisti imajo enako veliko glasov kakor nacionalisti in jim držijo popolno ravnotežje. Na večino socialistov, komunistov in centruma pa tudi ni misliti, ker nobena katoliška stranka ne more sodelovati z boljševiki. Parlamentarna vlada je mogoča samo, če bi se desničarskim strankam pridružil centrum.

Prazne kombinacije s centrumom

Taka koalicijska pa je skrajno neverjetna, ako ni popolnoma nemogoča. Von Papen sicer nekoliko računa s centrumom, kar sklepajo iz tega, ker se pri izbiri uradnih na Pruskih ni dotaknil centrističnih uradnikov. Toda v centrumu prevladuje vpliv dr. Brüninga, ki je bil v vseh volivnih okrožjih voditelj liste, von Brüning pa je načel in absoluten nasprotnik baronske vlade. Centrumova glasila se o bodočem zadržanju centra za enkrat z nobeno besedo ne izjavljajo.

Zato bo po vsej priliki v dogledni bodočnosti ostalo pri neparlamentarni vladi von Papena, čeprav bi ta vlada morala z ozirom na to, da je večina parlamenta, če vstejemo komuniste, proti sedanjemu sistemu, takoj odstopiti. Narodni socialisti so prepričani, da bo von Papen sprejel v vlado veliko število ministrov iz Hitlerjeve stranke. Nekateri bi celo radi hoteli celo vlado in bi pustili samo vojnega ministra Schleicherja. Najbolj verjetno pa je, da bo von Papen narodnim socialistom dal nekaj mest, da si zagotovijo njihovo podporo v parlamentu, kadar bi le-tega rabili. Kar se tiče Prusije, je von Papen odločen, da državne komisarijate aa noben način ne ukine.

Nek ugledni vladni človek je izjavil sledeče: Vlada bo novemu parlamentu predložila politični program pozitivnega dela in je prepričana, da bo našla zanj večino. Na vsak način bo poizkusila vladati parlamentarnim potom in se ogibati ustavnih konfliktov. To se pravi, da vlada računa, da jo bo centrum toleriral. O stališču centruma je do zdaj samo znano to, da smatra, da se ne smejo delati več nobeni protustavni eksperimenti in diktatorski poizkusi.

Meščanska demokracija za centrum

Ugleden član meščanske levice izjavlja sledeče:

»Volitve so pokazale, da je 13 milijonov Nemcev glasovalo za fašiste, 13 milijonov pa za marksiste. Volivna borba bi bila podobna križarski vojni otrok — tako brezmišelnost je bila — ako ne bi bilanca zadnjih dveh volivnih dni kazala 130 mrtvih in 2000 ranjenih. Nemčija je postala podobna bivšemu balkanskemu poluotoku. Res je, da komunisti ne priznajo svojim nasprotnikom, toda skoraj vsa nasilna dejanja so bila izgovarjana in izvršena od hitlerjevcev, ki so šli svoje nasprotnike morit celo na njihova stanovanja! Ali naj Nemčijo prepustimo desnini in levim ekstremistom, da se bodo med seboj požrli, tako da bosta ostala od obeh strank samo repa? To so vse fanatizirani, militarizirani in vsakega čuta za stvarnost oropani ljudje, katerim se država ne more in ne sme izročiti.«

»Zato je treba napraviti konec s tem absurdnim položajem in moralna dolžnost je, da se vlada izroči centrumu, ki je ostal edina pozitivna stranka v Nemčiji. Vlada ne sme iz ozira na svoj prestiž Centruma odbijati in izključevati. Vlada bo sicer, kakor se čuje, skušala onegaviti do jeseni, toda tako zavlačevanje normaliziranja političnih razmer bi bilo pogubno. Zakaj od takega kaosa bi imele dobiček samo radikalne stranke, ki bi državo razurale na dva kosa.«

»Nemčija mora voditi gospodarsko politiko, sicer po morala plačati še hujše reparacije nego so one, katerih se je osvobodila v Lozani. Končno bi ostala samo inflacija, kot zločinsko sredstvo rešitve, kakor jo hitlerjevci itak že propagirajo. Ljudstvo hoče rešitve iz bede, hoče dela za brezposelne in človeka dostojno življenje. To pa more dati ljudstvu samo vlada, ki bo izšla iz parlamenta in bo osnovana na pametnih kompromisih. Stran s terorjem, da se začne moralni in gospodarski prepod Nemčije! Stranka, pod koje vodstvom bi se moglo to izpeljati, je edino Centrum.«

Vlada bo onegavila naprej

Vlada razglasa, da se ji nič ne mudi in da bodo tako državni predsednik Hindenburg kakor von Papen in njegovi kolegi odšli za nekaj dni na počitnice. Novi parlament bo sklican koncem avgusta. Ako kanceler do tedaj ne bo skoval večine, bo glasovalo proti njemu: 89 komunistov, 133 socialistnih demokratov, 76 centrumašev, 22 poslancev

bavarske ljudske stranke in 4 poslanci državne stranke. Ali se bo zgodilo prvo ali drugo, to je vse odvisno od Centruma. Ako Centrum ne bi hotel iti v koalicijsko z nacionalisti — kar je skoraj gotovo — potem upa vlada, da se bo lahko zanašala vsaj na toleranco Centruma. Pa tudi to ni gotovo. Najbolj verjetno je, da bo vlada onegavila naprej, dokler bo šlo, potem pa zopet državni zbor razpustila — če bo šlo.

Ostro svarilo teroristom

Državni komisar za Prusijo dr. Bracht je z ozirom na teroristične akte zadnjih dni izdal sledeči proglas:

»Volitve so končane, ljudstvo je govorilo. Zdaj je najvišja postava popolna vpostavitve notranjega miru. Nasilje in teror se morata enkrat umakniti spoštovanju pred postavo. Svetost človeškega življenja se ne sme več kršiti. Svarim zadnjikrat! Državna vlada se najbolj drakonskih odredb ne bo ustrašila, da do zadnjega izpolni svojo dolžnost napram mirnim državljanom in da izslji notranji mir. Svarim vse organizacije in vsakega posameznika pred hujškanjem na državno veleizdajo. Tisk se mora vzdrževati vsakega razvneljanja strasti po napačnem poročanju. Ako ne, naj se nihče ne začudi, če bom posegel v svobodo tiska.«

Fašisti moré dalje

Berlin, 2. avgusta. tg. Preteklo noč je prišlo zopet do hudih izgrediv v Vzhodni Prusiji in v Slezijsi. V Marienburgu so bili izvršeni atentati proti voditeljem socialistnih demokratov in proti visokim policijskim uradnikom. V Königsbergu so bili včeraj veliki izgredivi proti židovskim trgovcem, v katerih so demonstranti napravili mnogo škode in je policija danes prišla radi tega 5 narodnih socialistov. V Liegnitzu so vrgli ročno granato proti ljudskemu domu socialistnih demokratov. V Gorkidbergu v Slezijsi pa so demonstranti streljali v hišo tamkajšnjega socialno demokratskega poslanca. 2 pristaša Reichsbannerja sta bila ranjena pri spopadih v mestecu Steinau na Badenskem. Radi dogodkov v Königsbergu je policija prišla dosedaj 40 oseb. Večina izmed njih ni hotela dati nobenih pojasnil.

Berlin, 2. avgusta. tg. Nemški državni kanceler von Papen je nastopil danes enotedenski dopust ter ga bo v tem času zastopal državni notranji minister von Gayl.

Položaj je resen

»Ere Nouvelle« pravi: Usoda Nemčije se navsezadnje nahaja v rokah Reichswehra, ki se bo moral odločiti, ali naj se pridruži Hitlerjevemu legionarjem, ali pa naj te čete razpusti. V teh okoliščinah se bodočnost Nemčije zdi zelo negotova in človek mora biti nad vse pesimističen. Nobenega dvoma ni, da je položaj v Nemčiji zelo resen. Vsaka politika nemške vlade bo v polni meri odvisna od nekega človeka, ki se je še včeraj zavzemal za to, da Nemčija ojača svoje oborožitve in da stalno dela za obnovo svoje nekdanje hegemonije v svetu. Nemška vojska, ki bo v bodoče morala sicer služiti nemški notranji politiki, lahko postane tudi orožje nemške diplomacije. Takšen je stvarni položaj po nemških volitvah in ta položaj je v enaki meri nevaren za Nemčijo in za ostali svet.

Malinov o integralni Jugoslaviji

Sofija, 2. avgusta. AA. Predsednik narodnega saborja Aleksander Malinov, ki se sedaj mudi v Varni, je bil včeraj zaprosen od tamšnjih novinarjev, naj jim da izjavo o grško-bolgarskih odnosih. G. Malinov je odgovoril: Izjavljam sporazuma, ki je znan pod imenom konvencije med Molovom in Kafandarismom, je še vedno sporno. Ni izključeno, da bo to vprašanje vnovič predloženo mednarodnemu razsodišču v Haagu.

Naša vlada vztraja na svojem dosedanjem stališču.

Na vprašanje novinarjev, kaj sodi o takozv. integralni Jugoslaviji, je Malinov odgovoril: Moje naziranje je, da je vprašanje integralne Jugoslavije s stališča praktične sodobne mednarodne politike, brez vsebine in da za rešitev takega praznega vprašanja ne bosta izgubljali časa ne bolgarska vlada v Sofiji ne vlada v Beogradu.

Sem in ostanem velik prijatelj misli o tesnem in pristrčnem sodelovanju med Bolgarsko in Jugoslavijo. Tisti pa, ki se poganjajo za idejo integralne Jugoslavije, ne utrjujejo in morda niti ne pojmujejo zblizanja med nami in Jugoslavo.

Lista nove romunske vlade

Bukarešt, 2. avg. 1. V kuloarjih parlamenta, ki je bil odprt v soboto dopoldne s prestolnim govorom kralja, so se širile verzije o listah z ministrskimi kandidati nove parlamentarne vlade. Povratek g. Maniu v politično življenje je veselo presenetilo tudi inozemske diplomatske kroge. Čez nekaj dni bo podala ostavko vlada Vajda Voevoda in novo vlado bo sestavil Maniu iz tako zvane prve garniture narodno-kmečke stranke. V tej vladi bo prevzel ministrsko predsedstvo Maniu, zunanje ministrstvo bo dosedanji predsednik vlade Vajda Voevod, notranje ministrstvo profesor Mihalake, finančno Mironescu, trgovinsko Madgearu, prometno ministrstvo pa Lugogeanu. Ta vlada bo morala izvršiti velike administrativne spremembe. Predstavila se bo parlamentu in mu predložila za hiter sprejem nekaj važnih zakonskih načrtov, ki se tičejo gospodarskih in socialnih vprašanj romunske države.

Rim, 2. avgusta. 2. Italijanska vlada je sklenila v prihodnjih 4 letih elektrificirati 4800 km svojih najvažnejših železniških prog.

Program Hitlerjeve stranke

Sedaj ko Hitler vrača v nemški državni zbor kot najmočnejša nemška politična stranka, bo dobro pregledati sestavine programa, ki so si ga Hitler in njegovi tovariši sestavili 1. 1920 v Münchnu in ga objavili na prvem strankinem zborovanju dne 25. februarja 1920 v dvorani dvorne pivovarne v Münchnu. Ta program obsega 25 točk in še danes tvori, po dvanajstih letih obstoja stranke, temeljno magno charto Hitlerjevega pokreta.

V uvodu program opozarja na to, da ni zasnovan kot izraz časovnih zahtev in potreb, ampak da je izraz stremiljen in ideologije za celo dobo bodoče nemške državne politike. Zato se kot tak tudi nikdar ne bo spreminjal na ljubo vsakodnevnim zahtevam ali željam širokih ljudskih mas, četudi v škodo lastne aktualnosti ali pa popularnosti.

Prvi dve točki zahtevata ujedinjenje vseh Nemcev na podlagi načela o samoodločbi narodov v eno državo Veliko Nemčijo in enakopravnost nemškega naroda napram drugim narodom in zato razveljavljenje versajske in saint germainse pogodbe. Za odtok presežka prebivalstva zahteva za Nemčijo posest kolonij.

Nadaljnih osem točk govori o državljanstvih pravih nemških državljanov. Državljan nemške države more biti le, kdor je član nemškega naroda. Član nemškega naroda pa more biti le, kdor je nemške krvi brez razlike vere. Zato noben žid ne more biti član nemškega naroda. Kdor pa ni nemški državljan, naj živi v Nemčiji le kot gost in mora zato past pod zakone o zaščiti tujcev. Vso zakonodajo in upravo smejo voditi le nemški državljan in zato morajo izginiti iz države, dežele in občinske uprave vsi uslužbeni, ki ne odgovarjajo gor-njim pogojem o državljanstvu. Stranka se bo stalno borila proti koruptivnemu gospodarstvu parlamenta in strankarskih režimov. Država mora predvsem skrbeti za pridobitne in življenjske možnosti državljanov. Ako državljan nemške države ni mogoče priskrbeti za dostojnih možnosti eksistence, je treba takoj izgnati vse tujce državljane in je treba prepričati vsako dopotovanje Nemcev. Stranka zahteva, da se iztirajo iz Nemčije vsi oni Nemci, ki so se priselili v Nemčijo po 2. avgustu 1914. Vsi državljani morajo imeti iste pravice in dolžnosti in mora vsak državljan biti bodisi duševno ali pa fizično produktiven. Posameznikova delavnost mora biti predvsem usmerjena v korist splošnosti.

Zato stranka v ostalih, petnajstih točkah zahteva odpravo vsakega brez dela ali truda pridobljenega dohodka. Treba je pred vsem zločiti obrestno gospodarstvo. Vsem vojnim

dobičkarjem je treba odvzeti vse njihovo bogastvo. Izvesti je treba podržavljenje trustov in gospodarskih družb. Stranka zahteva za vse državljane udeležbo na dobičku velikih podjetij. Uvesti se mora starostno zavarovanje. Stranka zahteva odpravo velikih trgovskih podjetij in trdk, da se tako dvigne srednji stan in omogoči njegov obstoj. Država mora pri svojih dobavah upoštevati predvsem obrtništvo. Izvesti se mora pravična agrarna reforma in se mora v mejah zakonitosti izvesti razlastitev in razdelitev zemlje. Zemljarina se mora odpraviti in onemogočiti sleherna spekulacija z zemljo.

Proti onim, ki škodujejo obćim interesom, je treba postopati z vso strogostjo. Javne zločince, skopuhe in dobičkarje je treba kaznovati s smrtjo, brez razlike na vero in narodnost.

Stranka zahteva, da se odpravi današnji materialistični, na rimskem pravu sloneči pravni red in nadomesti z germanskim pravnim sistemom.

V okviru prosvete zahteva stranka, da država izvede popolno reformo narodne vzgoje. Ves učni načrt se mora spraviti v sklad z zahtevami praktičnega dnevnega življenja. Država mora omogočiti izobrazbo vseh nadarjenih, a revnih, na državne stroške — država mora skrbeti za dvig in obstoj vseh organizacij, ki skrbijo za kulturni, sportni in zdravstveni podvig ljudskih mas.

Odpraviti se mora poklicna armada in ustanoviti ljudska armada, v obliki državne milice.

Da se onemogoči vsako politično zavajanje, zahteva stranka zakonito borbo proti časopisju, čigar lastniki ali uredniki niso člani nemškega naroda. Inozemcem je prepovedana finančna in tehnična udeležba pri nemškem časopisju.

Stranka zahteva popolno versko svobodo in se sama izreka za pristaša pozitivnega krščanstva, ne da bi se versko odločila za to, ali ono versko prepričanje. Pobijala bo pa zmiraj židovsko-materialistično v in izven javnega življenja in je prepričana, da se more izvesti ozdravljenje naroda le po načelu: splošna korist pred osebni interes.

Zato za vse to 25. točka programa zahteva centralno oblast rajha in popolno oblast centralnega parlamenta nad vsem rajhom in njegovimi organizmi. Treba je izvesti osnove stanovskih zbornic za celi rajh, ki bi izvajale od rajha izdane gospodarske naredbe in posameznih zveznih deželah.

Voditelji stranke se zavezujejo, da se bodo borili za izvedbo tega programa, če treba tudi za ceno svojega življenja.

Imenovanja v profesorski in učiteljski službi

Belgrad, 2. avg. 1. Na moško učiteljsko v Ljubljani je premeščena Skaberne Marija, profesorica telovadbe ženskega učiteljskega v Ljubljani; na moško učiteljsko v Mariboru je postavljena Vlakar Ladislava, profesorica ženskega učiteljskega v Mariboru; premeščen je nadalje Šaršon Rudolf, profesor ženskega učiteljskega v Mariboru na moško učiteljsko; na 1. realno gimnazijo v Ljubljani je postavljena za profesorico v 4-II dr. Angela Piskernik, profesorica v pokojju.

Za učitelja s pravico uradnika 6. položaja 2. skupine je postavljen na državni glasbeni akademiji v Zagrebu Andro Mitrovič, tajnik narodnega gledališča v Mariboru.

V 6. položajno skupino so napredovali: Kerne Leopold, učitelj na meščanski šoli v Trzinu; Vidic Marija, učiteljica v Ljubljani; Vrbic Alojzija, učiteljica v Dolnjem Logatcu; Jaklič Josko, učitelj v Kočevju; Jarec-Peterlin Marija, učiteljica v Ljubljani; Zavrl Albin, upravitelj meščanske šole v Trbovljah; Cerjak Terezija, učiteljica v Mariboru; Čuček Karlina, učiteljica v Mirni peči; Plaša Michael, učitelj v Velenju; Požar Matilda, učiteljica v Vojniku; Trost Janko, učitelj v Ribnici; Ravtec Mirko, učitelj v Mariboru; Rode Viktor, učitelj v Mariboru; Runovec Ivana, učiteljica v Mariboru; Lapajne Barica, učiteljica v Sodražici; Lukman Marija, učiteljica v Račah pri Mariboru; Lukman Franc, veroučitelj na meščanski šoli v Mariboru; Tavčar Feliks, veroučitelj v Ljubljani; Salda Angela, učiteljica v Krčevini; Kovač Mirko, nastavnik na meščanski šoli v Celju; Kumer Josipina, učiteljica v Ribnici; Klenovšek Hinko, učitelj v St. Vidu pri Ptujju; Kogeljnik Franc, učitelj v Muti; Kern Marija, učiteljica v Celju; Koman Maks, učitelj v Stranjah; Kostanjšek Gratus, veroučitelj v Mariboru; Kunst Ivan, učitelj v gluhonemnici v Ljubljani; Klavšek Mirko, učitelj v Volčji vasi pri Ljutomeru; Kabaj Olga, učiteljica v Cerkljah; Krnarič Ivan, učitelj v Krškem; Grčar Emelija, učiteljica na meščanski šoli v Mariboru; Gaspari Anton, upravitelj meščanske šole na Rakeku; Bajdič Palnira, učiteljica na meščanski šoli v Ljubljani; Fabjančič Nikolaj, nameščenece na meščanski šoli v Ljubljani; Staroslav Gradišnik, učitelj v Celju; Džuraj Marija, učiteljica na meščanski šoli na Rakeku; Seliškar Alojzija, učiteljica v Ljubljani;

Zore Amalija, učiteljica pri St. Ožbaldu; Vutkovič Josip, učitelj v Krškem; Zadnik Neža, učiteljica v Celju; Urbančič Franja, učiteljica v Kranju; Belšak Ludovik, učitelj v Dolnji Lendavi; Azman Milica, učiteljica v Celju; Papler Marija, učiteljica v Zabnici; Požar Vilko, učitelj v Smarternem; Peternej Marija, učiteljica v Dolgi vasi; Pečjak Rudolf, učitelj v St. Vidu pri Ljubljani; Pipan Gabrijela, učiteljica na Trati; Zirovnik Marija, učiteljica v St. Vidu pri Ljubljani; Lobner Marija, učiteljica v Mariboru; Mavko Antonija, učiteljica pri Sv. Tomažu; Istinič Kornelija, učiteljica v Radečah; Pakj Leopold, učitelj v Ljubljani; Petje Ignac, učitelj na Hajdini; Vayda Milena, učiteljica v Vojniku; Vadjal Ivan, učitelj v Humu; Erker Amalija, učiteljica v Stari cerkvi pri Kočevju; Jernejčič Olga, učiteljica v Novem mestu; Jug Milica, učiteljica v Mariboru; Medič Pavle, učitelj v Ljubljani; Tomo Jedrlinič, učitelj v Ljubljani; Savnik Olga, učiteljica v Kranju; Zivko Janko, učitelj v Studencu pri Mariboru; Lendovšek Ljuba, učiteljica v Škofji Loki; Lapajne Viktor, učitelj v Podbrezjah; Janez Zerjav, veroučitelj v Ljubljani; Hofbauer Alojzij, učitelj v Hrašniku; Kafala Ciril, učitelj v Ptujju; Komar Marija, učiteljica meščanske šole v Ljubljani.

*

Belgrad, 2. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog notranjega ministra premešeni: za policijskega inspektorja 4. skupine 2. stopnje pri policijski upravi v Zagrebu Josip Tučan, dozdaj policijski inspektor iste skupine pri policijski upravi v Ljubljani; za pomožnega tajnika 6. skupine pri okrožnem inspektoratu v Bihaču Ivan Topalović, pomožni tajnik iste skupine pri okrajni izpostavi v Vakufu.

Bihač, 2. avgusta. Z. V rimsko katoliški cerkvi v Bihaču bo v ponedeljek svečana maša za dušnico za pokojnim Stepanom Radičem.

Jugoslovanske Steyr tovarne Ljubljana

prodajo za okazijske cene nekatere rabljene avtomobile

Javljamo tužno vest, da nam je danes, naš dobri, ljubljani sin, mož, oče, gospod

MIROSLAV OGRIZEK

posestnik in gostilničar v Podčetrtku

previden s tolažili svete vere, v 44. letu svoje starosti, po kratki bolezn, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega, nepozabnega pokojnika bo od hiše žalosti v četrtek, dne 4. avgusta ob 16 na pokopališče v Podčetrtku.

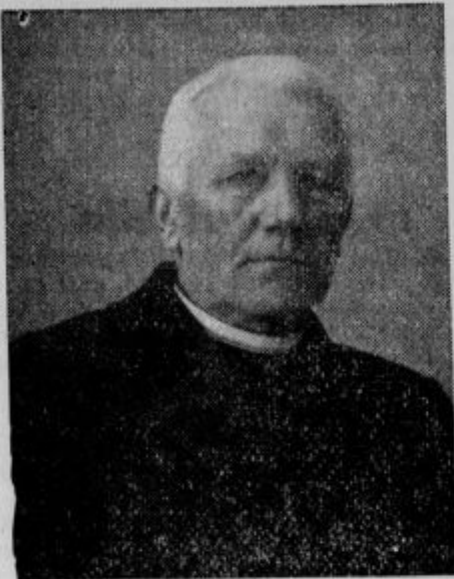
Podčetrtek, Sveti križ, Rogaška Slatina.

Globoko žalujoči: Terezija Ogrizek, soproga; Ivanka in Zinka, hčeri; Franc in Terezija Ogrizek, starši in ostali sorodniki.

Zlatomašnik Jožef Sinko - mrtev

Maribor, 2. avgusta.

Pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je snoči umrl častitljivi župnik in zlatomašnik Jožef Sinko. Smrt ga je rešila trpljenja snoči ob 10 zvečer. Pogreb bo v četrtek ob pol 10 dopoldne. Iz Ptuja bo vozil avtobus ob 9 izpred mestnega magistrata.

Gospod zlatomašnik Jožef Sinko je bil zvest sin Slovenskih goric. Rojen je bil 24. marca 1850 v Biserjanih pri Sv. Juriju ob Ščavnici prav v isti hiši, kakor njegov sorodnik in naš narodni prvoboritelj dr. Anton Korošec. Kot mal deček je imel srečo, da je nekoč ministriral v domači župnijski cerkvi knezoškofu Antonu Martinu Slomšku. Gimnazijo je dovršil v Varaždinu, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil kot tretjeletnik posvečen v maš-

nika. Kot kaplan je služboval četrlet leta na Muti, 12 let in pol pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, 2 leti v Svečini, 2 leti pri Sv. Jakobu v Slov. gor. in 2 leti v Konjicah. Iz Konjic je bil od knezoškofa imenovan za spirituala v mariborskem bogoslovju. A skromni in ponižni gospod je iz ponižnosti to službo odklonil. Kot župnik je deloval nad 8 let pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. in 32 let pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., torej pri Sv. Lovrencu skupno 44 let, pač redek slučaj.

Rajnik je bil posebej blagobrotljivost. Otroško pobožen je z največjo vnetostjo in gorečnostjo deloval v vinogradu Gospodovem od svojih mladih dni pa dotlej, da so od dela omagale njegove moči. Kjerkoli je služboval, je ustanavljal in vneto vodil Marijine družbe, fantovske in dekliške, tretji red sv. Frančiška in bratovščino krščanskih družin. Deloval je v prosvetnih društvih in sploh se poslužil vsakega sredstva, da bi povzdignil svoje ovčice versko in narodno. Od lavantinskega ordinariata je bil imenovan za duhovnega svetnika, kralj ga je pa odlikoval z redom sv. Save IV. vrste.

Po svojem značaju je bil vedno vesel, silno gostoljuben, skromen in miroljuben. Nikdar se ni nikjer prepiral in ni ga imel sovraznika v svojem življenju. Sam reven in ubog je vedno rad podpiral uboge dijake in tako marsikateremu slovenskemu mladeniču pomagal do višje izobrazbe. Celo svoje življenje je bil navdušen narodnjak, kar mu je za časa nemške nadvlade v Ptuj in okolici povzročilo marsikatero bridko uro. Bili so časi, ko so ptujskega »Štalterca« in z njim nemstvo z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi vsiljevali v poštene kmetijske domove. Tedaj je rajnik v raznih organizacijah kazal, kje mora biti naš pravi verski in narodni ideal. Ljudstvo je gorečega in delovnega duhovnika spoštovalo in ga poslušalo, saj je poznalo njegovo krepkosto življenje, zato ga je tudi kakor svojega očeta ljubilo.

Ko se je oglašil včeraj zvon in zapel posmrtnico ranjkemu zlatomašniku, pač ni ostalo suho niti eno oko njegovih župljanov. Globoka žalost bo prešinila tudi srca njegovih duhovnih sobratov, ko bodo zvedeli, da se je preselil v večnost. Ave anima pia!

Strašna noč v Stavči vasi

Ko je pogorelo pol vasi

Žužemberk, 1. avg.

Pol ure od Žužemberka na desni strani Krke leži idilična Stavčava, spadajoča že v občino dvor. Boječje se stiskajo male, nekatere še popolnoma lesene, druge samo deloma zidane, vse pa s slamo krite hišice okoli male, pa lične stare cerkvice sv. Kancijana, ki stoji v krasnem altariju, velike umetniške vrednosti. Obilno sadno drevje, ki je prej obdajalo poslopja, je dajalo vasi posebno mičnost, tako, da se je marsikak fotograf, potujoč po levem bregu Krke ustavljal in vjel v svoj aparat ljubko eliko te vasi. Tudi pokojni, žal, prezgodaj umrli zelo nadarjeni slikar Stanko Pehani je rad posedal na levem Krkinem bregu in slikal to mično vas. Marsikak popotnik pa, ki je hodil mimo, in videl te goste skupaj stoječe slamnate strehe, je zmalaj z glavo in si mislil: »Gorje, če tu kedaj izbruhne ogenj!« Tudi vaščanje sami so se tega vedno bali, zato so bili zastopniki raznih zavarovalnic stalni gostje v vasi, kjer so nagovarjali gospodarje, naj vsaj približno primerno povsajajo zavarovalnino. Vsi bi bili radi to storili, toda vsak je čakal boljših časov, češ, bom napravil novo poslopje, ga z opeko pokril, pa primerno zavaroval, ker potem bo premija nizka. Toda nesreča ni čakala teh časov!

Kakor bljuvajoč ognjenik.

V nedeljo, 31. julija zvečer so se ljudje ravno spravljali k počitku, ko se naenkrat posveti iz listnika posestnice Kužnik št. 1. Eden domačih zapazi sumljiv sijaj, pogleda skozi okno in presunljivo zakliče: Ogenj, goril! Ljudje planejo iz postelj, ko vsi zbegani, napoli v snu grabijo za to ali ono, kar jim pride v roke. Ko bi bili vsi takoj pritisnili h gorečemu listniku, bi ga bili naenkrat pogasili in tako rešili vsa druga poslopja. Tako pa so v vsaki hiši začeli reševati svoje in pri tem veste, kako se godi: vse je zmešano, ljudje nosijo ven kake malenkostne ali tudi nepotrebne predmete, najvažnejše in najdragoceješe pa prepustajo ognju. Tako je ravno gospodinja Kužnik vlačila iz hiše razne blazine in odeje, ognju pa prepustila vso obleko in 3000 Din gotovine! Hvala Bogu, da so vsi še pravočasno izpuštili živino in prašiče iz hlevov! Med tem pa se je ogenj širil z bliskovito naglico. In ni čuda: Ravno to nedeljo je ves dan žgala strašna vročina, vse je bilo suho ko poper, strehe slamnate, vsi skednji in podstrešja polni krme, ki so je vaščanje ravno letos obilno nakosili, kozolci polni ravnokar požetega žita, toraj materijala dosti za požrešne plamene. Dobro uro po izbruhu ognja je bilo v plamenu 24 poslopj. Prizor je bil strahoten: Noč temna in brez meseca, ozračje mirno, brez vsakega vetra, vsako poslopje zase je gorelo z visokim plamenom kot ogromna smolnata baklja, vsi ti plameni pa so se v višavi združevali v velikanski, do 30 metrov visoki ognjeni zube, ki je pošastno osvetljeval vso okolico. Od daleč se je prizor videl kot bljujoč ognjenik.

Reševalna dela so bila težavna oziroma nemogoča. Kar je ogenj zagrabil, je brez usmiljenja postalo njegov plen. Zato je bilo mogoče varovati samo to, česar ogenj še ni dosegel. Domačini in sosedje iz bližnjih vasi so delali z nadčloveškimi močmi, da bi bili s škafi in vedri kos požrešnim plamenom. Toda zastoj! Gasilci iz Žužemberka pa so ee, žal, nekoliko zamudili, ker so motoriko dopoldne nekaj rabili! Ko so pridirjali na pogorišče z ročno in motorno brizgalno, je ročna pod krepkimi rokami pridnih vaščanov in okoličanov takoj uspešno delovala, motorika pa je nekaj nagajala, predno jo je strojni spravljal v red. Ko bi bila mogla gasilska pomoč vsaj četrto uro prej priti, bi bili vsaj še tri hiše rešili. Krasen zgled točnosti in požrtvovalnosti so dali gasilci iz Šmihela. Komaj četrto uro za Žužemberčani so bili že na mestu s svojo motoriko, dvignili jo iz voza, ena, dve, pa je že brezhibno delovala in gasila. Vsa čast vrlim Šmihelcem! Toliko bolj, ker so ravno to nedeljo obhajali svoje priljubljeno žegnanje sv. Ane, in to da tan vsi malo boljše volje, toda, ko začnejo gasilski rog, pozabijo na štrklje in na litre, pa vprašajo samo: kje je ogenj, da ga bomo! Ti razumejo svoj posel! Kmalu za njimi so urihitili

ognjegasci iz Zagradca in tudi takoj prav pridno in uspešno gasili. Ne dolgo potem so prišli še Topličanec s svojo krasno motoriko, ki je takoj stopila v akcijo in takdo brezhibno in uspešno delovala, da je ljudje niso mogli prehlvaliti. Slednji, so pridrseli na svojem avtu še gasilci iz Novega mesta in s svojo veliko motoriko tudi prav uspešno pomagali omejevati ogenj. S solzami v očeh so se gospodarji, katerim so rešili domove, zahvaljevali požrtvovalnim gasilec, ki so celo noč ostali na pogorišču. Žužemberški pa so požrtvovalno ostali tam še celo dopoldne, da so sproti zatrli vsak nov izbruh ognja iz ogorkov in pepela. Pristrčna hvala vsem! Rešili so vsaj pol vasi. Prav posebno hvalo tudi zaslužijo gg. orožniki z Dvora, ki so vso noč ostali na licu mesta, dajali primerna navodila, skrbeli vzorno za red ter neumorno, pa taktčno priganjali ljudi k reševanju. Vsa čast in hvala jim!

Strašna škoda.

Prav vsa sreča v nesreči je pa okolnost, da je bilo vreme popolnoma mirno. Ko bi le nekoliko zavila burja, bi bila šla vsa vas s cerkvijo vred. Saj je škoda že itak silno velika in občutna toliko bolj, ker so prizadeli večinoma le revni in zadolženi posestniki. Županstvo z orožniki in enim sodnim uradnikom so škodo ocenili na približno Din 600.000. A to je samo škoda na poslopih, kolika pa je na uničeni krmi in žitu, na zgoreli obleki in orodju! Vsa zavarovalnina pa znaša nekaj nad 70.000 Din. Mnogi so razven živine rešili samo to, kar so imeli na sebi. Nimajo ne obleke, ne živeža. Vsega skupaj je zgorelo devetim posestnikom 24 poslopj, med temi sedem hiš.

Nujna pomoč je silno potrebna. Upamo, da bosta država in banovina priskočili z izdatno podporo. Zaslužijo jo ti reveži, kot malokje! Ker pa se bo ta podpora najbrž zavlekla za nekaj časa, pogorelci pa nujno rabijo pomoči vsaj za prvo silo, zato bodo blagi dobrotniki, ki bi jim takoj priskočili na pomoč s kakimi darovi, storili večjo dobroto. Vse darove hvalježno sprejemata za pogorelece županstvo na Dvoru in župni urad v Žužemberku.

Orjaški plameni obsevali mlitlička

Med požarom so se godili pretrestljivi dogodki. Vse okoli vasi je bilo polno bornega pohištva, voz in razne navlake. Otroci so jokali, žee vpile, živina je tulila, prašiči cviliili, gospodarji pa vili roke in nemo gledali, kako jim požrešni plameni pokončujejo imetje, pa pomagati ne morejo. V neki hiši je par ur pred izbruhom ognja umrlo 14 dni staro dete. Iz strahu pred bližajočim se ognjem so ga žalostni starši na blazini nesli na breg Krke. Tam je pod zvezdnatim nebo ležal nedolžni mlitček, še borne lučke ni imel ob sebi, pa saj mu je svetil iz strani zadosti velik ogenj, ko je z visokim plamenom gorelo pol vasi! — Kako je ogenj nastal, ni znano. Splošno pa je mnenje, da je bil podtaknjen v listju.

Požar pri Dol. Lendavi

Dolnja Lendava, 31. julija.

Včeraj okrog 6 popoldne so se začeli valiti ob lendavskem bregu veliki oblaki dima. Gasilska tromba se je oglašila. Vse je bilo takoj na nogah. Gorelo je v Centibi. Opoldne so mlatili z mlitilnim strojem. Iskra je priletela na blizu ležečo slamo in takoj je bilo vse v ognju. Goreti je začelo pri Lenku Vidu. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje in veliko gospodarskega orodja. Uničeno je tudi žito. Sicer je bilo že zmlačeno, pa ga še niso spravili. Bilo ga je okrog 9000 kg. Požar se je kmalu razširil tudi na sosedovo gospodarsko poslopje, kateremu je tudi pogorela poleg tega slama in seno. Lastnik mlitilnice trpi tudi precejšnjo škodo, ker mu je pogorela polovica mlitilnice. Domači gasilci so bili sicer takoj na mestu, pa ker imajo premajhno brizgalno, požara niso mogli omejiti. Sele ko je prišla lendavska motorna brizgalna, so požar omejili. Požrtvovalnim gasilec vsa čast in zahvala, zakaj bila je v nevarnosti vsa vas. Škoda je v celoti velika, posebno v teh obupnih časih

Želite li 3 centimetre rdečila za ustnice?

Ali sploh morete dobiti rdečilo za ustnice brez tulca? Ne! Brez tega isto ne bi bilo zavarovano proti prahu in bakterijam. In to je tudi vzrok, zakaj se nežne luske Luxa nikoli ne prodajajo odprte. Higijenični ovoj varuje nežne luske od nečistoče... prepreči da nikaka nečistoča ne pride v dotiko z Vašim finim perilom in s tem tudi z Vašo kožo.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

LxJ2-32

za pranje volne in svile

Drugi delavec žrtev ognja

Kamnik, 2. avgusta.

Nesreča, ki se je pripetila 26. julija v kamniški tovarni, je zahtevala še eno smrtno žrtev. V ponedeljek ob 11 dopoldne je po velikem trpljenju umrl v ljubljanski bolnišnici tudi delavec Jakob Klemen. Njegove poškodbe sicer niso bile tako hude kakor njegovega tovariša Pibernika, ki je umrl že takoj naslednji dan po prevozu v bolnišnico, vendar je bilo njegovo stanje brezupno. Le trdna narava 58 letnega Klemena se je tako dolgo upirala smrti. Ubogi delavec je imel popolnoma ožgani obe roki in obraz, ki je bil ena sama velika rana. Trpel je veliko, bil pa je do zadnjega pripravljen, da bo ozdravel in se vrnil na svoj dom.

Ko so mu sorodniki svetovali, naj bi napravil oporoko, je dejal, da je to nepotrebno, ker se bo po dveh mesecih že sam vrnil domov in bo vse uredil. Šest dni je z veliko potrpežljivostjo prenašal svoje trpljenje, dokler ga ni rešila smrt. Pokojni Jakob Klemen je bil 13 let zaposlen v tovarni in je bil dober in priden delavec. Pred dvema letoma mu je umrla žena, otrok pa ni imel. — Njegova zapuščina ne zneso toliko, da bi bili kriti pogrebni stroški in prevoz trupla v Kamnik. Splošna želja pa je, da bi tudi Klemena kakor njegovega tovariša Pibernika prepeljali iz Ljubljane v Kamnik in ga pokopali v domačem kraju. Delavci so že začeli zbirati prostovoljne prispevke, vprašanje je le, če bo tudi tovarna kaj prispevala.

Iz naše počitniške kolonije

V kratkem obrisu naše počitniške kolonije nimam namena že itak vsakdanje počitniško življenje prenesti na papir, ampak vzbuditi zanimanje zato, kako otroku pripraviti kolonijo, da bo res odnesel od nje le dobre vtise. Gotovo pa je, kot se je pokazalo, da ni dovolj, če otroku damo samo priliko, da se telesno okrepi, ampak moramo tudi paziti na njegovo dušno stanje in ga uravnati v določeno versko smer. V tem članku bom v kratkem obrisal življenje na koloniji.

Pri Mrzlem studencu

Bilo je začetkom meseca julija. Prišli so se ravno lepi, solnčni dnevi, ko smo se z otroci utaborili v župnišči prijazne vasi Koprivnika (Koroška Bela). Nismo pričakovali bogve kakšnega ugodja, ko smo se namestili v dvorani prosvetnega društva blizu župnišča, ki je bila prostora za slamo, ker smo bili že itak vajeni istega taborišča že lansko leto v Gozdu. Tu nam je bil naš dom, naša spalnica, sploh naše zavetišče od zunanjih nepriključnosti. Za obednico nam je služilo dvorišče okrog farovža; nekateri so si poiskali svoj skromni kotiček pod spomenikom padlih vojakov ali pa na zidovju pokopališča, da zavžijejo svoj bogati delež. Naša kuhinja ni bila revna, saj smo si še celo preskrbeli za kuharico častito sestro iz Ljubljane. Veliko krivico bi storil farovski kuharici Žefi, če ji ne bi dal priznanja, da je tudi ona pripomogla k okusni jedi in če ne bi zraven omenil njene dobrote, ki slovi daleč naokrog, namreč, da je molila tudi za tiste, ki so se z Zepelinom peljali okrog sveta, da se ne bi ponesrečili. Za kuhinjo je bilo za nas še večje važnosti igrišče, kjer smo prebili ves dan, in igrali razne igre, ki so nam bile najbolj priljubljene.

Vendar sem takoj uvidel, da je bil vsak dan za delavske otroke čisto nov in svež, vedno prelivanje dogodkov v veselejšo dogodke. Nikdar ni bilo videti kislega obraza, nikoli ni iskal kak otrok samote, kakor je bil navajen doma. Vsak je kazal čisto veselje, ki ga doma ni mogel užiti, ker je manjkalo dobre družine in skrbnega nadzorstva. V posebno veselje so nam bili dopoldanski izleti v naravo na bližnje razgledne točke, kot znani »Vodnikov Razglednik«, »Galetovec«, »Javorov vrh« »Mrzli Studenec«, kjer je mogel otrok od krasnih razgledih dojeti krasoto planinskega sveta. Najljubši izlet nam je bil na planino Ogorevk, kjer smo se napili solnca življenja: mleka. Iz potez na obrazu bi mogel brati pri tem le smehljanje, Naradili smo se en izlet k izvru Savice.

Popoldne smo prebili doma, seveda ni bilo nikakega samotranja. Ob solnčnem popoldnevu smo z dečki igrali največ nogomet. Deklicam pa je bila igra »gniv jajec« v posebno zabavo. Ob deževnih dnevih smo igrali tombolo, ki jim je bila v velik užitek, četudi so bili dobitki malenkostni. Ko pa je vsega tega zmanjkalo, je stopil v ospredje kopirniški gospod župnik in polnil usta otrok s svojimi izvirnimi smešnicami s smehom.

Po večerji smo v noč peli narodne pesmi, da se je razlegalo v zadnji kotiček mirne vasi.

Preidem na bolj važen center življenja, na duhovno življenje, ki se da pri otrocih izrazito spoznati. Dogodki ne bi mogli biti bolj ozaljšani in bolj vtisnjeni v spomin, če ne bi bilo prilike, nuditi otroku naravo, tesno zvezano z nadnaravo, z Bogom samim. Čustva so polnila srca otrok, ko so mogli pri sv. maši peti nabožne pesmi ali moliti rožni venec, prekipevala pa so posebno, ko so stopili k Gospodovi mizi. Teh momentov ne bom pozabil v vsem življenju in mislim, da so bili tudi zame najkrajše. To se je godilo vsak dan, in nikomur se to ni zdelo enostavno, ampak vedno prenovljeno in čisto novo. In zvečer, ko je g. kaplan iz Koroške Bele, povedal vzgled za življenje, ki ni bil prazen, ampak poln resnice, tedaj si bral na obrazih vseh, da so tudi to pripravljeni storiti, kar jim g. kaplan govori. Ta sklep dneva se je končal s pesmijo v cerkvi.

Vendar so minuli dnevi veselja, čistega in nedolžnega in prišlo je zopet vsakdanje življenje v ospredje. Težak je bil trenutek ločitve. Ostali pa bodo kljub temu lepi spomini na dogodke, ki smo jih užili v solnčni vasi nam nikdar pozabljenei.

A. B.

Živžav posluša ali se smeje.

Ljubljana

Gledam z nebotičnikovega vrha

Pogled z nebotičnika na Ljubljano nam bo našo slovensko prestolnico pokazal v novi luči. Tudi z ljubljanskega Gradu je razgled lep, obsežen, toda z najvišje točke nebotičnika bo opredeljena celotna Ljubljana morda bolj živ. Najlepši pogled iz trinajstega nadstropja se ponuja gledalcu čez Marijin trg proti Gradu.

Človeku se zdi, da je grad čisto blizu, da bi se gel lahko z roko in ga prijel. Tudi vsa živa lepota starinskih zidov, ki kakor spomenik iz davnine stoje nad zelenimi bregovi, pride človeku vse drugače pred oči z enake višine. Saj je najvišja točka nebotičnika celo za nekaj metrov višja, kakor vrh ljubljanskega gradu, na katerem so postavljeni temelji Gradu.

Pod zelenim vencem grajskih pobočij pa je razprostrta vsa stara Ljubljana od stolnice do Sv. Jakoba. Vsa raznolikost streh, gozd dimnikov, vitki stolpiči, razni nazidki in prizidki, vmes magistralni stolpič z uro, prav spredaj ob Ljubljani pa Kresija in Filipov dvorec, ki kakor dva strazarja etojita pod Gradom ob vhodu v staro mesto.

Lepo se vidi Ljubljana, ki se kakor srebrni venec (zdaj seveda bolj zelen in ki ne diši po vijolicah) ovija okrog gradu. Vodna gladina je vidna zlasti na Prulah, pod Trančo ter dolg pas struge od Zmajskega mostu do Sv. Petra. Trimostovje na Marijinem trgu z gozdom svetilnikov in novi most Pod Trančo z visokimi vitkimi stebri dajejo Ljubljani z vrha nebotičnika vprav čeden izraz. Pogled na ta del mesta je tako lep, da v bodočnosti ne bo lepše razglednice, ki bo bolj dostojno predstavljala slovensko Ljubljano.

Čez zeleno Zvezdo, ki se vidi kakor velik vrt sredi pustih zidov, se pogled upre prav v pročelje Trnovske cerkve. Ta pogled bo še izpopolnjen, kadar bo dostojno urejena cesta od Napoleonovega spomenika naravnost do novega trnovskega mostu in do cerkve. Ko tako počivaš z očmi ter obuduješ vso pestrost ljubljanskega prometa spodaj pod seboj na čisti, se ti sami od sebe porajajo na robu

mesta vidni mejniki sedanje Ljubljane na jugozahodu: cerkev sv. Jakoba, cerkev sv. Janeza v Trnovem ter cerkev na Viču. Za temi mejniki je kakor na dlani položeno barje tja do Krima, redko posejano s hišami, poživileno z neurejenimi parki zelenega drevja in grmovja. Davna zgodovina te zemlje raste iz teh dreves: nekoč so tam stali le kolli, zabiti v mehko močvirnato plast zemlje in v široko jezero, na koleh skromne lesene stavbe, zidane iz blata in slame. Mostičarji so se v čolnih vozilih do svojih domov, ko so se vračali z lova na Krimu ali v jezeru. Zdaj pa je vsa ta zemlja plodovita, pogrnjena z velikansko odejo travnikov in deloma obdelanih njiv.

Poseben položaj zavzema Rožna dolina z Rožnikom, ki je kakor lepo gnezdo prislonega ob rob zelenega rožniškega hriba. Same dolge vrste belih hiš, vmes pa cvetoči zeleni vrtovi. Človeku se zdi, da mora biti v teh domovih pod Rožnikom silno lepo, domače, prijetno, da so tam ljudje drugačni, bolj dobri, prijazni, skromni in tihi, zatopljeni v svoj dom in vrt, v vse svoje skromno bogastvo. Nasproti tem malim hišicam je tobačna tovarna, ki večinoma daje delo in skromen zaslužek tem ljudem tam za železniško progo na Viču in v Rožni dolini, kakor veliki ogromen grad, vprav živo nasprotje, ki je tudi sicer ločeno, kakor odrezano od delavskih domov z južno železnico, ki s svojo ravno črto reže zahodni del mesta v dve skupini. Cerkev na Rožniku kakor bela ptica sedi vrh griča, ki pod njo počivajo v gnezdu položeni pravilni delavski domovi z zelenimi vrtovi.

Vstati bi moral iz groba dr. Krek, ki je dal pobudo za zidavo rožnodoljskih domov, stopiti bi moral vrh nebotičnika, pogledati tja pod Rožnik na svoj najlepši spomenik, pa bi se mož razjokal ob velikanski razliki, ki se zdi, da naravnost kriči v morje delavskih hiš na rob Ljubljane: — en sam nebotičnik z obema manjšima palačama velja 28 milijonov dinarjev, stotine skromnih delavskih hiš v Rožni dolini z vsemi vrtovi vred pa bi niti danes ne veljalo niti polovico toliko.

lezno kritač, zaradi tega je delo zamudno. Cerkev bo potem mnogo lepša in svežjša.

Podaljšana Kotnikova ulica. Ko so lani urejali zgornji del Masarykove ceste ob tovrnem kolodvoru, so začrtali tudi prve obrise bodoče Kotnikove ulice. Del podaljšane ulice so tedaj celo odprli ter zgradili hodnike. Letos so Kotnikovo ulico podaljšali tudi z druge strani, s Slomškove ulice. Oba podaljška pa še nista strnjena, ker je treba za mestno planarno pridobiti še nekaj sveta. Podaljšek Slomškove ulice je zdaj urejen le čez bivše Battelinijevo dvorišče, ki ga je tvrdka zastoj odstopila za cesto. Tvrdka je zato ob podaljšani cesti zgradila novo skladišče, delavnico in pisarno. Del sveta za cesto je odstopila tudi Gradbena družba, ki ji je za to mestna občina na lastne stroške zgradila železobetonsko ograjo ob njenem zemljišču.

Ne potrebujem reklame, delo govoril
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

DR. LJUD. MERČUN
specialist za notranje bolezni

zopet redno ordinira od 11—12 dop. in od pol 2—3 pop. Aleksandrova cesta 4, I. nadstr. Tel. 24—45.

Naznanila

Nova mesto. Prostovoljno gasilno društvo v Novem mestu priredi dne 7. avgusta 1932 vrtno zabavo pri g. Windischerju v Kamdiji. Leti dan dopoldne pa ima društvo izredni občni zbor, pri katerem bodo odlikovani zaslužni gasilci s srebrno in zlato kolajno.

Vojnik. V nedeljo dne 7. avgusta priredi prostovoljna gasilna društva v Celju, Guberju, Trnovljah, Ljubčah, Škofja vas, Vojnik, Nova cerkev in Dobrna župno vajo v Vojniku z motornimi brizgalnami na oddaljenost 800 m z verigami. Pričetek ob pol 14. Po vaji je vrtna veselica pri Vrečarju. Čisti dobiček za gasilno orodje.

čilna zelo močna osebna poteza, ki daje slehernemu čisto samosvoj obraz, daš začinjajo vsi svojo govorico in svoj slog zelo radi z domačo kantileno in zlasti ljubijo domačnostni izraz iz narave.

Mimo župančiča je med našimi živimi pesniki malo kateri žel toliko splošnega priznanja in izzval toliko vročega navdušenja kakor Alojzij Gradnik, eden iz znamenite goriske skupine naših pesnikov, čigar petdesetletno rojstvo danes slavimo. Od očeta Slovence in matere Italijanke je bil Alojzij Gradnik rojen dne 5. avgusta 1882 v Medani v Gorških Brdih. Menda potomec rodu Ivana Gradnika, enega izmed na smrt obsojenih upornikov iz velikega kmečkega punta na Tolminskem — ki ga je drug rojak, Ivan Pregelj, opisoval v svojih Tolmincih in v Štefanu Golji — je Alojzij Gradnik tudi nekoliko upornega duha, kar prihaja kdaj pa kdaj kljub njegovi izrazito lirčni naravi na površje. Po poklicu jurist — dokončal je po gimnazijskih studijah v Gorici na Dunaju pravno fakulteto — je služil Gradnik najprej v Gorici, od 1. 1909—1912 je bil sodnik v Pulju, nakar se je zopet vrnil v Gorico. V začetku svetovne vojne je bil zaprt in obtožen veleizdaje, pozneje pa je do prevrata in še potem služil kot sodnik v Cerknem. Od 1. 1920 dalje je zavzemal odlična mesta v Belgradu pri ministrstvu za zunanje zadeve ter pri državnem tožilstvu, v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Zdaj živi v Ljubljani.

Kot pesnik se je začel oglašati že 1. 1902 v »Ljubljanskem Zvonu« *in v »Slovanu«*. Bil je zvest sotrudnik imenovanih dveh revij, prvi je še danes, a tudi drugod je priobčeval svoje pesmi. — Do danes je izdal tri zbirke pesmi. Leta 1916. so izšle »Padajoče zvezde«. Ta knjižica je njegovemu imenu mahoma priborila sloves enega prvih slovenskih poetov. Kmalu je bila zbirka razprodana in je izšla 1. 1923 v drugi izdaji, okrašena z izvrnimi lesorezi Božidar Jakca. — Z nekoliko manjšim navdušenjem je sprejela javnost njegovo drugo zbirko, »Pot bolešče« *(1922), zato pa se je spet bolj ogrela ob njegovi tretji zbirki, »De profundis«, ki je izšla 1. 1926., opremljena z Jakčevimi lesorezi,*

Zadnja poročila:

Po smrti dr. Seipla

Praga, 2. avg. tg. Zunanji minister dr. Beneš je poslal avstrijskemu zveznemu kanclerju dr. Dollfussu sožalno brzojavko radi smrti dr. Seipla. Tudi ministrski predsednik Udržal je poslal sožalno brzojavko.

Dunaj, 2. avg. tg. Predsednik avstrijske republike Miklas je poslal vodstvu krščanske socialne stranke sožalno pismo radi smrti bivšega zveznega kanclerja dr. Seipla. V tem pismu pravi med drugim: Tudi katoliška cerkev, kateri je bil dr. Seipel od svoje otroške dobe najvdanejši sin, je izgubila z njim vzornega duhovnika in neustrašenega boritelja za svoje pravice. Domovina žaluje za njim kot za enim svojih najboljših sinov.

Dunaj, 2. avg. tg. Avstrijski narodni svet je imel danes žalno sejo po dr. Seiplu. Predsednik dr. Renner je govoril o dr. Seiplu kot geniju, ki je vse

prvo desetletje avstrijske republikanske ustave vodil Avstrijo kot voditelj. Hvalil je neupogljivo voljo dr. Seipla, kateremu tudi nasprotniki ne morejo odrekati priznanja.

Uro pozneje pa je smrt dr. Seipla rešila življenje Dollfussovi vladi. Velenemci so namreč vložili predlog nezaupnice proti vladi radi lozanskega protokola. Po poslovnem govoru za dr. Seiplom je bila seja prekinjena, in ko se je potem zopet otvorila, so glasovali o predlogu nezaupnice Velenemcev. Predlog nezaupnice je bil odklonjen ob enakem številu glasov: 81 proti 81. Po smrti dr. Seipla je prišel v parlament njegov namestnik dunajski bankir Wancura, ki je takoj prisegel in s svojim glasom preprečil padec Dollfussovega kabineta.

Poljsko-nemški incident

Berlin, 2. avg. tg. Poljski poslanik v Berlinu je danes popoldne obiskal nemškega zunanjega ministra von Neuratha in se v imenu poljske vlade pritožil radi obnašanja nemškega poslanika v Varšavi ob priliki poljske pomorske proslave v nedeljo. V nedeljo je bila v Gdiniu poljska proslava, s katero so Poljaki slovesno manifestirali za poljsko zahtevo po odprtem morju. Po vsem Poljskem so bile ta dan razbešene zastave. V vrtu poslopja, v katerem se nahaja urad nemškega poslanika, je vrtar izobesil po naročilu policije poljsko zastavo, katero pa je dal nemški poslanik odstraniti. Zastavo so potem ponovno razobesili, pa jo je nemški poslanik dal zopet odstraniti. Nato je vdrila poljska policija v poslanikovo stanovanje in stavila poslanika na odgovor. Policija se je odstranila šele tedaj, ko je poslanik pokazal svoj diplomatski pas. Nato so razobesili zastavo zunaj hiše, v kateri je nastanjeno nemško poslanništvo. Poljski listi zato zelo napadajo nemškega poslanika, dočim je poslanik vložil protest v poljskem notranjem ministertvu proti postopanju policije. — Nemški zunanji minister je izjavil, da mora odkloniti poljsko pritožbo radi postopanja nemškega poslanika, češ, da je bilo njegovo postopanje po mednarodnih tradicijah popolnoma upravičeno.

Francija-Rusija

Pariz, 2. avg. tg. Francoska vlada namerava iti prihodnji teden na kratke počitnice. Čuje se, da bodo v najkrajšem času odpotovali nekateri francoski strokovnjaki v Rusijo, da se na lastne oči prepričajo o sedanjem gospodarskem stanju ruskega prebivalstva.

Papen odstopi?

Berlin, 2. avg. tg. Demokratiški »Zeitungsdiens« *piše, da v merodajnih političnih krogih računajo s tem, da se bo spričo volivnega rezultata izvršila sprememba v vladi na ta način, da bo dosedanji državni kancler von Papen odstopil kot državni kancler in odšel v Pariz za nemškega poslanika.*

Belgrad, 2. avg. 1. Prometni minister je dovolil z odlokom z dne 27. julija polovično vožnjo za proslavo 25 letnice Marijinega kronanja na Brezjah in sicer v dneh od 1. do 7. septembra v področju ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Belgrad, 2. avg. 1. Za višjega tehničnega preglednika v 7. skupini je napredoval Josip Smolih, sedanjí tehnični manipulant v 8. skupini. Pri ravnateljstvu državnega rudnika v Velenju za višjega tehničnega manipulant v 7. skupini Franjo Kovač, doslej v 8. skupini; za uradniškega pripravnika bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani je imenovan Bogdan Tomičev.

Maribor

Due nesrečni smrti

Apače, 1. avgusta.

Strašna tragedija, kakršne naša kotlina menda še ni doživela, je pretresla vse prebivalstvo apaske kotline. Zidarski polir Ivan Peršak je ustrelil sebe bivšo izvoljenko Asto Ruš in nato še samega sebe. Dokler je bil Peršak zaposlen pri regulaciji Mure in nato pri zgradbi čarinarne v Gornji Radgoni, je bilo med obema ljubavno razmerje. Peršak je takrat stanoval pri Martinu Rušu v Podgorju. Dasi je bil oženjen in oče še skoraj odrasle hčerke, je znal to spretno zakriti in se z ženitno pretvezo približal 22 letni Ruševi sestri Asti. Dekle mu je toliko zaupala, da mu je izročilo svojo hranilno knjižico na 20.000 Din, od katerih je Peršak porabil za sebe 8000 Din. Ona si je naročila tudi že pohištvo in vse je bilo pripravljeno za poroko, ko je udarila ko strela iz jasnega na Asto in njene domačine vest, da je Peršak poročen. Nameravana poroka se je razdrila in Peršak je moral proč od Ruševih. Tožili so ga tudi za porabljeni denar. Na obravnavi je obljubil, da bo plačeval dolg v obrokih. Obljube pa ni držal, pač je koval temne načrte, kako bi se maščeval. Prevzela ga je še posebej vest, da se je Asta vnovič zaročila. Zato je prišel z nabitim samokresom k Ruševim in sprožil strel proti Asti. Prvi strel so jo zadeli v glavo in jo lažje ranili. Dekle je pobeželo pred morilecem k sosedu, Peršak pa je hitel za njo in vnovič streljal. Asta je obležala zadeta v vrat in v prsi v mlaki krvi. Nato si je Peršak še sam pogol gnal kroglo v glavo in obležal mrtev. Smrtno ranjeno mladenko so prepeljali v bolnišnico v Radgono, kjer pa ji

niso mogli pomagati. Zaradi prevelike izgube krvi je izdihnila.

□ Zagonetna smrt. V »Ponedeljskem Slovanu« *smo poročali, da je zagonetno izginil tatpinski vajenec Albin Zunko. Policijske poizvedbe so dognale, da je Zunko izginil v noči od 29. julija. Do polnoči je bil v neki gostilni. Naslednjega dne ga ni bilo več na delo. Sedaj so našli truplo pogrešanega Zunka pri Vurbergu, kjer ga je naplavila Drava na plitvinah. Utopljenec pa je bil oblečen in obut, kar izključuje, da bi bil šel v vodo z namenom kopati se. Še bolj zagonetno pa je dejstvo, da je imel pokojni razbito lobanjo na čelu. V lobanjski kosti se je nahajala vdrtina, velika kakor otroška dlan, dasi koža ni bila poškodovana. Včeraj popoldne se je vršilo v št. Janžu na Drav. polju raztelesenje trupa, da doženejo način smrti. Izključen ni strašen zločin. Mariborska policija poizveduje, da slučaj razisti.*

□ Kolesar pod avtom. Na križišču Smoletove in Valvazorjeve ulice je prišlo do hude nesreče. Pomožni delavec Josip Tramšek, ki se je vozil na kolesu, je bil povožen od nekega osebnega avtomobila ter je zadobil pod kolesi poškodbe na nogah. Tramšku so nudili prvo pomoč na rešilni postaji.

□ Huda nesreča na primiciji. V Partinju so obhajali te dni primicijo. Ob tem redkem vselem dogodku se je streljalo tudi z možnarji. Pri streljanju je bil zaposlen 24 letni viničar Janez Koje, kateremu se je razletel možnar pri prižiganju. Zadobil je nevarne poškodbe na glavi; prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Dr. Ivan Drobnič

zopet redno ordinira

Kulturni obzornik

Pesnik Alojzij Gradnik - 50 letnik

Goriška dežela je dala našemu lepemu slovanu prenekaj pomembnih mož. Vsem tem goriškim poetom in pisateljem je skupna vroča ljubezen do domačih krajev, katerih imena so

iljm draga kakor svetinje, do njih trpljenja polne zgodovine in pa do ljudi in njih posebnih lepote, katerih prava — skoraj vsem skupna — je naravnost francosko siromaštvo ter vročost v sleherni bridkosti. Ne zadnja pa njih izjunaška ognjevitost in strastnost, ki kaj hitro v zanosu vzplamti. V oblikovnem pogledu pa je vsak zase samotar in iskavec svojega lastnega sloga; za te goriške književnike je zna-

Vse Gradnikovo pesniško delo z malimi izjemami in razen tistega, ki je nastalo po izidu zbirke »De profundis«, je zbrano v imenovanih treh knjižkah. — Motivno je Gradnik pester in bogat. V njegovih zbirkah najdeš prekrasne pokrajinske pesmi, kakor so zlasti Goriškim brdom in Istri posvečene, med slednjimi nepozabna »Istrska vas«:

Kup sivotemnih hiš na pustem bregu.
Ko jata črni ptice so, ki na begu
so dolgem trudne, gladne odpočile.

Ko vse jim dala je, kar more dati
ta bedna, suha gruda, kakor vzame
za dete jed iz ust si dobra mati,
več niso mogle je pustiti same.

Meditacije in čuvstva polne lirčne pesmi se vrstijo z domoljubnimi, begunskimi, vojnimi in političnimi motivi. Gotovo najzamejše njegove pesmi so »Pisma« *(Padajoče zvezde) in pa nekakšno njih nadaljevanje v ciklu »De profundis«. Za te ljubavne pesmi svojstvenega zvoka in vsebine, — dasi porablja v njih znani motiv Ljubezen-Smrt — je umel najti Gradnik, ki se poslužuje v njih ženske kot nositeljice čuvstvosvanja, tako zrele in doznaue, v svoji novini prefresljive pesniške podohe, da jih moramo šteti k najboljšim tvorbam slovenske lirike.*

Njegov verz, ki ljubi rimo in metrično obliko, je nasičen z elementi, ki so jih vnesli v pesništvo francoski dekadenti, nemški moderni poeti, poznati pa je, da obvlada Gradnik tudi oblikovna dognanja mlajših italijanskih pesnikov. Iz vseh njemu poznanih elementov je Gradnik stvoril nekaj novega, docela samosvojega v obliki.

Osnovna poteza njegovih pesmi je neka melanholija čuvstva, ki se stopnjuje časih do nepričakovane izbruh zadržane strastnosti ali pa se pogrezne v nekakšno nihilistično resignacijo. Malo je svetlih, »navdušeni« *pesmi v njegovih zbirkah. Po večini mu dade domorodne misli zanos, da se povzpne do čistega srda ali navdušenja. Treba je pa pripomniti, da isto vse njegove pesmi enako vredne in posrečene.*

Težko je napraviti z malo potezami ves Gradnikov obraz, zakaj, četudi ima v bistvu docela samosvoj izrazno obliko, je vendar motivno — zlasti po poreklu svojih idealov — zanesenjak, k ga hipno ogreje zdaj to zdaj ono, v čemer je tipičen človek našega časa. V predstavi ima ideale, ki mu jih narekuje oboževanje lepote, samo da manjka tej lepoti poslednji smisel. Značilna v tem pogledu je uvodna pesem iz »Padajočih zvezd«, po kateri je imenovana zbirka, in ki zaključuje takole:

Zdaj, ah vem: kar se ne reši v zore
iz mraku, kar išče cilj in ga ne more
najti — ti zagrneš v svojih valov prt,
in da samo ti si cilj, šepetajoče
mu poveš in pelješ v svoje dvore
Smrt.

Gradnik pa ni le izviren pesnik, marveč tudi prevajavec odličnih kvalitet. Zlasti je treba omeniti njegove prevode R. Tagoreja in Kitajske lirike kakor tudi mladinskih pesmi Čike Cve Zmaja. Prevedel je iz italijanske dve igri v verzih: Sem Benelli — Ljubezen treh kraljev ter Okrutna šala. Iz francosčine imamo od njega prevod Rodenbachovega Mrtevga mesta in M. Burnat-Provinsine Knjige za tebe. Poslovenil je dalje Wildeove Pravljice, Drobne povesti Maksima Gorkga, srbske narodne pesmi ter srbske novele (Božje solze) in hrvaške novele (Zlata srca). Nazadnje nam je omeniti še prevod Mazzinijeve knjige »Dolžnosti človeka«.

Razmeroma zelo veliko je torej dosedanje Gradnikovo književno delovanje. Kot izvrnemu pesniku mu pritiče trajno mesto v sprednji vrsti naših poetov — želeli bi bilo, da bi dobili prečiščen izbor njegovih najboljših pesmi, potem bi šele postalo jasno, kolik pomen mu gre kot pesniku; — kot prevajavcu, ki nam je zlasti odprl pogled v zrhodno pesništvo (Tagore in Kitajska lirika) ter nam posredoval poznanje mnogih drugih dragocenih del iz svetovnega slovstva, pa mu gre tudi vsa čast.

Zaključujemo z iskreno željo, da bi mu današnji jubilej bil v spodbudo k nadaljnjemu delovanju.

Dnevna kronika

Težave zagorskih delavcev

Zagorje, 1. avgusta.

Prišli so regulirati potok Kotredrežco. Zaenkrat dela še neznatno število, do sedaj brezposelnih delavcev. Delajo po 6 ur dnevno in imajo od ure 2—2.50 Din. — Zadnje dni prejšnjega tedna je razdelila TPD delavcem večjo množino bele moke. Izvzeti so bili le oni delavci, ki niso praznovali nobenega delovnega dne. — Gremij trgovcev za Zagorje in okolice je na svoji seji sklenil, da trgovci ne bodo in ne morejo od 1. avgusta dalje več dajati živil konzumentom na up kakor doslej, ampak le za takojšnje plačilo. Vsek bo dobil le toliko, kolikor bo mogel takoj plačati. Razume se, da težave trgovcev, vendar naj poučarimo, da je mnoge zadel s tem ukrepom nov tečaj udarce gospodarske krize, zlasti delavce, pa tudi obrtnike. V petek, prejšnji teden, se je zgodila huda nesreča, ki bi bila lahko zahtevala človeško žrtev. Z visokega stavbnega odra trdke »Slograd« je padel 18 letni delavec in tesar I. M. in zadobil pri tem občutne notranje in zunanje poškodbe. Odstopil je tukajšnji dosedanj župan g. Albin Grčar, njegov začasni namestnik je g. Ivan Bajcar.

Nočni požar pri Kamniku

Kamnik 1. avgusta.

V pretekli noči je požar uničil Prašnikarjevo šupo v Mekinjah. Šupa leži sredi velikega travnika popolnoma na samem in je oddaljena 100 korakov od ceste in prav toliko od Nevljice. Goreti je pričelo kmalu po polnoči, ogenj pa so opazili šele tedaj, ko je bila zgradba že vsa v plamenu. — V Kamniku so mislili, da gori vsaj pol Mekinji, tako velik je bil odvit oganja. Gasilci so bili že zbrani pred Gasilnim domom, ko pa so zvedeli, da je vsaka pomoč zaman, so se razšli. Na kraj požara pa so poleg velikega števila radovednežev prihiteli neveljski gasilci, vendar niso stopili v akcijo. Prašnikarjeva šupa je bila solidna, precej velika zgradba, z opeko krito streho. V njej je bilo naloženo seno prve košnje. Šupa s senom je pogorela do tal in posestnik g. Prašnikar trpi precejšnjo škodo, ki je krita z malenkostno zavarovalnino.

Kako je nastal požar v tako pozni uri v samotni šupi, ne bo težko uganiti. Ali je ogenj podtaknila zločina roka brezvestnega požigalca, ali pa si je kdo polskal v šupi prenočišče in s cigareto po nesreči povzročil požar. Po požaru v znameniti cerkvi v Tunjicah je bil to prvi večji požar v bližini Kamnika.

Angleški gostje na Slovenskem

Danes ob 7.30 bo prispela na Jesenice večja skupina Angležev, po večini profesorjev in učiteljev. Med njimi je tudi nekaj znanih učenjakov, botanikov. Bivali bodo tri tedne na Bledu, v Logarski dolini in v Kranjski gori. Od 14. do 16. t. m. pa bodo nastanjeni v Ljubljani v hotelu Union. Namen polovanja je proučevati našo ožjo domovino v geografskem, naravoslovnem, sociološkem, pedagoškem itd. pogledu. Zato je prihajajočim gostom mnogo na tem, da bi se mogli sestati z našimi znanstveniki, pedagogi, javnimi delavci in politiki.

Lektorica ga. Copeland, ki je vodila priprave, je našla popolno razumevanje za važnost tega poskusa mednarodnega intelektualnega zbliževanja pri naših oblastvih, pri Slovenskem planinskem društvu in pri naših tujsko-prometnih ustanovah. Zeleti bi bilo, da se zlasti oni naši znanstveniki in pedagogi, ki govorijo angleški, pridružijo skupini za časa bivanja v Ljubljani odn. na Gorenjskem in Štajerskem.

Dne 8. t. m. bo prispela druga skupina Angležev s istim programom. Prvo skupino bo vodila gđ. Margaret E. Tatton, drugo pa dr. Dudley Stamp, profesor na londonski ekonomski visoki šoli.

Koledar

Sreda, 3. avgusta: Najdenje sv. Štefana; Lidija.

Osebnosti

— Poroka. V soboto 30. julija sta se v cerkvi Presvetege Srca Jezusovega v Ljubljani poročila gđna Lenčka Medved in topničarski narednik g. Metod Skamljč, oba iz Sesterž na Dravskem polju. Novoporočencema naj Bog da srečo!

Novi grobovi

† V Ljubljani na njegovem stanovanju v Prišojni ulici 7 umrla gđ. Nežka Prosenč. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljučnim sorodnikom izrekamo svoje sožalje!

† V Trbovljah je 2. t. m. umrl delovodja T. P. D. g. Alojzij Zupan. Zapušča zaljučno ženo s hčerko, katerima izrekamo toplo sožalje! Truplo bodo v četrtek 4. t. m. ob 1 popoldne z avtomobilom prepeljali v Vojniki, kjer bo pokopan ob pol 5 popoldne. Naj počiva v miru!

† V Lescah je umrla v nedeljo ga. Katarina Pretnar, pismonoševa žena. Pokopali so jo v torek 2. avgusta ob 5 popoldne. Naj počiva v miru! Zaljučnim naše sožalje!

Ostale vesti

— Pozor pred laži-inkasanti! Cenjene inserente in naročnike naših listov vljudo in kar najužije ne svari, naj ne plačujejo ne naročnine in ne inseratnih pristojbin za naše liste nikomur, ki ga dobro ne pozna in se ne izkaže s polnim pooblastilom naše uprave. Po Ljubljani hodi v zadnjem času več nepridipravov, ki ponarejajo račune in pobornice in izvajajo denar iz strank na krivičen način.

— »Jutrovce poročanje.« Jutro, kakor običajno, točno in vestno poroča. Pred nekaj tedni je pisalo, da je akademik M. B. prišel v sodne zapore radi političnih deliktov. Pozabilo pa je pozneje poročati, da je isti akademik M. B. bil tudi že izpuščen iz sodnih zaporov.

OBIŠČITE MARIBOR!

»Mariborski tedenc« od 6. do 15. avgusta 1932. Razstava vezenin; konjske in gozdarske razstave; razstava prazgodovinskih itkopnin, starih grobnic. Razstava brezmotornega letalstva. Velike muzikalne in sportske prireditve. Polovična vožnja. Legitimacije in informacije pri »Putniku« in denarnih zavodih.

— Cestarske službe. AA. Banska uprava dravske banovine razpisuje v območju cestnega odbora Slovenjgradec dve službeni mesti banovinskih cestarjev in sicer: eno mesto za progno od km 1.500 do km 9.500 na banovinski cesti Velenje—St. Ilj—Polzela, in eno mesto za progno od km 6.500 do km 12.864 na banovinski cesti Sočanje—St. Vid.

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso preobilno toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

— Natačaji za sprejemanje kandidatov v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu za šolsko leto 1932-3. Sprejme se v prvi letnik tega zavoda za šolsko leto 1932-3 šestdeset rednih slušateljev (slušaateljic)-učiteljev in učiteljic narodnih šol. Slušaatelj imajo za čas učenja v tej šoli, ako so v državni službi, pravico na polni iznos svojih rednih prejemkov, katere imajo kot učitelji. Vsek kandidat mora najdlje do 31. avgusta predložiti rektoratu te šole prošnjo s sledečimi prilagami: 1. Izpričevalo o učiteljskem izpitu zrelosti, 2. Izpričevalo o praktičnem izpitu (o definitivnosti), a najmanj s prav dobrim uspehom, 3. Uverjenje o letih učiteljske službe in ocene za delo v tej dobi. Sprejeti bodo samo oni, ki imajo najmanj tri leta odlične ocene, 4. Rojstni list. Kandidat ne sme biti starejši od 38 let. 5. Zdravniško spričevalo. 6. Kratek opis, kje je služil in koliko časa kot učitelj, ali je oženjen, koliko ima otrok. Vsek mora v svoji prošnji navesti skupino predmeta, katere se želi učiti. Skupine so: I. Narodni jezik s književnostjo, zgodovino in zemljepis. II. Tuji jezik (nemški ali francoski), narodni jezik s književnostjo in zgodovino. III. Prirodopis (zoologija, botanika, mineralogija in geologija), zemljepis in kemija. IV. Matematika, fizika in kemija. V. Vse vrste risanja, opisna geometrija in matematika.

— Otročiček pod konjskimi kopiti. Včeraj popoldne se je igral na cesti v Zgornjem Brezovem pri Višnji gori triletni Joško, sin Egidija Vovka, posestnika v Zg. Brezovem. Skakal je po cesti sem in tja. Pri tem pa je skočil konju, ki je peljal zapeljivke, pod kopita. Konjsko kopito je strlo malčku spodnjo čeljust, nato pa je šel čezen je še voz. Ubogega otroka, ki je dobil po vsej glavi nevarne poškodbe, so odpeljali takoj na višnjegorsko postajo. Ker pa ni bilo primerne zveze z vlakom, so odhod poklicali iz Ljubljane reševalni avto, ki je malega ponesrečenca odpeljal v Ljubljano v bolnišnico. Če nima nevarnih notranjih poškodb, bo revček ozdravel.

— Ravnateljstvo drž. realne gimnazije v Kranju sprejema prijave za popravne (tudi za nižji letnični izpit) in razredne izpite do 24. avgusta do 11. Ti izpiti se bodo vršili 25. in 26. avgusta po razporedu, ki bo nabit na oglasni deski. Prijave za sprejemni izpit v I. razred se sprejemajo do 24. avgusta. Sprejemni izpit se bo vršil 27. avgusta od 8 dalje. (Vsled odloka min. prosvete.) Ravnateljstvo opozarja učence V. in VII. razreda, naj pravočasno vložijo prošnje za izpregled starostne meje. (Pri vpisu v V. razred ne sme biti učence starejši od 17 let, pri vpisu v VII. razred pa ne starejši od 19 let. § 35. zak.) Vsek učenec si mora pred vpisom preskrbeti potrdilo pristojne davčne uprave o višini skupnih neposrednih davkov, ki jih plačuje sam ali njegovi starši. (Tudi v slučaju, da ne plača nobenega neposrednega davka.) Vpisovanje se bo vršilo: 1. dne 1. sept. za I. in II. razr.; 2. dne 2. sept. za III. in IV. razr.; 3. dne 3. sept.

za V. in VI. razr.; 4. dne 5. sept. za VII. in VIII. razred. Natančnejša navodila o pričelku šol leta bodo objavljena na oglasni deski.

DAJ slado DAM led.

— Tri milijone škode so napravili nalivi in toča v grafičnem okraju vrbske banovine. To škodo so ocenili samo za ta okraj. Pa tudi drugod po Bosni okrog Banjaluke je bila škoda ogromna. — Subotica izumira. Polletno poročilo subotškega matičnega urada sporoča, da je od 1. januarja do 30. junija letošnjega leta v Subotici bilo rojenih 1326 oseb, umrlo pa jih je v tem času 2252; torej je 926 oseb manj ko poprej.

— »Franz-Josef« grenčica dosega sijajne uspehe pri ljudeh, ki mnogo sede.

— Šofer in samovozač. Inženjer Josip Stolta je v tej skoraj 300 strani obsegajoči knjigi podal konstruktivno, delovanje ter strogo avtomobila, pojasnjuje opis s 300 jasnimi slikami v priloženem zvezku, ter slovar tehničnih izrazov. Temeljita knjiga, ki išče sebi enake v vsej strokovni literaturi te vrste, je neobhodno potrebna šoferju samovozaču in lastniku avtomobila. Cena je 140 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pri ljudeh, ki so pobiti, utrjeni, nesposobni za delo, povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki dokazujejo, da je Franz-Josef« voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprti črev pri duševnih delavcih, slabozivčnih in ženskah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celje

— Statistika tujcev v preteklem mesecu. V našem mestu je bilo v preteklem mesecu 904 tujcev. Med njimi je bilo po državljanstvu: Jugoslovancov 709, Avstrijcev 93, Čehoslovakov 30, Italijanov 19, Nemcev 14, Madžarov 15, Grka 2, Poljakov 5, Svicar 1, Rusov 6, Američani 3, Norvežan 1 in Albanec 1. Po poklicu je bilo med njimi zastopanih: trgovcev in trgovaških potnikov 286, uradnikov 127, obrtnikov 95, inženjerjev 34, odvetnikov 31, učiteljev 26, dijakov 26, delavcev 18, industrijcev 13, profesorjev 13, zdravnikov 10, duhovnikov 5, novinarja 2 in raznih poklicev 218.

— Nekaj nevarnih tičkov v rokah mestne policije. Mestna policija je aretirala 26letnega delavca Franca iz Zgornje Ločnice pri Zalcu, ki ima na vesti celo vrsto težkih vlovov in tatvin v žalski okolici. Oddali so ga v zapore okrožnega sodišča. — Prav tako je bil aretiran v mestu 36letni Alojzij, ki se je na raznih krajih izdajal za agronoma in izvajal od ljudi pod različnimi, dobro izmišljenimi izgovori večje in manjše denarne zneske. Svoje delo je uspešno opravljal v Celju in okolici ter po kamniškem in gornjegrajskem okraju. — V ponedeljek 1. t. m. so našli 27letnega čevlarskega pomočnika nezvestnega od prevelike količine zavžtega alkohola. Na policijo so ga ugotovili, da je zasledovan zaradi raznih goljufij in tatvin. Zato so ga obdržali v zaporu in ga izročili po daljšem zaslišanju v zapore okrožnega sodišča.

— Izpred okrožnega sodišča. V soboto 30. julija je razpravljaj v razpravi dvorani okrožnega sodišča mali senat pod predsedstvom s. ap. s. Levčnika, ki sta mu vtirola s. o. s. Brečko in s. o. s. Radej. Pred senatom je stala cela vrsta obtožencev, ki jih je obtožil drž. tožilec dr. Požar različnih večjih deliktov. Obtožena brata Urankarja je zagovarjal odvetnik dr. Orožen, Divjak dr. Rakun, Česen dr. Pinter in Sabalič odvetniški kandidat Hočevar. Divjak Franc in Josip Urankar sta 13. aprila letos v opoldanskem odmoru v Kladu na Kralja Petra cesti in odnesla 8500 Din gotovine. Bizjak Franc, Urankar Josip in Česen Josip so lansko jesen v opoldanskem odmoru odprli zunanje izložbeno okno, notranje razbili in odnesli iz blaginjske miznice 9690 Din. Bizjak in Urankar Rihard sta 22. junija letos ukradla v Crikvenici razne predmete v vrednosti 8000 Din, Valerij Lechovič v Crikvenici pa takoj za prvim vlovom še druge predmete v vrednosti 1000 Din, Sabalič pa je pomagal ukradene predmete razpečavati. Obsojeni so bili: Bizjak na 5 let težke ječe, Urankar Josip na 2 leti, Urankar Rihard na 1 leto in 9 mesecev in vsi trije na oddajo v prisilno delavnico po prestatni kazni, Česen na 1 leto strogega zaporu in Sabalič na 3 mesece zaporu.

— V Savinji utonil. V ponedeljek 1. t. m. je zahtevala Savinja v Celju svojo prvo letošnjo žrtev. Na Bregu v bližini gostilne Kranje se je kopal 19letni posestnikov sin Mravljak iz Osenca 9. občine Tebarje. Zašel pa je v pregloboko vodo in, ker ni znal plavati, mu je zmanjkalo tal in začel se je potapljati. Klical je na pomoč. Dva bližnja kopalca sta mu prihitela na pomoč. Mravljak pa ju je začel vleči za seboj, tako da sta bila prisiljena ga izpustiti, ker se bi drugače sama potopila. Mravljak je potem izginil pod vodo in utonil.

— Izletniški vlak na Sušak. Vodstvo tukajšnje postaje javlja, da polje v soboto 6. t. m. izletniški vlak na Sušak brez ozira na število udeležencev ob času, kakor je bilo prvotno javljeno.

Muholovec
AEROXON
polovi vse muhe!

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrecno "Aeroxon"

Ptuj

V župeči vasi zopet požar. Plameni so objeli posestvo Antona Zunkoviča. Zgorela je kolarnica, skedenj in podstrešje živinskega hleva, 160 q sena in slame ter razno poljedelsko orodje. Škoda znaša približno 40.000 Din, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Gasilec iz Sv. Lovrenca in Mihovcev se je po velikem naporu posrečilo omejiti ogenj, da se ni razširil na stanovanjsko poslopje in ostala sosedna poslopja. V kratkem času je to že peti požar v župeči vasi in zdi se, da je tudi to pot podtaknila ogenj zlobna roka, ker je domača hčerka videla tik pred požarom nekoga bežati v smeri sadonosnika.

— Odprta noč in dan so groba vrata. V častiljivi starosti 78 let je umrl splošno znani tukajšnji trgovec Ljudevit Sonnenschein. V lepi starosti 79 let je umrla gospa Elizabeta Rehnicher, vdova po trgovcu. Blag jima spomin, prizadetim naše sožalje!

— Priščno slavo so imeli te dni naši vrli ptujski gasilci v Gasilskem domu. Član Pavel Mahač je obhajal 75kratno udeležbo pri požarih, magister Leo Behrbalk pa 50kratno udeležbo. Vrlima požarnikoma in vnetima samaritanoma iskrene čestitke!

Slovenska Krajina

Osebnosti. Svoj letni dopust je nastopil priznani kirurg in vodja bolnišnice v Murski Soboti dr. Skrilc. — Na dopustu je tudi lendavski okrajni načelnik dr. Trstenjak.

Bogojina. Danes se je vršila tu nova maša Fr. Horvata. Ljudstva je bilo ogromno. Se vedno drži načelo, da se spjata strgati ene čevlje — naj gre človek na novo mašo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 3. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Nasveti za domači vrt (M. Humeč). — 19.30 Literarna ura: I. Tavčarja zbrani spisi (Fr. Vodnik). — 20.00 Moderna francoska glasba (Orkestralni koncert iz Salzburga: Festspiele). — 22.00 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Četrtek, 4. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Slike iz narave (Herfort). — 19.30 Akademski poklici. — 20.00 Plošče. — 20.30 Koncert orkestra »Grafika«. — 21.30 Pevski koncert gđ. Vere Majdičeve, operne solistke. — 22.00 Fantje na vasi (moški kvartet). — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 4. avgusta.
Zagreb: 20.30 Ljubljana. 22.40 Plesna glasba. — Mileno: 20.30 Operni prenos. — Barcelona: 21.30 Vokalni koncert. 22.30 Prenos koncerta iz kavarne. — Stuttgart: 20.40 Zaključna slavnost zborovanja katoliške akademске zveze v Stuttgartu. 21.45 Poljudni simf. koncert. — Toulouse: 21.00 Operna glasba. 21.30 Melodije. 22.15 Koncert vojaške godbe. 23. Violončelo. 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 20. Pester koncert. 21.10 Igra, Zabavni koncert. — Belgrad: 20.30 Ljubljana. 22.30 Plesna glasba. — Rim: 20.45 Pester koncert. 21.30 »Večna ljubava«, komedija. 22. Pester koncert. — Beromünster: 19. Rihard Tauber poje iz ciklusa »Narodna pesem«. 20. Zabavni koncert. 21.45 Pesmi. — Langenberg: 20.35 Pesmi in glasba. 22.20 Nočna glasba. — Dunaj: 20. Igra. 21.55 Plesna glasba. — Budapest: 21.45 Pianinski koncert. 22.30 Jazz, prenos iz kavarne. 23.15 Ciganska glasba.

Dr. A. B.:

5 pota k Rezi v Route

(Nadaljevanje.)

»V tukajšnji knjigarni je menda še na razpolago,« je odvrnil. »Pokažite trenotek, da poizvem o gostih.«

Odšel sem iz sobe, da je mogel nemoteno govoriti po telefonu. Čez malo časa me je poklical k sebi in povedal, da se je vsa družba odpeljala na sprehod in da se vrnejo okoli sedmih domov, takrat naj se zgledam pri njem.

Takrat je bilo pol šestih, imel sem časa dovolj, da si ogledam staroslovno kulturno žarišče izza prvih vekov krščanstva v Nemčiji.

Sredi kraja je velika stolnica, zgrajena v raznih časih in raznih načrtih, romanski in gotski motivi se kosajo med seboj v zgradbi sami, v opremi je viden tudi barok; ker jo v enem delu popravljajo, pride morda še kaj novodobnega noter.

Mesto samo je staro lično; znamenita je posebnost, da je vse starinsko, najmanj sto let staro, kar se vidi v njem, nobene novejšje zgradbe, nič tovarni ni blizu ne daleč; edina opekarna, nastala po vojni, je obratovala komaj eno leto, in že rupa. Nova je ozkotirna železnica v dolini reke Altmühl. Vse mesto spominja na naš Kranj, le da se razprostira v globoki in ozki dolinici, ki jo je izdobil reka v skalnatih skalah; vrh teh, na visoki planoti obdajajo mesto mogočni gradovi in cerkve.

V mestecu je vse polno uradov in šol vseh vrst, na glasu je bogoslovna šola. Mirno in neka-

ko svečano poteka življenje v tem kraju tudi ob delavnikih; ko bi ne bilo električne napeljave in avtomobilov, ki švigajo skoz mesto na cesti München—Nürnberg, bi človek mislil, da živi v srednjem veku.

Pred svojim hotelom sem sedel in listal dr. Kieferjevo knjižico. Ob določen uri sem bil pri njem. Po telefonu je zvedel, da izletnikov še ni domov in da mi danes ne kaže več čakati, ker da danes radi pozne ure ne bi mogel on mojega obiska priporočiti. Jutri bo nova maša židovskega konvertita Bruna Pavla Rotschilda, bivšega lekarnarja, rojenega 24. avg. 1900 (kakor je bral iz svojega shematizma), potem bo obed, kjer bo imel dovolj prilike, da se razgovori s Terezijo in župnikom tudi o moji zadevi. Pridem naj k njemu ob pol štirih popoldne po odgovor.

Prosil sem ga, naj mi pove, kdaj in kje se bo vršila ta slovesnost.

»Ne morete zraven, ker bo vse v zasebni kapeli samo za povabljeno družbo. Na sviedenju jutri ob pol štirih.«

Uvidel sem, da treba nestrpnost pokrotiti in čakati.

Proti večeru so se oglasili stolniški zvonovi v krepkem in lepo zbranim zboru. Menil sem, da velja ta pozdrav jutrnjemu dnevu. Ko sem pa videl, da hite ljudje kar v trumah v stolnico, sem šel še jaz. Malo sem spoznal, da je v cerkvi, ki je bila malone polna navzlic vsej obsežnosti, običajna večerna pobožnost v čast presv. Srcu Jezusovemu. Moja pobožnost je zelo motila radoovednost, če ni morda navzoča tudi ona, ki je zasledujem že drugi dan. V cerkvi sami nisem mogel zaslediti nič podobnega. Kako neki, ko je nad

oltarjem in za njim toliko zamreženih »korov«!

Pred hotelom sem večerjal, opazoval življenje na obsežnem trgu, ki je bilo ponajveč v prometu potniških avtov, in bral dr. Kieferjev spis. Bil je lep in miren večer, nebo gosto posejano z zvezdami. Ko sem videl, da so se drugi gostje mojeve prenočišča in sosednjega že večinoma poslovlili, domačinov ni bilo dosti ne tukaj ne tam, sem se odpravil tudi sam k počitku.

Na vse zgodaj me je zaramila ploha. Vstal sem in v svoji sobici proučeval spise o Konnersreuthu in primerjal podatke. Ni mi bilo dolg čas, dasi bi si želel več dejavne zaposlitve.

Proti desetim sem opazil z okna, da je slo nekaj voz in avtov po nenavadni poti proti cerkvi in samostanu sv. Valpurga, ki je na zahodnem bregu nad mestom. Navzlic gostemu dežju sem ga mahnil tudi jaz tja gor. Pred cerkvijo je stal lep avto brez šoferja, v prostorni in zelo lepi cerkvi ni bilo žive duše.

Na povratku v prenočišče sem se ustavil v prodajalni, ki je imela napis »Franz Zakrajšek, Mehaniker«, ime v našem pravopisu. Močno in čedno deklet, ki se je predstavila za gospodarjevo hčer, je šla v delavnico očeta klicat. Kmalu je prišel droben žilav mož srednjih let. Po slovenskem pozdravu me je hotel kar objeti in mi v našem jeziku pripovedoval svoje zgodbe. Rojen je bil v Celju, o potresu in kasneje je delal kot strojni ključavničar v Ljubljani, potem je šel v svet kot rokodelski pomočnik, prehodil pol Avstrije in Nemčije, pred 30 leti je prišel v Eichstatt k mojstru, ki mu je čez leto dni postal tast in mu po smrti izročil svojo delavnico. Do zadnjih let mu je posel lepo uspeval, ob predlanskim peša, le-

tos pa kar ni več zaslužkov, ker kmetje, ki jim popravljajo stroje, nimajo s čim plačevati, tudi drugih virov ni, prodaja bencina komaj krije rezijo. Hiteti je moral v delavnico radi nujnega popravila in me povabil za jutrišnji dan, nedeljo, da me popelje s svojim avtom, kamor me bo volja. Pogojno sem sprejel njegovo ponudbo. Odšel je s sinom, orjaskim mladeničem, ki ga je prišel klicat. Deževalo je kar lepo naprej tudi popoldne.

S prebiranjem sem bil pri koncu, pa tudi s potrpljenjem, ko se je približal napovedani čas.

Prelatova gospodinja mi je povedala, da je njen gospod pri novi maši v samostanu. Povabljeni da so samo tuji, prišla je celo tista Terezija iz Konnersreutha, ki biva pri profesorju Wutzu, kamor prihaja večkrat na obisk k sestri, ki služi pri tistem gospodu. Na moje vprašanje, če jo ona sama pozna od blizu, mi je povedala, da se poznata s sestro dobro, zaznamovanka pa da se v Eichstattu skriva pred ljudmi.

Točno ob pol štirih je prikorakal z razprtimi dežnikom gospod stolni dekan domov. Že v veži mi je razodel uspeh svojega posredovanja: »Nič ne bo, ne profesor Wutz ne Terezija nočeta v Eichstattu obiskov in radi miru ne dovolita nikakšne izjeme. Sredi drugega tedna se vrne Terezija v Konnersreuth in vas doma sprejme. Žal, več nisem mogel doseči.«

Zahvalil sem se visokemu gospodu, ki mi je dal še svojo posetnico za izkazilo mojega prizadevanja v Eichstattu.

Kaj naj počnem, kam naj se obrnem? Postopal sem v dežju po mestu, ker v sobi nisem mogel zdržati, preveč sem bil togoten nase.

Oboroževanje v zraku

Resnica je, da vse razorožitvene konference niti najmanj ne morejo ustaviti hitrega oboroževanja, za katero najdejo skoraj vse države še vedno dovolj sredstev. Kriza, ki se pozna povsod, se ne sme poznati v oboroževanju. Zanimive so številke, ki kažejo, kako je napredovalo oboroževanje v zraku po svetovni vojni.

Država:	Štev. voj. letal v letu 1923	Štev. voj. letal v letu 1931
Francija	1540	2800
Anglija	620	2400
Rusija	500	1700
Italija	500	1500
Poljska	126	1000
Španija	300	800
Češkoslovaška	230	600
Romunija	180	450

Te številke govorijo jasno, da je oboroževanje v zraku naravnost strašno napredovalo. Pa ni napredovalo samo število letal, tudi kakovost je z leti neprimerno pridobila. Tako so francoska vojna letala — lovci — dosegla l. 1923 največjo hitrost 220 km na uro, l. 1931 pa največjo hitrost 310 km na uro. Angleška vojna letala — lovci — pa so vozila l. 1923 z 200 km na uro, l. 1931

pa z največjo hitrostjo 350 km na uro.

Poljski lovci so dosegli l. 1923 največjo višino 6000 m, l. 1931 pa že 9000 m. Angleški lovci so l. 1923 dosegli 6000 m, l. 1931 pa 9800 m. Francoski bombarderji za bombardiranje čez dan so nesli l. 1923 lahko s seboj za 120 kg bomb, l. 1931 pa že za 900 kg bomb. Nočni francoski bombarderji pa so lahko leteli 1923 600 km daleč v nepretrganem poletu, l. 1931 pa že 1100 km.

Oboroževanje mnogih evropskih držav je vstvarilo v vsej Evropi ogromno zračno brodogradnjo, ki ga cenijo za vse države na 12.000 letal. V aktivni službi imajo države veliko število letalcev, tako Francija 40.000 mož, Anglija 32.000 mož, Italija 30.000 mož in Poljska 11.000 mož. Razumljivo je, da so se tudi državni proračuni za letalstvo silno povečali. Dočim je znašal angleški proračun za letalstvo za l. 1928-29 4 in pol milijarde dinarjev, je znašal za l. 1931-32 že skoraj 6 milijard dinarjev. Francoski proračun za letalstvo je znašal 1928-29 2 milijardi dinarjev, l. 1931-32 pa 3 milijarde 900 milijonov dinarjev. Vse te ogromne vsote se zapravljajo za nepotrebno oboroževanje v zraku. Koliko bi se dalo pomagati brezposelnim in drugim, ki jih tare kriza, če bi uporabile vlade te težke milijarde, mesto za vojno letalstvo, za lajšanje bede.

Nemški general Schleicher je volil za odhaja v nedeljo z volišča s svojo soprogo. Slika nam dobro kaže, kako živahen je bil volilni boj, saj vidimo pred voliščem agitatorje, ki nosijo vsak svoj reklamni lepak.

Nazadovanje števila rojstev v velemestih

V 38 izmed 42 največjih velemest na svetu je v l. 1931 nazadovalo število rojstev v primeri z lanskim letom za največ do 27 odst. Te podatke je prinesla statistika neke newyorške zavarovalne družbe. Samo v dveh mestih na svetu je število rojstev napredovalo in sicer v Glasgowu na Angleškem in v Rio de Janeiru. V švedskem glavnem mestu Stockholmu pa je ostalo število rojstev neizpremenjeno. — V 18 izmed teh velemest so nadalje ugotovili, da se je število smrtnih slučajev v teku leta zmanjšalo. V 17 je naraslo za največ do 15 odstotkov, v 7 mestih pa je število smrtnih slučajev ostalo neizpremenjeno.

Terpetinovo „Hubertus“ milo

za žehlto v avgustu

Praktičen izum onemogočil samoumre s plinom. V Monakovem so izumili posebno napravo, katero se priključi na plinovode, tako plinske štedilnike in luči. Ta varovalni aparat avtomatično zapre plin, kakor hitro plin ne gori več. Samomorilci torej ne bodo več mogli izpustiti plina v zrak in si tako končati življenje.

Koran v latinici

Znani carigradski turški založnik Ibrahim Hilmi je izdal v juniju že drugo izdajo korana v latinici. Lanska in prva je že razprodana, ker so jo pokupile šole, ki ne smejo več rabiti arabske abecede. Nova izdaja je vzbudila veliko zanimanje tudi v javnosti. Muslimani radi kupujejo koran v latinici, ker je postal umljiv tudi preprostem človeku. Transkripcijo izvirnega besedila je oskrbel Izmail Bej, najboljši poznavalec korana. Opravi je težek posel in moral nekoliko spremeniti latinske črke po zgledu madjarske pisave, da je izrazil vse arabske glasove.

Morska kača

Pred kratkim je dospel v Neapol mali angleški tovorni parnik »Slanther«. Njegov lastnik in kapitan Bossum se je takoj glasil v zoološkem vrtu in je bil zelo ogorčen, ker ni mogel prodati žive morske kače. Ujel jo je nekje blizu Jave. Kača je skoro 2 m dolga, ima plavuti, sicer pa izgleda prav tako, kakor vsaki drugi gad. Privabila mu je dosti radovednežev, a kupca, ki bi pristal na zahtevano pretirano visoko ceno, ne najde! »To je res ubopno!« je vzdihoval kapitan. »Koliko časa sem zamudil s to kačo. Vsi jo hočejo videti, a nihče je ne kupi. Mislim, da sem z njo našel premoženje, sedaj pa ni nič. Koliko časa so se prepirali znanstveniki, ali ni morska kača samo pravljica. A zdaj, ko sem jo ujel in živo pripeljal v Evropo, se zdi predraga v vsakem muzeju, kjer sem jo ponudil.«

Volivna agitacija v Nemčiji je bila zelo živahna. To dokazuje zlasti dejstvo, da so celo težko bolne bolnike na nosilnicah nosili na volišče, kjer so lahko oddali kljub bolezni svoje glasovnice.

Okostnjak predseduje

Dekan filozofske fakultete na londonski univerzi je pred kratkim priredil banket na čast umrlemu učenjaku Jeremiju Bentheimu, katerega se je udeležilo 20 odličnih znanstvenikov in Bentheim sam. Bentheim je umrl l. 1832, in je v oporoki napisal željo, da bi rad še enkrat po svoji smrti bil deležen kakega zborovanja v krogu svojih učencev. Dekanu se je zdela stota obletnica smrti učenjaka najbolj primerna za tak skupni sestanek. Na častnem mestu je sedel pri banketu Bentheimov okostnjak lepo oblečen v moderno obleko, njegovo mrtvaško glavo pa je pokrivala maska iz voska, ki je bila izredno podobna Bentheimu. Vseh 20 učenjakov je napajalo nekdanjemu učenjaku in predsedniku, čigar okostnjak je že sto let ležal v lepi stekleni krsti na univerzi. Prav prijetna ta večerja gotovo ni bila.

Za smeh

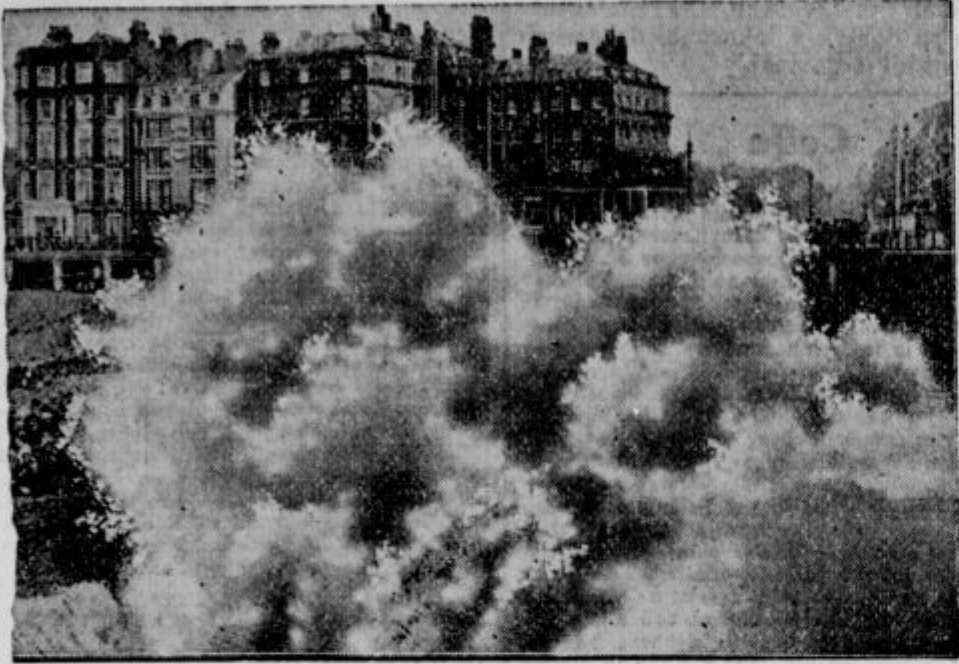
»Koliko stane soba v tem hotelu?«
»80 Din.«
»To je drago! In koliko stane zajtrk?«
»15 Din.«
»Tudi to je drago. In koliko stane garaža za avtomobil?«
»Ta je pa zastoj.«
»Že dobro. Naročim zajtrk z garažo. Spal bom pa v avtomobilu.«

»Ves teden se že veselim tistih par ur spanja v nedeljo popoldne.«
»Sveta nebesa, od kdaj pa hodiš ti v nedeljo spat?«
»Saj ne hodim jaz — ampak moja žena!«

Moža zopet ni bilo na večerjo. Ko pride končno ob 12 ponoči, pravi ženi: »Ljuba moja, ali veš kje sem bil?«
»Seveda,« pravi žena, »ampak tvojo pravljico mi kljub temu lahko poveš.«

»Kaj, riba ni sveža? Saj je še živa!«
»Živa! To vendar nič ne dokazuje. Saj ste tudi živili!«

Hudi viharji na Angleškem. Ob južni obali Angleške so te dni divjali hudi viharji. Prav posebno viharno morje je divjalo ob znanem angleškem kopališču Brighton, kjer so valovi udarjali visoko čez nasipe.

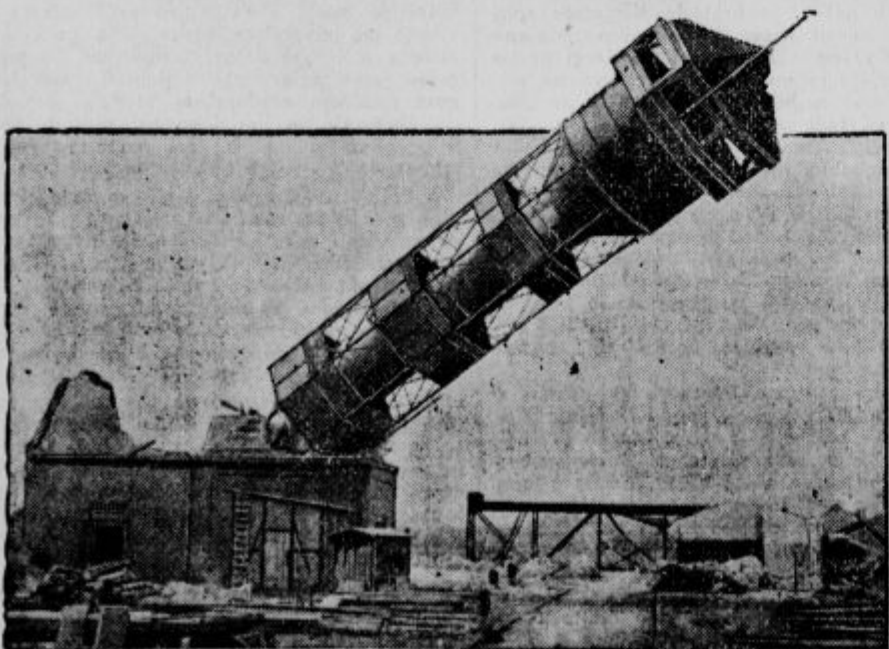
Mož, ki je izgubil spomin

Po neki statistiki je v l. 1931 izgubilo spomin na Angleškem 62 oseb. Izmed teh jih je bilo 44 moških, ostalo pa so bile ženske, razen treh slučajev, ko je nesreča zadela celo otroke.

Večina teh nesrečnih slučajev še precej hitro ozdravi. Izredno zanimivo tako nesrečo je doživel neki velepodjetnik, ki je izgubil spomin in se hkrati tudi sam izgubil kar za dva meseca. Na dan, ko je izginil, so ga videli še v neki trgovini, kjer je kupoval razne malenkosti. Ko je zapustil trgovino, je izginil, kakor da bi se vdrl v zemljo. Več tednov je minilo, preden so mogli najti o njem najmanjšo sled. Vsi, zlasti pa policija, so že mislili, da je postal podjetnik žrtev zločina. To se je zdelo vsem zelo verjetno, zlasti zato, ker je nosil podjetnik tisti dan, ko je izginil, precejšnjo vsoto denarja s seboj. 10 tednov je minilo, ko je podjetnik izginil, ko so ga našli v mestu Leeds, kjer je služil v majhni restavraciji kot natak. Po fotografiji so ga spoznali in silili v njega, če je res on ta in ta podjetnik. Mož, ki je izgubil spomin, pa je ogorčeno zavračal vsiljivce in venomer trdil, da dotičnega podjetnika sploh ne pozna. Ker pa se je tudi policija prepričala, da je mož vendarle pravi, so ga odpeljali nazaj v London, kjer so ga spoznali seveda vsi njegovi domači za pravega. V tistem trenutku, ko je mož stopil v svoj dom in gledal v obraze svojim dragim, pa se mu je počasi začel vračati spomin. Zavedal se je, kdo da je in počasi se mu je tudi zjasnilo, kaj se je z njim zgodilo. — Postal je v resnici žrtev zločina. Ko je tisti dan, ko je izginil, zapustil že omenjeno trgovino, sta se mu pridružila dva moška in ga zvabila v avto. V avtomobilu sta ga najbrž omamila s kloroformom in od takrat naprej je izgubil spomin. Zbudil se je na neznani cesti nekje na deželi v tuji obleki. Hodil je toliko časa, dokler ni prišel do prvega mesta. To mesto je bilo Leeds. Niti najmanj se ni spomnil svoje preteklosti in je zato, ker ni drugače mogel živeti, z veseljem sprejel službo na-

takarja v mali restavraciji. Javno je, da policija zločincev, ki sta povzročila podjetniku tako strahoten doživljanj, ni dobila v roke.

Prav tako zanimiv pa je bil slučaj, ki ga je doživel neki uradnik v Londonu. Ko je neprevidno stopil čez cesto, ga je podrl avtomobil. Vendar se mu ni zgodilo nič hudega in uradnik se je okretno pobral s tal in nadaljeval svojo pot. Pri padcu pa se je moral poškodovati tako, da je izgubil spomin. Ko je hodil po cesti, je ves čas premišljeval, kdo da je in kje da je doma. Več dni in več noči je blodil tako po velikanskih londonskih cestah, ne da bi se mogel spomniti najpotrebnejših podatkov. V nekem zgodnjem jutru pa ga je zapazil stražnik. Stražniku se je zdel mož sumljiv, hitro ga je aretiriral in odpeljal s seboj na stražnico, kjer so sumljivega možakarja zaslišali. Seveda je razumljivo, da je policijski uradnik dobil vtis, da možakar simulira. Pri preiskavi niso našli pri njem nobene stvari, ki bi izdala njegovo ime ali njegov naslov. Pridržali so ga v zaporu in policija se je trudila dolga dva tedna, da bi ugotovila, kakšne zločine je zagrešil ta revež. Mož pa je mirno sedel v zaporu in se kljub temu še ni spomnil, kdo da je. Končno so ga izpustili iz ječe. S tem pa se je šele začela trnjeva pot moža brez imena. Policija je še vedno budno pazila nad njegovim početjem, ker je bila prepričana, da ima opravka s prevečnim zločincem. Dvakrat so ga še aretirali in dvakrat zopet izpustili. Brez vsakega posebnega doživljanja pa se mu je vrnil polagoma spomin in se je vrnil zopet v svoje staro običajno življenje. — Takih slučajev je še več, vendar je zanimivo, da ljudje v takem položaju navadno ne trpijo tako veliko, kakor mislimo, to pa zato ne, ker jim radi izgube spomina vprav manjka priložnost tako važne primerjave med sedanjim in prejšnjim življenjem. Star pregovor pa že pravi: »Kdor nečesa ne pozna, si tega tudi ne more zaželeti.«

Vodovodni stolp podirajo. V Berlinu so te dni podirali pri stari plinarni visok vodovodni stolp. Da bi si prihranili stroške za postavljanje odra, so mu enostavno razstrelili temelje in jekleni stolp je padel kot velikanska klada.

Nashe belo govedo tu in onstran meje

V vseh okrajih dravske banovine, od Gornjega grada preko Solčave in Pohorja do Sv. Lenarta v Slov. gorah, je razširjena goveda plemena, katerega pozna širša jugoslovanska javnost še prav malo, ki pa se je radi svojih vrtil, vsled najboljših mlečnosti med našimi podedeljskimi plemen, vsled najfinišne kakovosti mesa — prof. dr. Adametz na kmet. visoki šoli na Dunaju je označil to stvarno to plemo za najboljšo v srednji Evropi! — vsled svoje skromnosti (govedo uspeva enako v planinskih krajih, s sladko, kakor tudi v dolinskih legah s kislikasto kremo) ohranijo pri nas v skoraj neizmanjšanem obsegu, čeprav je naš pasemski okoliš vsled državne meje odtrgan od mnogo večjega isto-pasemskega, deloma matenege avstrijskega okoliša. Je to enobarno belo planinsko (marijadvorsko) govedo, pri nas znano enostavno pod imenom marijadvorska živina. Nemški strokovni krogi na Gornjem Jaderskem imenujejo v nekem lanskem poročilu to plemo »das alte, autochthone Slowenische« (stara domača slovenska živina).

Širša kmetijsko javnost, predvsem pa tovaršne živinorejce, ki so se lanske jeseni udeležili poučne ekskurzije v avstrijski marijadvorski okoliš bo rade primerjave, podobnosti z našimi prilikami in v spodbudo za zadržano delo bržčas zanimalo nekaj naslednjih podatkov iz pravkar objavljenega uradnega poročila deželne zveze marijadvorskih živinorejcev zadrug na Koroškem za poslovno leto 1931.

I. Splošno.

Pravkar končuje koroška deželna marijadvorska zadruga zveza 8. leto svojega dela. To leto, leto neugodnega razvoja za vse kmetijstvo z usodopolnim padcem cen kmetijskih, predvsem živalskih izdelkov bo ostalo kmetovalcem v Sp. Koroški še dolgo v spominu. Čeprav se je tudi v poročilih prejšnjih let ugotavljalo težkoče glede prodaje, je v poslovnem letu 1931 na žalost ugotoviti izredno poostrenje celokupne gospodarske krize, katere se je javljala v naravnost obupnih težkočah glede prodaje vprežne, molzne in klavne živine, kakor tudi plemenskih živali.

II. Rejsko zadržno delo.

Spričo žalostnega gospodarskega položaja živinorejcev, je vendar razvoj rejske zveze razveseljeval. Zveza šteje 19 zadrug s 391 člani in 3566 kontroliranimi kravami. V tem letu se je izvršil tudi sprejem zadržanih krav in bikov 5 zadrug v zvezno mateno rodovniško knjigo, v katero se je vpisalo 1074 krav in 176 bikov.

Navzlic strožjim zahtevam glede oblik in uporabnosti je bil uspeh odbire za centralni rodovnik zveze prav zadovoljiv; predvsem je v večini hlevov padla v oči izenačenost glede barve. Dalje je ta odbira tudi pokazala, da so se rejci s svojim plemenskim blagom že zelo približali tipu, katerega zahtevajo današnje sprejemne tržne razmere.

Radi pravilnega izkoriščenja podatkov glede pokolenja in uporabnosti sta tudi izpolnili in posameznim predelali »krvnice« (Hermann, Helios). Pokazalo se je, da je pri tej dveh odličnih bikov-plemenjakov po njihovih moških potomcih razširila v vsem rejskem okolišu dežele. Primerjanje posameznih podatkov je tudi pokazalo, da so si tako moški, kakor ženski potomci teh dveh črt priborili povsod prva mesta.

III. Promet z živino in nje vnovčenje.

Radi pomanjkanja denarja tudi ni bilo posebnega povpraševanja po mladi plemenski živini ter eo mogoče tu in tam posamezni rejci popustili glede strogoosti odbire in reje visokovrednega plemenskega blaga. Z druge strani pa so v nekaterih delih morali uporabljati za plemenjenje manjvredne bike, katerih radi pomanjkanja denarja žal ni bilo mogoče nadomestiti z boljšimi plemenskimi živalmi. Tostvarna škoda se bo v pasmi poznala mogoče še par let. Iz navedenih razlogov je v okoliš zveze vnovčenje plem. živine nekoliko nazadovalo in se je tozadevno prodalo le 73 bikov, telic in krav. Vendar se je na drugi strani silno dvignilo vnovčenje marijadvorske živine po vnovčevalni deželne kulturnega sveta, ki je od vse živine v deželi — s 3 pasmami, med katerimi je bila živina razširjena le v četrt deželo — v poslovnem letu 1931 posredoval vnovčenje marijadvorskega goveda kot klavno blago 66,4% (vsled večje priljubljenosti bele živine na dunajskem trgu), ter kot vprežno in plemensko blago celo 75,9%.

IV. Odnosni s sosednjimi istoimenskimi okoliši. Po večletnem prizadevanju koroške marijadvorske deželne zveze in gornjeadrarske marijadvorske zadrugne zveze v Neumarktu je uspelo v tem poslovnem letu ustvariti med obema zvezama tudi »delovno zajednico za rejo koroško-jaderske marijadvorske živine«.

Tridnevni ekskurziji 40 jugoslovanskih živinorejcev iz okr. Slovenjgradec, Gornjograd in Prevalje je bila dana prilika proučevanja najboljših rejskih postaj in zvezne živinske razstave v St. Salvatorju. Napredek v obliki in uporabnosti naše pasme in predvsem ustroj našega zadržnega rej-

skega dela je našla prav laskav odmev. Čeprav ob tej priliki vpostavljeni gospodarski stiki z jugoslovanskimi rejskim okolišem vsled splošne gospodarske krize doslej niso mogli najti izraza v medsebojni izmenjavi plem. živine — je prireditelj ekskurzije smatrali vseeno za znaten uspeh, ker je jugoslovanskim živinorejcem dala vzpodbudo za ohranitev domače marijadvorske živine.

V. Uspeh mlečne kontrole.

Tudi kontrola mlečnosti je zavzela v tem poslovnem letu med raznimi pospeševalnimi sredstvi zelo važno mesto. Čeprav se je vsled prodajne krize tu in tam izrazilo mnenje, da je kontrola mlečnosti izgubila na pomenu, je vendar večji del rejcev prepričan, da je treba brezpogojno ohraniti in izpopolniti delo glede mlečne kontrole. Poudariti je potrebno namreč, da oddajne krize v mleku ni toliko pripisovati nadprodukciji mleka, kakor dejstvu, da ljudje radi pomanjkanja denarja prinese vsako kapljico mleka na trg. Brez dvoma se dandanes mnogo mleka, katero je sicer v normalnih razmerah uporabi v domačem gospodarstvu, za vzrejo telet in pujskov — postavi na trg.

Prav spričo težke gospodarske krize je treba poiskati vsa pota, da znižamo proizvajalne stroške. V tem pogledu je izvajanje mlečne kontrole največjega pomena, ker reja krav z višjo mlečnostjo povzroči znižanje proizvajalnih stroškov. Višja ali manjša prirojena in podedljiva mlečnost je spričo tega dejstva največje gospodarske važnosti in je kontrola in odbiro živine še izpopolniti. Osebito je to važno ker se pri zvišanju mlečnosti dandanes le v najredkejših slučajih opiramo na dokup tehničnih krmil in je večinoma vsled nizke cene mleka le uporaba doma pridelanih krmil rentabilna.

Razvoj in zvišanje mlečnosti v zvezi 19 živinorejčkih zadrug kaže naslednja razpredelnica:

Leto: št. kontr. krav: mleka kg: Povprečni donos tolašče	v %	v kg
1924	626	2847
1925	1469	3112
1926	1326	2434
1927	1316	3226
1928	2011	2485
1929	2121	2622
1930	2150	2708
1931	2160	2783

Navzlic prodajnih težkoč in nizki ceni mleka ter navzlic vsled lanske suše povzročene pomanjkanja krme kaže torej povprečna mlečnost znatno zvišanje. To dejstvo je dokaz, da so v marijadvorski živini zasnovane prav odlične osnove glede mlečnosti.

Najvišjo in najmanjšo povprečno mlečnost je razvideti pri naslednjih dveh zadrugah marijadvorske zveze:

Zadruga: Altkofen; štev. v. leto kontr. krav 226; povprečna teža kg 572; povprečni donos mleka 3006 kg, tolašče 3,92% ali 118 kg.

Zadruga: St. Paul v Lab. dolini; štev. kontr. krav 97; povprečna teža 460 kg; povprečni donos mleka 2379 kg, tolašče 4,16% ali 99 kg.

Najboljšo mlečnost v okolišu je izkazala krava »Roza 809« pri posestniku A. Nagele v St. Salvatorju. Daja je leta 1931 6832 kg mleka s 4,02% in 275 kg tolašče. Prednost marijadvorske živine je na nje samo v izborni mlečnosti, ampak tudi v kvantitativni in kvalitativni mesnosti, ki pridobiva na pomenu posebno vsled povečane prodaje na dunajskem trgu, katero omogoča novi zakon o prometu z živino. — Fr. Wernig, kmet, referent, Slovenjgradec.

Domača industrija, ki ni domača

Glede na članek, ki smo ga priobčili včeraj pod tem naslovom o delovanju »domače tekstilne industrije«, ki je vsa v tujih rokah, bo našo javnost gotovo zanimala vest, da je bila neki veliki tekstilni tovarni v Jugoslaviji, ki je v rokah inozemcev, nedavno naložena carinska kazena nad 13 milj. Din. Ta tvrdka je prešla od finančnega ministrstva dovoljenje, da lahko uvažata carine prosto iz inozemstva svileni tkanino, jo tu »oplemeniti« (pobarvati, tiskati in »apretirati«), ter jo nato zopet izvozijo v inozemstvo. Namen takšnih dovoljenj je, zaposliti domačo industrijo, ter tako dati domačemu delavstvu možnost zaslužka. Takšna dovoljenja se izdajo tudi v državah z razvito industrijo. Po zatrditvi finančnih oblastev je omenjena tovarna izrabila to dovoljenje tako, da je uvožene tkanine boljših vrst v nasprotju z dovoljenjem prodajala za visoke cene v Jugoslaviji, mesto da bi isto blago, popolnoma izgotovljeno, zopet izvozila. Za dovoljenje carine prostega uvoza takšne blaga je potrebno, da pozneje tovarna dokaže, da je isto količino istega blaga tudi izvozila. Mesto da bi tovarna izvažala v resnici blago, ki ga je uvozila kot napol izdelano, je izvažala tkanine slabše vrste; predivo za te tkanine je itak brez izrecnega dovoljenja uvozila iz inozemstva

brez carine. To blago je ta tvrdka prodajala v inozemstvu po zelo nizki ceni, medtem ko je v Jugoslaviji zahtevala za isto blago mnogo višje cene. To blago je v inozemstvu lahko prodajala po tako nizki ceni, ker je imela v Jugoslaviji pri razprodaji finejšega blaga, ki bi ga morala izvoziti, velike dobičke, in to prav radi tega, ker je uvozila na pol izdelane tkanine carine prosto. Tovarna se je proti ukrepu finančnega ravnanja pritožila na višjo instanco.

Naš izvoz in uvoz po državah

Iz podatkov o naši zunanji trgovini v prvem polletju 1932 je razvidno, da je Italija še vedno na prvem mestu med državami, v katere izvažamo. V Italijo je šlo 26,19% vsega jugoslovanskega izvoza, in sicer v vrednosti 359.305 milj. Din, za Italijo pride Avstrija z 243,8 milj. Din (17,77%), nadalje Českoslovaška s 178,8 milj. Din (13,2%), Nemčija 137 milj. (9,98%), Rumunija 66,4 milj. (8,48%), Madjarska 6,46 milj. (4,71%), Grčija 52,2 milj. (3,80%), Poljska 50 milj. (3,64%), Belgija 40,3 milj. (2,97%), Švicarska 27,3 (1,99%), Španija 20 (1,46%), Francija 18,8 (1,37%), Anglija 18,6 (1,32%). Nato sledijo po vrsti Združene države, Egipt, Tunis, Albanija, Sirija do Angleske Indije, ki je kupila pri nas za 2,9 milj. Din blaga.

Uvozili smo največ iz Nemčije, in sicer v vrednosti 260,8 milj. Din (18,76%), nadalje iz Českoslovaške 226,3 (16,28%), Avstrija 174,7 (12,56%), Italija 164,2 (11,81%), Anglija 102,2 (7,35%), Ameriške Združene države 712 (5,11%), Francija 672 (4,83%), Madjarska 57,8 (4,15%), Brazilija 40,3 (2,90%), Švica 39 (2,81%), Poljska 29,5 (2,12%), Rumunija 29,4 (2,11%), nato sledijo Indija, Belgija, Holandska, Argentina, Grčija, Švedska itd.

Veliko javno trgovsko zborovanje v Mariboru

Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani bo priredila v okviru »Mariborskega tedna«, ki se bo vršil od 6. do 15. avgusta t. l. v Mariboru, v nedeljo dne 7. t. m. veliko javno trgovsko zborovanje ob 10.15 v Unionski dvorani. O položaju in težnjah naše trgovine bo poročal zvezni predsednik g. Josip J. Kavčič, o položaju mariborskega trgovstva pa predsednik združenja g. Weixl.

Vožnja je polovična, za »Mariborski teden« je dovolila uprava polovično vožnjo proti legitimaciji, ki se dobi pri »Putnik« in njegovih podružnicah ter denarnih zavodih.

Borza

Dne 2. avgusta 1932.

Denar

Vidno je zopet napredovanje nemške marke, ki v zadnjem času močno nima brezdomno v zvezi z izidom državnozbornih volitev, ki niso prinesle tako zaželenega političnega razčiščenja. Dolar je prišel nazaj, medtem ko se funt šterling drži, pri drugih devizah ni bilo skoro nikakih sprememb.

Ljubljana, Amsterdam 2269,60—2280,96. Berlin 1337,82—1348,62. Bruselj 782,40—786,34. Curih 1097,35—1102,85. London 197,54—199,14. Newyork 5614,25—5642,51. Pariz 220,84—221,96. Praga 166,78—167,64. Trst 286,47—288,87.

Zagrebski promet. 6% belg. obv. 25.000, vojna škoda 500.000, 10 kom. delnic Priv. agrar. banke po 206.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 15.517 Din.

Curih, Pariz 20,125. London 18,06. Newyork 513,625. Bruselj 71,30. Milan 26,15. Madrid 41,45. Amsterdam 206,80. Berlin 222,05. Stockholm 93. Oslo 90,50. Kopenhagen 97,25. Sofija 3,72. Praga 15,9. Varšava 57,60. Atene 3,90. Carigrad 2,50. Bukarešta 3,06. Helsingfors 7,75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 8% Bler. pos. 42 bl. 7% Bler. pos. 41 bl. Stavbna 40 den., Kranj, ind. 125.

Zagreb. 7% inv. pos. 47—48, vojna škoda kasa 191—193, (192), avg. 191, dec. 185—192, (188, 191), 4% agr. obv. 25—25,75, 7% Bler. pos. 40,25—40,75, 8% Bler. pos. 42—45, 6% Bler. pos. 33,34, (33), Nar. banka 31,75 denar, Agrar. priv. banka 205,50—208, (206).

Belgrad. 4% Agr. obv. 24,50—25,50, 6% Bler. obv. 33—33,25 (33,50, 32,50), Vojna škoda 191—189 (189), 7% Bler. pos. 40—41 (40,50), 7% pos. Drž. Hip. banka 42,50, Narodna banka 41,38, Agr. priv. banka 209—210.

Žitni trg

Ljubljana (slov. post. 30 dni). Koruza bač. 175—177,50, okrogla 190—192,50, bač. 180—182,50, okrogla 200—202,50, pšenica okol. Sombor 79 kg 205—210, potiska 80 kg 215—217,50, moka bač. nularica 315—320, ban. nularica 335—340.

Zopet došlo novo blago

po 6, 7, 8 in 10 Din meter. Oglejte si ga pred nakupom v Tekstilnem bazarju I. TRPIN, Maribor, Vetrinjska ulica 15.

X. olimpijada

V soboto so bile otvorjene na izredno svečan način olimpijske igre, ki so jih prvič organizirali Amerikanci. V ogromnem olimpijskem stadionu je bilo ob 2 popoldne zbranih čez stotisoč gledalcev. Stadion je bil do zadnjega kotička napolnjen, čeprav je vladala neznosna vročina. Javno nebo, brez oblaka, tudi veter ni pihljal, da bi vsaj malo hladilo. Neznosna vročina je močno vplivala na gledalce, kako bo šele s tekmovalci, zlasti z onimi iz Evrope, ki so vajeni hladnejše temperature. Otvorjene svečanosti so imeli čisto ameriško oblačje. Zelja, napravitvi otvoritev čim senzacionalnejšo, je v vsakem oziru uspela. Ogromno število aeroplanov je krožilo nad Stadionom. Brnenje motorjev se je mešalo z zvoki godbe, ki je štela 250 mož in z glasovi 1200 pevecov. Ves ta hrup je pa množica gledalcev prekrivala, ko se je točno ob 2 pojavil pri glavnem vходу podpredsednik USA Curtis. Dobre pol ure za njim so se pojavili atleti. Na čelu spreveda so korakali Grki, za njimi pa ostali udeleženci po angleškem abecednem redu. Poleg Amerikancev so gledalci najbolj pozdravljali Japonce, ki so poslali za Amerikanci najmočnejše zastopstvo 107 atletov. Iz Evrope je najmočnejša skupina italijanska. 103 atleti z fašističnimi čepci in fašističnim pozdravom niso ravno posebno navdušili gledalcev. Amerikance, katerih je 385, je vodil Taylor. V sprevedu je bilo skupno 1654 atletov.

Vsi atleti so se zbrali pred častno tribuno. Vodje moštev so odšli v častno ložo, zastavonoše so se pa zbrali v polkrogu pred njimi. Po pozdravnih besedah, ki so jih izrekli razni zastopniki, so prečitali tudi poslanico ustanovitelja modernih olimpijskih iger barona Coubertina. Na govorniško tribuno je stopil Curtis in izjavil:

»Otvaram olimpijske igre.«

Zagrmel je strel iz topa, na tisoče golobov pismošon je zletelo, prižgali so olimpijski ogenj, ki bo gorel nepretrgoma 16 dni. Godba je zaigrala olimpijsko himno, na glavnem drogu je zavihrala olimpijska zastava, ki jo je poklonila belgijska kraljica. Na belem polju pet krogov kot simbol petih delov sveta. Nato je stopil poročnik W. E. Calman v sredo pred zastavonoše in s krepkim glasom v imenu vseh tekmovalcev izrekel olimpijsko prisego. S tem je bila svečanost otvoritve končana. Atleti so odkorakali v svoje garderobe.

Prve zlate kolajne so si priborili Francozi. Najprej so pričele tekme v dviganju uteži. Duverger (labka teža) je dvignil 325 kg in s tem dosegel nov olimpijski rekord. Drugo mesto je zasedel Avstrijec Haas, ki je dvignil 307,05 kg. Tudi v poltehtki skupini si je priboril prvo mesto Francoz Hostin. Dvignil je 365 kg in zopet dosegel nov olimpijski rekord.

V nedeljo so se tekme nadaljevale. 20.000 gledalcev je prisostvovalo prvim borbam v Stadionu. Pri teku 400 m čez zapreke so v posameznih skupinah zmagali: Prva skupina Morgan Taylor (USA), druga skupina Tisdal (Irski), tretja skupina Healey (USA), ki je s časom 52:2 postavil nov olimpijski rekord, v četrti skupini je prvi Facelli (Italija). Za tek na 100 m je bilo 6 predtekov, zmagovalci so Tolan (USA), Simpson (USA), Jonath (Nemčija). Tekel je v času olimpijskega rekorda 10:6. Luti (Argentina), Medalle (USA), V. hioka (Japonska). V drugem predteku je prišel Čeh Engel kot tretji na cilj. Dobro so se Čehi odrezali tudi pri metanju krogla. Atleti so bili zelo nervozni. Nihče ni vrgel čez 16 metrov. Prvi je bil Sexton, ki je vrgel 15,995 m. Drugi Rotherd, tretji pa Douda (CSR), ki je vrgel 15,59 m. Za njim je pa dosedanj svetovni rekordir Hirschfeld. V teku na 10.000 m je zopet Slovan odnesel zmago. Dosedanji favoriti Finci so morali prepustiti prvo mesto Poljaku Kušecinskemu, ki je pretekel v času 30:11,4, kar je nov olimpijski rekord. V metanju kopja je zmagala Nemka Dietrichson, ki je vrgla 43,75 m, kar je nov olimpijski in svetovni rekord. Tudi drugo in tretje mesto imata Nemki, in sicer Braun in Fleischer. V teku na 800 metrov so zmagovalci Amerikanci, in sicer v prvem predteku Hornbostel (USA), v drugem Ganing in v tretjem pa Hangdan. Vsi trije Amerikanci. Pri skoku v višino je zasedel prvo mesto Newton, ki je skočil 196 cm, kar je vsekakor slab rezultat.

Javnost je seveda najbolj zanimal slučaj Nurmija, ki je dobil prepoved, da ne sme startati. Olimpijski komite je Nurmija suspendiral samo za olimpijske igre, ni ga pa diskvalificiral kot profesionalca, ker JAAS nima zato pravice niti dokazov. Mesto njega bo na startu pri maratonskem teku Virtanen. Olimpijske igre 1936 bodo najbrže v Berlinu. Zadnja poročila pa pravijo, da bo Nurmij vseeno tekel, in sicer izven konkurence, spremljan od atletov, ki jih je zadela ista usoda kot njega, in sicer Ladoumque in Hoffa. Samo zato, da bo dokazal, da je še vedno najboljši na dolgih progah.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

102

Zdelo se je, da se hoče Sulphart zakaditi vanj, a zadovoljil se je s tem, da je s pestjo žugal za vozom in na vse grlo psoval, vendar so njegove besede dosegle in osvežile samo mimoidoče.

Žalitev, ki jo je bil doživel, ga je pekla še med kosilom, in da si poplakne jezo, je zvrnil pri kavi tri kozarčke dobrega starega žganja. To ga je zopet razvedrilo in odpravil se je lepo zložno po boulevard-ih. Pred vrati nekega dnevnika, kjer so bila nabita vojna poročila, se je pregovarjalo par ljudi.

»Naši bi morali napraviti veliko ofenzivo,« je dejal s tenkim glasom debel gospod izbuljenih oči. »Da, s tvojim salom!« mu je zakričal v obraz Sulphart.

Vsi ti civilisti, ki so si upali govoriti o vojni, so ga jezili, da je bil ves iz sebe, a nič bolj ni maral tistih, ki o njej niso govorili, očital jim je sebičnost.

Pohajajoč po cestah, je v izložbi neke tobakarne opazil sijajno sliko v pestrih barvah, pred katero je začuden obstal. Mojstrovina je bila sestavljena iz dvanajstero razglednic in je predstavljala orjaško žensko v srebrnem oklepu, ki je držala v eni roki palmo, v drugi bakljo, in je, kakor se je zdelo, vodila kolo, v katerem je bilo spoznati vojake v sivih, zelenih in kaki uniformah. Zdelo se mu je, da mu je ta francoski vojak podoben kakor brat bratu in to mu je neskončno laskalo. Stopil je v trafiko in vprašal lastnico:

»Koliko pa stane ta-le reč?«

»Tri franke«, je dejala trafikantinja.

Sulphart se je nakremžil, vedoč, da ima v žepu samo še en frank devetdeset.

»Rad bi samo eno, tisto spodaj... na kateri je vojak, ki mi je podoben.«

Prodajalka je skomizgnila z rameni:

»Posameznih delov ne prodajamo,« je dejala suho.

Sulphart je čutil, kako je zardel. Hipno ga je zgrabila jeza in udaril je s svojo okrnjeno roko po štacunski mizi:

»Kaj pa moja roka, ali nisem dal njenih posameznih delov, a?« je zavpil.

Trgovka je samo mežiknila z očmi, kakor da bi ji to kričanje hudo delo; vendar pa niti glave ni dvignila in je dalje tehtala tobak za njuhanje.

»Nazadnje,« je dejal Sulphart in se obrnil na nekega gospoda, ki je izbiral cigare, »če je kdo tukaj, ki je bil na fronti, bo moral razumeti, da mi je drek za celo reč.«

Kupovalec je napravil nedoločno znamenje z glavo, se obrnil in si v krepkih dimih prižgal smotko. Bližnji gostje so gledali v svoje kozarce in natakali se je brž zatopil v čašnik, da ne bi nič slišal. Sulphart je pogledal vse po vrsti, razumel, skomizgnil z rameni in se vdal.

»Prav,« je dejal in vrgel na mizo trideset sous-ov. »Nujte, dajte mi zavojček rumenih cigaret, zadosti dolgo sem kadil komisovke.«

Popoldne se je dolgo obotavljal pred hišo Demachyjevih staršev, hodil pred vrati sem in tja, ne da bi si upal vstopiti, slednjič se je pa le odločil. Dra-

gocena oprema stanovanja je napravila nanj velik vtis, materina bolest mu je stiskala srce; ves je bil v zadregi, ker se je bal, da ne bi izdal svoje slabe vzgoje, če bi le premaknil noge ali glasneje izpregovoril. Ob odhodu ga je mati objela in mu dala sto frankov. Sulphart je čutil, kako mu silijo solze v oči in ne da bi se zahvalil, oddivjal. Samo hišnica ga je videla jokati.

»Bil je moj tovariš, Gilbert,« ji je dejal. »Fant, da malo takih.«

S evenkom v žepu se je odpeljal v Levallois, da bi svojim bodočim fabriškim tovarišem ob svojem nastopu dal za pijačo. V tplem kavarniškem ozračju — sredi dima, prijateljskih besed in zvenketanja kozarcev — je čutil, kako ga žalost mineva.

Zložno se je naslanjal na plišasti zof, pil v majhnih požirkih žganje in gledal za lahniimi, sijajni oblaki dima. Gostje so razgrnili večernike in govorili o vojni; to je bilo dolgočasno. Armade so napredovale sedaj vsak dan za deset kilometrov; začasa njegove službe na fronti so se pa morali mučiti cele tedne, da so prišli za par sto metrov naprej, pokrivajoč jih čez in čez z mrtvimi. Če je izgovoril imena svojih bitk, ta tragična imena, o katerih je menil, da so nesmrtna, jih ni nihče več niti poznal: sebično ozadje jih je pozabilo. Ob tem mu je bilo grenko.

Vendarle pa je bil ta večer srečen. Besede so prihajale do njega kakor skozi gosto meglo, vse to je bilo pač le prazno govorjenje.

»Zdaj nam je treba samo še čakati,« se je široko ustil krčmar, ki je na točilni mizi splakoval kozarce. »Zdaj jih imamo v pesti. Zdaj bomo pri njih ravno tako gospodarili, kakor so oni pri nas.«

Ljudski knjižnice: Iz založništva Jugov. knjigarnarje v Ljubljani: 20 zvezek: Savinšek: IZVOD GOLICER, 30 Din. — 30. zvezek: Stenik: IZVOD GOLICER, 30 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 32. zvezek: Reimlich, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 33. zvezek: Slavič, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 34. zvezek: Slavič, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 35. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 36. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 37. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 38. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 39. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 40. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 41. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 42. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 43. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 44. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 45. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 46. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 47. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 48. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 49. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 30 Din. — 50. zvezek: Brackel, IZVOD GOLICER, 3

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pefitna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Vsaka beseda 1 Din

Deklico

zdravo in zanesljivo, ne pod 16 let staro, sprejmi kot varuhinjo k otroku fina družina na deželi. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Zanesljiva« št. 11138. (b)

Šivilje

za pletenine dobe takoj in trajno delo v tovarni pletenin. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Gorenjsko« 11139. b

Zaupno mesto

Večja trdka bo otvorila podružnice v vseh krajih. Zato se iščejo zanesljive osebe kot

poslovodje (-kinje)

z mesečno plačo 600 nemških mark. Popolnoma nova metoda prodaje.

Ponudbe na: Post-schliessfach 323 in Kassel (Deutschland)

Pošteno dekle

z dobrimi spričevali, večja kuhe in vsega gospodinjstva, želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11257 (a)

Kuharico

pridno za vse, staro 30 do 40 let, z večletnimi spričevali, iščem k družini dveh oseb. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Priporočila« št. 11281 (a)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Vrtne stole

zložljive, proda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Parni kotel

mali, se ceno proda. — P. Skafar, parna vulkanizacija gumijs, Ljubljana, Rimska cesta 11. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Blica 82. Kemična čistilnica perja.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Hrvatska vina

Oklič-Plešivica bela stara in nova, portugalec, rdeče namizno Silvanec — prvovrstna. Cene nizke. V vseh količinah. — Prva vinarska zadruga pljevičevih vinogradi. Gornji Desinac, pošta Jastrebarsko. (l)

Otroško posteljico

belo emailirano in 2 omari poceni prodam. Stojice št. 110, pri Ljubljani. (l)

Pisalni stroj

v kovčegu, popolnoma nov, prodam za polovično ceno. Miklošičeva cesta št. 7-III (vhod poleg Delavske pekarnje). (l)

Vinski sodi

naprodaj. Naslov pove uprava »Slov.«, Maribor. (l)

20 polovnjakov vina

letnika 1931 se zamenja za rezan in stavbni les. Ponudbe poslati na stavbenika Nassimbenija, Maribor, Vrtna ulica 12. (l)

Ako jagode

sadite v avgustu, imate spomladi že sad. Razveselite vaše otroke in sebe! Zahtevajte cenik! — Drevesnica Rosenberg, Maribor.

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Bukova drva in oglje

kupuje stalno

Uran Franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Posrestva

Vsaka beseda 1 Din

Tristanovanjska hiša

z lokalom za manjšo trgovino se ugodno proda na Kodeljevem. Informacije daje J. Slokan, Kolesarska ul. 7. (p)

Delikatesna trgovina

dobro vpeljana, v centru Ljubljane, naprodaj. Dopisi pod zn. »Delikatesa« 11.072 na upravo »Slovenca«. (p)

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

V kamniškem okraju

kupim hišo ali stavbno parcelo. Ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na upravo »Slovenca« pod »Kamniški okraj« hiša parcela » 11.012. (p)

Več parcel

v Dev. Mar. v Polju, pri kolodvoru, prodam. Naslov v upravi pod števil. 11295. (p)

Vilo

štiristanovanjsko, novoizdano, z vsem komfortom, v Ljubljani, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11295. (p)

Dvorec ali gradič

v lepem, zdravem podeželskem kraju, v dobrem stanju, z večjim vrtom in ca 10 ha zemljišča — kupim. Pogoji: bližina prometnih zvez. Ponudbe pod »Pokoj« št. 11292 na upravo »Slovenca«. (p)

Več 1000 D. nagrade

dam osebi, ki mi priporoči z nasvetom priti v last točko, parcele, stavbe za ustanovitev večje manufakture in konfekcijske trgovine v resnično prometnem kraju, trgu ali mestu Slovenije. Cenjene ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Občalilnica« števil. 11247. (p)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Skladišče

v centru, veliko, suho — oddamo zelo peceni v najem, tudi deloma. — Vprašati telefon 21-17. n

Gostilno

dobro ideočo, v Ljubljani ali bližnji okolici, vzajemem takoj v najem z inventarjem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Gostilna« št. 11294. (n)

Trgovski lokal

se takoj odda. Pojasnila daje »Feniks«, Aleksandrova cesta 28, Maribor. (n)

Trgovski lokal

20 x 3,70 m velik, oddam 1. septembra v najem. — Maribor, Gosposka ulica št. 5, Vicel.

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Stanovanje

lepo, solčno, 2 veliki in 1 manjša soba, kopalnica, vrt in pritlikline, oddam z novembrom. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 11227. (č)

Stanovanje

sobe in kuhinje oddam takoj. Novak, Na Klančiku št. 7, Vodmat. (č)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Učenca

zdravega, pridnega in poštenega sprejme trgovina delikates in specerije: A. Terčon, Kranj. (v)

15 leten fant

se želi izučiti za elektro-monterja ali mehanika. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11259. (v)

Vajenec

močne postave, se išče za pečarsko obrt. Pogoji po dogovoru. Franc Lobe, Slovenjgradec. (v)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

DRVA

Trgovina s kurivom

lv. Schumi

Dolenjska cesta

Telefon 2951

PREMOG

Pšenično moko

najbolj čist mltov nudi najceneje včetrgovinske in mlevske izdelke A. VOLK, LJUBLJANA Realizirna cesta 24.

Mali oglasi Slovincu

Zajamčijo najpopolnejši uspeh

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Rešite se dolgov

postavite si lasten dom z brezobrestnim posojilom »Stavne hranilnice in posojilnice«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15 a. (d)

Rabi se 60.000 Din

proti vknjižbi na novo zgrajeno tristanovanjsko hišo. Obresti po dogovoru. — Sprejmite se tudi vložne knjižnice ljubljanskih hranilnic. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Varno naloženo« št. 11.011. (d)

KUPUJTE SLOVENEČ

IN ZAHTEVajte GA POVSOD

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Milostljiva!

Iz novo dospele zaloge kožuhovine si nabavite po najnovejših modelih v poletnem času mnogo ceneje fin krznen plašč. Plačljivo šele jeseni. Popravila kožuhovine v predsezoni še za polovično ceno. Plačljivo jeseni pri prevzemu. L. Rot, Mestni trg 9, Ljubljana. (r)

Kmetje pozor!

Ker ni denarja, je treba tudi pri kurjavi štediti, zato naj si vsak kupi »Alfo«-brzoparilnik, ker mu v par minutah voda zavre. Nadalje pa se zamenja »Alfa« za živo svinjo. Dotični naj se oglasi direktno na tv. Fr. Tašker, kleparstvo, Celje. (r)

PERIL VSEH VRST

PO-NOVIH NAKUPNIH BOSTE NAŠA STRANKA

J. LAH MARIBOR

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Modroce

otomane divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje Ignacij Narobe Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

PRESELITVE

izvršuje hitro in najceneje »Export« k. d. Metelkova ulica št. 5. Telefon 21-17.

Kako menja nova bela koža srečo v 3 dneh!

Ko je bila moja koža temna, raskava in nelepa, z razširjenimi porami in sojedci, nisem imela niti enega oboževalca in nikamor me niso vabili. Z uporabo enostavnega recepta sem dobila v treh dneh novo belo kožo in to je popolnoma spremenilo moje usodo. Preje nisem imela niti enega snubca, a sedaj imam kar tri ženitne ponudbe. Vsaka žena zamore polepsati svojo kožo ter jo storiti nežno in belo, ako uporablja vsak dan nove krema Tokalon, bele barve (ne mastne). Sestoji iz preparirane sveže smetane in olivnega olja s primesmi, ki kožo osvežujejo in jo delajo belo. Krema Tokalon pronicata neprestano v kožo, ublažuje razdražene kožne žleze, zožuje razširjene pore, odpravi sojedce ter omehča najbolj temno in raskavo kožo in jo stori belo. Krema Tokalon daje koži v treh dneh tako lepoto in svežost, kakršne ne bi mogli na noben drug način doseči. Uporablja naj se vsako jutro.

Povodom 20 letnice
obstoja svoje trdke prodajam samo še do 10. avgusta 1932 ure, zlatino, srebrnino, dragulje z 20% popustom
Ivan Pakiž
Ljubljana, Pred Škofijo 15

Za počitnice
rabite hitro izvršen entel, ažur, monogram, okraske za obleke in perilo.
Takoj jih dobite pri trdki
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

OTOMANE
Couch zofe, divane, spalne fotelje, peresnice, žimnice, zložljive postelje, mreže, ter za tapetniška dela izvršuje najceneje
F. SAJOVIC, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 6.

IZREDNA NAKUPNA PRILIKA!
Mlin in žaga
z močnim vodnim in parnim pogonom na Brodu ob Krki, z žita in lesa bogato okolico, vse novo in v najboljšem stanju — je naprodaj. Mlin je na 3 pare kamnov, jermenski pogon; žaga je pa na 2 ben. jermenika in 1 krožno žago. Cenilna vrednost z zemljiščem in stanovanjsko hišo je 121.153.50 Din. Najmanjši ponudek 80.800 Din. Nadponudbe je stati pri sodišču v Krškem do 12. avgusta.

Katarina Pretner
soproga pismonoše
Drago pokojnico spremimo k večnemu počitku iz hiše žalosti Lesce 80, na pokopališče v Lescah v torek 2. avgusta ob 17. Lesce, dne 1. avgusta 1932.
ZALUJOČI OSTALI

Vsemogočni je poklical k sebi v torek 2. avgusta ob 8 zjutraj, po dolgem bolehanju, pokrepčano večkrat s svetimi zakramenti, našo dobro sestro, svakinjo in teto
Nežiko Prosenc
Pogreb nepozabne bo v sredo, dne 3. avgusta ob 2 popoldne iz hiše žalosti Prisojna ul. 7.
Ljubljana, dne 2. avgusta 1932.
Zalujoča rodbina MARINKO in ostalo sorodstvo.

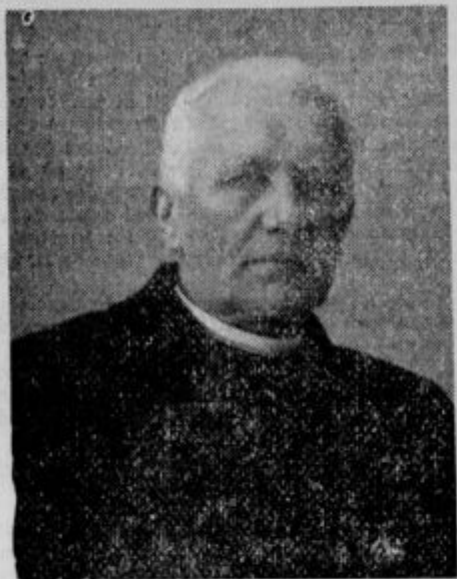
V globoki žalosti naznanjamo, da je za vedno zatisnil svoje trudne oči naš dobri soprog, oče, brat, svak in stric, gospod
ZUPAN ALOJZ
delovodja Trboveljske premožokopne družbe
v Trbovljah, dne 2. avgusta, po dolgotrajni zavrtni bolezni. Zemeljski ostanki blažega pokojnika se prepeljejo v četrtek, dne 4. t. m. ob 1 pop. od kolodvora do pokopališča Trbovlje, odkoder se truplo prepelje z avtomobilom v Vojnik, kjer se bo vršil pogreb istega dne ob 16.30 na tamkajšnjem pokopališču.
Trbovlje-Vojnik, dne 2. avgusta 1932.
Zalujoča soproga Lina Zupan s hčerkico in ostalo sorodstvo

Opozorilo industrijalcem in trgovcem! Redka prilika za turiste!
6-21 sept. 1932 se bo vršil VZHODNI VZORČNI SEJEM v BARI (Italija)
Razstava vseh panog industrije: poljedelstvo, življenske potrebščine, mehanika, elektromehanika, kemija, elektrokemija, pohištvo, gradbena industrija, konfekcija, dekorativna industrija, prevozna industrija, specialne razstave, trgovska razstava.
Udobnosti na železniških in parobrodskih progah za razstavljalce, posetnike in blago.
Industrijalci in trgovci, v Vašem interesu je, da obiščete vzhodni sejem, ker je obisk pomeni isto kakor poslovno potovanje na zapad ali vzhod z velikimi prihranki na česu in denarju. Od zaključenih kupčij dobite še 1% popusta od poštini stroškov.
Turisti, izkoristite to edinstveno priliko, da vidite napredno mesto Bari, ki s svojo lego nudi zadovoljstvo, a s svojim konforom in morškim kopanjem privablja ogromno število obiskovalcev. Ne pozabite, da je v Bari morško kopanje še v mesecu septembru v polnem razmahu.
Organizirajo se tudi društvena potovanja in dobi popust za obisk drugih mest Italije.
Vsa pojasnila se dobe brezplačno pri »PUTNIK« d. d. Beograd ter pri njegovih podružnicah v državi in pri častnem delegatu Vzhodnega sejma v Beogradu Luja J. MOHR, poštni predal 23, Telefon 25-447.

Zlatomašnik Jožef Sinko - mrtev

Maribor, 2. avgusta.

Pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je snoči umrl častitljivi župnik in zlatomašnik **Jožef Sinko**. Smrt ga je rešila trpljenja snoči ob 10 zvečer. Pogreb bo v četrtek ob pol 10 dopoldne. Iz Ptuja bo vozil avtobus ob 9 izpred mestnega magistrata.

Gospod zlatomašnik Jožef Sinko je bil zvest sin Slovenskih goric. Rojen je bil 24. marca 1850 v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici prav v isti hiši, kakor njegov sorodnik in naš narodni prvoboritelj dr. Anton Korosec. Kot mal deček je imel srečo, da je nekoč ministriral v domači župnijski cerkvi knezoškofu Antonu Martinu Slomšku. Gimnazijo je dovršil v Varaždinu, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil kot trejeletnik posvečen v maš-

nika. Kot kaplan je služboval četr leta na Muti, 12 let in pol pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, 2 leti v Svečini, 2 leti pri Sv. Jakobu v Slov. gor. in 2 leti v Konjicah. Iz Konjic je bil od knezoškofa imenovan za spirituala v mariborskem bogoslovju. A skromni in ponižni gospod je iz ponižnosti to službo odklonil. Kot župnik je deloval nad 8 let pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. in 32 let pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., torej pri Sv. Lovrencu skupno 44 let, pač redek slučaj.

Rajnik je bil posebej dobra volja. Otrasko pobožen je z največjo vnemo in gorečnostjo deloval v vinogradu Gospodovem od svojih mladih dni pa dotlej, da so od dela omagale njegove moči. Kjerkoli je služboval, je ustanavljal in vneto vodil Marijine družbe, fantovske in dekliške, tretji red sv. Frančiška in bratovščino krščanskih družin. Deloval je v prosvetnih društvih in sploh se poslužil vsakega sredstva, da bi povzdignil svoje ovčice versko in narodno. Od lavantinskega ordinariata je bil imenovan za duhovnega svetnika, kralj ga je pa odlikoval z redom sv. Save IV. vrste.

Po svojem značaju je bil vedno vesel, silno gostoljuben, skromen in miroljuben. Nikdar se ni nikjer prepiral in ni ga imel sovražnika v svojem življenju. Sam reven in ubog je vedno rad podpiral uboge dijakke in tako marsikateremu slovenskemu mladeniču pomagal do višje izobrazbe. Celo svoje življenje je bil navdušen narodnjak, kar mu je za časa nemške nadvlade v Ptuj in okolici povzročilo marsikatero bridko uro. Bili so časi, ko so ptujskega »štajerca« in z njim nemštvo z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi vsiljevali v poštene kmetijske domove. Tedaj je rajnik v raznih organizacijah kazal, kje mora biti naš pravi verski in narodni ideal. Ljudstvo je gorečega in delovnega duhovnika spoštovalo in ga poslušalo, saj je poznalo njegovo krepostno življenje, zato ga je tudi kakor svojega očeta ljubilo.

Ko se je oglašil včeraj zvon in zapel posmrtnico ranjkemu zlatomašniku, pač ni ostalo suho niti eno oko njegovih župljanov. Globoka žalost bo prešinila tudi srca njegovih duhovnih sobratov, ko bodo zvedeli, da se je preselil v večnost. Ave anima pial!

Strašna noč v Stavči vasi

Ko je pogorelo pol vasi

Žužemberk, 1. avg.

Pol ure od Žužemberka na desni strani Krke leži idilična Stavčava, spadajoča že v občino dvor. Boječe se stiskajo male, nekatere še popolnoma lesene, druge samo deloma zidane, vse pa s slamo krite hišice okoli male, pa lične stare cerkvice sv. Kancijana, ki stoji v krasnem altarju, velike umetniške vrednosti. Obilno sadno drevje, ki je prej obdajalo poslopja, je dajalo vasi posebno mičnost, tako, da se je marsikak fotograf, potujoč po levem bregu Krke ustavil in vjel v svoj aparat ljubko sliko te vasi. Tudi pokojni, žal, prezgodaj umrli zelo nadarjeni slikar Stanko Pehani je rad posedal na levem Krkinem bregu in slikal to mično vas. Marsikak popotnik pa, ki je hodil mimo, in videl te goste skupaj stoječe slamnate strehe, je zmaljal z glavo in si mislil: »Gorje, če tu kedaj izbruhne ogenj!« Tudi vaščanje sami so se tega vedno bali, zato so bili zastopniki raznih zavarovalnic stalni gostje v vasi, kjer so nagovarjali gospodarje, naj vsaj približno primerno povišajo zavarovalnino. Vsi bi bili radi to storili, toda vsak je čakal boljših časov, češ, bom napravil novo poslopje, ga z opeko pokril, pa primerno zavaroval, ker potem bo premija nizka. Toda nesreča ni čakala teh časov!

Kakor bljuvajoč ognjenik.

V nedeljo, 31. julija zvečer so se ljudje ravno spravljali k počitku, ko se naenkrat posveti iz listnika posestnice Kužnik št. 1. Eden domačih zapazi sumljiv sijaj, pogleda skozi okno in presunljivo zakliče: Ogenj, gor! Ljudje planejo iz postelj, ko vsi zbegani, napol v snu grabijo za to ali ono, kar jim pride v roke. Ko bi bili vsi takoj pritisnili h gorečemu listniku, bi ga bili naenkrat pogasili in tako rešili vsa druga poslopja. Tako pa so v vsaki hiši začeli reševati svoje in pri tem veste, kako se godi: vse je zmešano, ljudje nosijo ven kake malenkostne ali tudi nepotrebnosti, najvažnejše in najdragocenejše pa prepuščajo ognju. Tako je ravno gospodinja Kužnik vlačila iz hiše razne blazine in odeje, ognju pa prepustila vse obleke in 3000 Din gotovine! Hvala Bogu, da so vsi še pravočasno izpustili živino in prašiče iz hlevov! Med tem pa se je ogenj širil z bliskovito naglico. In ni čuda: Ravno to nedeljo je ves dan žgala strašna vročina, vse je bilo suho ko poper, strehe slamnate, vsi skednji in podstrešja polni krme, ki so je vaščanje ravno letos obilno nakosili, kozolci polni ravnokar požetega žita, toraj materialja dosti za požrešne plamene. Dobro uro po izbruhu ognja je bilo v plamenu 24 poslopij. Prizor je bil strašoten: Noč temna in brez meseca, ozračje mirno, brez vsakega vetra, vsako poslopje zase je gorelo z visokim plamenom kot ogromna smolnata baklja, vsi ti plameni pa so se v višavi združevali v velikanski, do 30 metrov visoki ognjeni zuhelj, ki je pošastno osvetljeval vso okolico. Od daleč se je prizor videl kot bljujoč ognjenik.

Reševalna dela so bila težavna oziroma nemogoča. Kar je ogenj zagrabil, je brez usmiljenja postalo njegov plen. Zato je bilo mogoče varovati samo to, česar ogenj še ni dosegel. Domačini in sosedje iz bližnjih vasi so delali z nadčloveškimi močmi, da bi bili s škafi in vedri kos požrešnim plamenom. Toda zastoj! Gasilci iz Žužemberka pa so se, žal, nekoliko zamudili, ker so motoriko dopoldne nekaj rabili! Ko so pridirjali na pogorišče z ročno in motorno brizgalno, je ročna pod krepkimi rokami pridnih vaščanov in okoličanov takoj uspešno delovala, motorika pa je nekaj nagajala, predno jo je strojnik spravil v red. Ko bi bila mogla gasilska pomoč vsaj četrto ure prej priti, bi bili vsaj še tri hiše rešili. Krasen zgled točnosti in požrtvovalnosti so dali gasilci iz Smihela. Komaj četrto ure za Žužemberčani so bili že na mestu s svojo motoriko, dvignili jo iz voza, ena, dve, pa je že brezhibno delovala in gasila. Vsa čast vrlim Smihelcem! Toliko bolj, ker so ravno to nedeljo obhajali svoje priljubljeno žegnanje sv. Ane, in so ta dan vsi malo boljše volje, toda, ko začujejo gasilski rog, pozabijo na štruklje in na litre, pa vprašajo samo: kje je ogenj, da ga bomo! Ti razumejo svoj posel! Kmalu za njimi so prihitali

ognjegasci iz Zagradca in tudi takoj prav pridno in uspešno gasili. Ne dolgo potem so prišli še Topličanje s svojo krasno motoriko, ki je takoj stopila v akcijo in tako brezhibno in uspešno delovala, da je ljudje niso mogli prehladiti. Slednji so pridrseli na svojem avtu še gasilci iz Novega mesta in s svojo veliko motoriko tudi prav uspešno pomagali omejevati ogenj. S solzami v očeh so se gospodarji, katerim so rešili domove, zahvaljevali požrtvovalnim gasilecem, ki so celo noč ostali na pogorišču, Žužemberški pa so požrtvovalno ostali tam še celo dopoldne, da so sproli zatrti vsak nov izbruh ognja iz ogorkov in pepela. Prisrčna hvala vsem! Rešili so vsaj pol vasi. Prav posebno hvaleto tudi zaslužijo gg. orožniki z Dvora ki so vso noč ostali na licu mesta, dajali primerna navodila, skrbeli vzorno za red ter neumorno, pa taktčno priganjali ljudi k reševanju. Vsa čast in hvala jim!

Strašna škoda.

Prav vsa sreča v nesreči je pa okolnost, da je bilo vreme popolnoma mirno. Ko bi le nekoliko zavila burja, bi bila šla vasa s cerkvijo vred. Saj je škoda že itak silno velika in občutna toliko bolj, ker so prizadeti večinoma le revni in zadolženi posestniki. Županstvo z orožniki in enim sodnim uradnikom so škodo ocenili na približno Din 600.000. A to je samo škoda na poslopjih, kolika pa je na uničeni krmi in žitu, na zgoreli obleki in orodju! Vsa zavarovalnina pa znaša nekaj nad 70.000 Din. Mnogi so razven živine rešili samo to, kar so imeli na sebi. Nimajo ne obleke, ne živeža. Vsega skupaj je zgorelo devetim posestnikom 24 poslopij, med temi sedem hiš.

Nujna pomoč je silno potrebna. Upamo, da bosta država in banovina priskočili z izdatno podporo. Zaslužijo jo ti reveži, kot malokje! Ker pa se bo ta podpora najbrž zavlekla za nekaj časa, pogoreli pa nujno rabijo pomoči vsaj za prvo silo, zato bodo blagi dobrotniki, ki bi jim takoj priskočili na pomoč s kakimi darovi, storili večjo dobroto. Vse darove hvalježno sprejemata za pogorele županstvo na Dvoru in župni urad v Žužemberku.

Orjaški plameni obsevajo mrlička

Med požarom so se godili pretresljivi dogodki. Vse okoli vasi je bilo polno borgega pohištva, voz in razne navlake. Otroci so jokali, žee vpile, živina je tulila, prašiči cvili, gospodarji pa vili roke in nemo gledali, kako jim požrešni plameni pokončujejo imetje, pa pomagati ne morejo. V neki hiši je par ur pred izbruhom ognja umrlo 14 dni staro dete. Iz strahu pred bližajočim se ognjem so ga žalostni starši na blazini nesli na breg Krke. Tam je pod zvezdnatim nebom ležal nedolžni mrliček, še borne lučke ni imel ob sebi, pa saj mu je svetil iz strani zadosti velik ogenj, ko je z visokim plamenom gorelo pol vasi! — Kako je ogenj nastal, ni znano. Splošno pa je mnenje, da je bil podtaknjen v listju.

Požar pri Dol. Lendavi

Dolnja Lendava, 31. julija.

Včeraj okrog 6 popoldne so se začeli valiti ob lendavskem bregu veliki oblaki dima. Gasilska tromba se je oglašila. Vse je bilo takoj na nogah. Gorelo je v Čentibi. Opoldne so mlátili z mlatičnim strojem. Iskra je priletela na blizu ležečo slamo in takoj je bilo vse v ognju. Goreti je začelo pri Lenku Vidu. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje in veliko gospodarskega orodja. Uničeno je tudi žito. Sicer je bilo že zmlačeno, pa ga še niso spravili. Bilo ga je okrog 9000 kg. Požar se je kmalu razširil tudi na sosedovo gospodarsko poslopje, kateremu je tudi pogorela poleg tega slama in seno. Lastnik mlatičnice trpi tudi precejšnjo škodo, ker mu je pogorela polovica mlatičnice. Domači gasilci so bili sicer takoj na mestu, pa ker imajo premajhno brizgalno, požara niso mogli omejiti. Sele ko je prišla lendavska motorna brizgalna, so požar omejili. Požrtvovalnim gasilecem vsa čast in zahvala, zakaj bila je v nevarnosti vsa vasa. Škoda je v celoti velika, posebno v teh obupnih časih.

Želite li 3 centimetre rdečila za ustnice?

Ali sploh morete dobiti rdečilo za ustnice brez tulca? Ne! Brez tega isto ne bi bilo zavarovano proti prahu in bakterijam. In to je tudi vzrok, zakaj se nežne luske Luxa nikoli ne prodajajo odprte. Higijenični ovoj varuje nežne luske od nečistoče... prepreči da nikaka nečistoča ne pride v dotiko z Vašim finim perilom in s tem tudi z Vašo kožo.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

LxJ2-32

za pranje volne in svile

Drugi delavec žrtev ognja

Kamnik, 2. avgusta.

Nesreča, ki se je pripetila 26. julija v kamniški tovarni, je zahtevala še eno smrtno žrtev. V ponedeljek ob 11 dopoldne je po velikem trpljenju umrl v ljubljanski bolnišnici tudi delavec Jakob Klemen. Njegove poškodbe sicer niso bile tako hude kakor njegovega tovariša Pibernika, ki je umrl že takoj naslednji dan po prevozu v bolnišnico, vendar je bilo njegovo stanje brezupno. Le trdna narava 58 letnega Klemena se je tako dolgo upirala smrti. Ubogi delavec je imel popolnoma ožgani obe roki in obraz, ki je bil ena sama velika rana. Trpel je veliko, bil pa je do zadnjega prepričan, da bo ozdravel in se vrnil na svoj dom.

Iz naše počitniške kolonije

V kratkem obrisu naše počitniške kolonije nimam namena že itak vsakdanje počitniško življenje prenesti na papir, ampak vzbuditi zanimanje zato, kako otroku pripraviti kolonijo, da bo res odnesel od nje le dobre vtise. Gotovo pa je, kot se je pokazalo, da ni dovolj, če otroku damo samo priliko, da se telesno okrepi, ampak moramo tudi paziti na njegovo dušno stanje in ga uravnavati v določeno versko smer. V tem članku bom v kratkem obrisal življenje na koloniji.

Pri Mrzlem studeneu

Bilo je začetkom meseca julija. Pričeli so se ravno lepi, solnčni dnevi, ko smo se z otroci utaborili v župniški prijazne vasi Koprivnika (Koroška Bela). Nismo pričakovali bogve kakšnega ugodja, ko smo se namestili v dvorani prosvetnega društva blizu župnišča, ki je bila prostirna za slamo, ker smo bili že itak vajeni istega taborišča že lanske leto v Gozdu. Tu nam je bil naš dom, naša spalnica, sploh naše zavetišče od zunanjih nepriključnosti. Za obednico nam je služilo dvorišče okrog kotečev; nekateri so si poiskali svoj skromni koteček pod spomenikom padlih vojakov ali pa na zidovju pokopališča, da zavzijejo svoj bogati delež. Naša kuhinja ni bila revna, saj smo si še celo preskrbeli za kuharico častito sestro iz Ljubljane. Veliko krivico bi storil farovski kuharici Zefi, če ji ne bi dal priznanja, da je tudi ona pripomogla k okusni jedi in če ne bi zraven omenil njene dobrote, ki slovi daleč naokrog, namreč, da je molila tudi za tiste, ki so se z Zepelinom peljali okrog sveta, da se ne bi ponesrečili. Za kuhinjo je bilo za nas še večje važnosti igrišče, kjer smo prebili ves dan, in igrali razne igre, ki so nam bile najbolj priljubljene.

Vendar sem takoj uvidel, da je bil vsak dan za delavske otroke čisto nov in svež, vedno prelivanje dogodkov v veselje dogodke. Nikdar ni bilo videti kislega obraza, nikoli ni iskal kak otrok samote, kakor je bil navajen doma. Vsek je kazal čisto veselje, ki ga doma ni mogel užiti, ker je manjkalo dobre družine in skrbnega nadzorstva. V posebno veselje so nam bili dopoldanski izleti v naravo na bližnje razgledne točke, kot znani »Vodnikov Razglednik«, »Galetovec«, »Javorov vrh«, »Mrzli Studenec«, kjer je mogel otrok od krasnih razgledih dojeti krasoto planinskega sveta. Najljubši izlet nam je bil na planino Ogorevk, kjer smo se napili solnca življenja: mleka. Iz potez na obrazu bi mogel brati pri tem le smehljanje. Naradili smo se en izlet k izviru Savice.

Ko so mu sorodniki svetovali, naj bi napravil oporoko, je dejal, da je to nepotrebno, ker se bo po dveh mesecih že sam vrnil domov in bo vse uredil. Šest dni je z veliko potrpežljivostjo prenašal svoje trpljenje, dokler ga ni rešila smrt. Pokojni Jakob Klemen je bil 13 let zaposlen v tovarni in je bil dober in priden delavec. Pred dvema letoma mu je umrla žena, otrok pa ni imel. — Njegova zapuščina ne znese toliko, da bi bili kriti pogrebni stroški in prevoz trupla v Kamnik. Splošna želja pa je, da bi tudi Klemena kakor njegovega tovariša Pibernika prepeljali iz Ljubljane v Kamnik in ga pokopali v domačem kraju. Delavci so že začeli zbirati prostovoljne prispevke, vprašanje je le, če bo tudi tovarna kaj prispevala.

Popoldne smo prebili doma, seveda at bilo nikakega samotaranja. Ob solnčnem popoldnevu smo z dečki igrali največ nogomet. Deklicam pa je bila igra »gniv jajce« v posebno zabavo. Ob deževnih dnevih smo igrali tombolo, ki jim je bila v velik užitek, četudi so bili dobitki malenkostni. Ko pa je vsega tega zmanjkalo, je stopil v ospredje koprivniški gospod župnik in polnil usta otrok s svojimi izvrnimi smešnicami s smehom.

Po večerji smo v noč peli narodne pesmi, da se je razlegalo v zadnji koteček mirne vasi.

Preidem na bolj važen center življenja, na duhovno življenje, ki se da pri otrocih izrazito spoznati. Dogodki ne bi mogli biti bolj ozaljšani in bolj vtisnjeni v spomin, če ne bi bilo prilike, nuditi otroku naravno, tesno zvezano z nadnaravo, z Bogom samim. Čustva so polnila srca otrok, ko so mogli pri sv. maši peti nabožne pesmi ali moliti rožni venec, prekičevala pa so posebno, ko so stopili k Gospodovi mizi. Teh momentov ne bom pozabil v vsem življenju in mislim, da so bili tudi zame najkrajnejši. To se je godilo vsak dan, in nikomur se to ni zdelo enostavno, ampak vedno prenovljeno in čisto novo. In zvečer, ko je g. kaplan iz Koroške Bele, povedal vzgled za življenje, ki ni bil prazen, ampak poln resnice, tedaj si bral na obrazih vseh, da so tudi to pripravljeno storili, kar jim g. kaplan govori. Ta sklep dneva se je končal s pesmijo v cerkvi.

Vendar so minuli dnevi veselja, čistega in nedolžnega in prišlo je zopet vsakdanje življenje v ospredje. Težak je bil trenutek ločitve. Ostali pa bodo kljub temu lepi spomini na dogodke, ki smo jih užili v solnčni vasi nam nikdar pozabljani. A. B.

Živžav poslušali ali se smeje.

Ljubljana

Gledam z nebotičnikovega vrha

Pogled z nebotičnika na Ljubljano nam bo našo slovensko prestolnico pokazal v novi luči. Tudi z ljubljanskega Gradu je razgled lep, obsežen, toda z najvišje točke nebotičnika bo opredeljena celotna Ljubljana morda bolj živ. Najlepši pogled iz trinajstega nadstropja se ponuja gledalcu čez Marijin trg proti Gradu.

Človeku se zdi, da je grad čisto blizu, da bi se ga lahko z roko in ga prijel. Tudi vsa živa lepota starinskih zidov, ki kakor spomenik iz davnine stoje nad zelenimi bregovi, pride človeku vse drugače pred oči z enake višine. Saj je najvišja točka nebotičnika celo za nekaj metrov višja, kakor vrh ljubljanskega gradu, na katerem so postavljeni temelji Gradu.

Pod zelenim vencem grajskih pobočij pa je razprostrta vsa stara Ljubljana od stolnice do Sv. Jakoba. Vsa raznolikost streh, gozd dimnikov, vitki stolpiči, razni nazidki in prizidki, vmes magistratni stolpič z uro, prav spredaj ob Ljubljani pa Kresija in Filipov dvorec, ki kakor dva strazarja stojita pod Gradom ob vhodu v staro mesto.

Lepo se vidi Ljubljana, ki se kakor srebrni veneč (zda seveda bolj zelen in ki ne diši po vijolicah) ovija okrog gradu. Vodna gladina je vidna zlasti na Prulah, pod Trančo ter dolg pas struge od Zmajskega mostu do Sv. Petra. Trimestovje na Marijinem trgu z gozdom svetilnikov in novi most pod Trančo z visokimi vitkimi stebri dajejo Ljubljani z vrha nebotičnika vprav čeden izraz. Pogled na ta del mesta je tako lep, da v bodočnosti ne bo lepo razglednice, ki bo bolj dostojno predstavljala slovensko Ljubljano.

Čez zeleno Zvezdo, ki se vidi kakor velik vrt sredi pustih zidov, se pogled upre prav v pročelje Trnovske cerkve. Ta pogled bo še izpopolnjen, kadar bo dostojno urejena cesta od Napoleonovega spomenika naravnost do novega trnovskega mostu in do cerkve. Ko tako počivaš z očmi ter obdujšuješ vso pestrost ljubljanskega prometa spodaj pod seboj na cesti, se ti sami od sebe porajajo na robu

mesta vidni mejniki sedanje Ljubljane na jugozahodu: cerkev sv. Jakoba, cerkev sv. Janeza v Trnovem ter cerkev na Viču. Za temi mejniki je kakor na dlani položeno barjo tja do Krima, redko posejano s hišami, poživljeno z neurejenimi parki zelenega drevja in grmovja. Dava zgodovina te zemlje raste iz teh dreves: nekoč so tam stali le koli, zabiti v mehko močvirnato plast zemlje in v široko jezero, na kolih skromne lesene stavbe, zidane iz blata in slane. Mostičarji so se v čolnih vozilih do svojih domov, ko so se vračali z lova na Krimu ali v jezeru. Zda pa je vsa ta zemlja plodovita, pogrnjena z velikansko ovedo travnikov in deloma obdelanih njiv.

Poseben položaj zavzema Rožna dolina z Rožnikom, ki je kakor lepo gnezdo prislonežna ob rob zelenega rožniškega hriba. Same dolge vrste belih hiš, vmes pa cveleči zeleni vrtovi. Človeku se zdi, da mora biti v teh domovih pod Rožnikom silno lepo, domače, prijetno, ko so tam ljudje drugačni, bolj dobri, prijazni, skromni in tihi, zatopljeni v svoj dom in vrt, v vse svoje skromno bogastvo. Nasproti tem malim hišicam je tobačna tovarna, ki večinoma daje delo in skromen zaslužek tem ljudem tam za železniško progo na Viču in v Rožni dolini, kakor velik ogromen grad, vprav živo nasprotje, ki je tudi sicer ločeno, kakor odrezano od delavskih domov z južno železnico, ki s svojo ravno črto reže zahodni del mesta v dve skupini. Cerkvica na Rožniku kakor bela ptica sedi vrh griča, ki pod njo počivajo v gnezdo položeni pravilni delavski domovi z zelenimi vrtovi.

Vstati bi moral iz groba dr. Krek, ki je dal pobudo za zidavo rožniških domov, stolpič bi moral vrh nebotičnika, pogledati tja pod Rožnik na svoj najlepši spomenik, pa bi se mož razjokal ob velikanski razliki, ki se zdi, da naravnost kriči v morje delavskih hišic na rob Ljubljane: — en sam nebotičnik z obema manjšima palačama velja 28 milijonov dinarjev, štotine skromnih delavskih hišic v Rožni dolini z vseni vrtovi vred pa bi niti danes ne veljalo niti polovico toliko.

lezo krtačo, zaradi tega je delo zamudno. Cerkev bo potem mnogo lepša in svežija.

Podaljšana Kotnikova ulica. Ko so lani urejali zgornji del Masarykove ceste ob tovrnem kolodvoru, so začrtali tudi prve obrisbe bodoče Kotnikove ulice. Del podaljšane ulice so tedaj celo odprli ter zgradili hodnike. Letos so Kotnikovo ulico podaljšali tudi z druge strani, s Slomškove ulice. Oba podaljška pa še nista strnjena, ker je treba za mestno planarno pridobiti še nekaj sveta. Podaljšek Slomškove ulice je zdaj urejen le čez bivše Battelinijevo dvorišče, ki ga je trdila zastoj odstopila za cesto. Trdila je zato ob podaljšani cesti zgradila novo skladišče, delavnico in pisarno. Del sveta za cesto je odstopila tudi Gradbena družba, ki ji je zato mestna občina na lastne stroške zgradila železobetonsko ograjo ob njenem zemljišču.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

DR. LJUD. MERČUN
specialist za notranje bolezni

zopet redno ordinira od 11—12 dop. in od pol 2—3 pop. Aleksandrova cesta 4, I. nadstr. Tel. 24—45.

Naznanila

Novo mesto. Prostovoljno gasilno društvo v Novem mestu priredi dne 7. avgusta 1932 vrtno zabavo pri g. Windischerju v Kandiji. Isti dan dopoldne pa ima društvo izredni občni zbor, pri katerem bodo odlikovani zaslužni gasilci s srebrno in zlato kolajno.

Vojnik. V nedeljo dne 7. avgusta prirede prostovoljna gasilna društva v Celju, Gaberju, Trnovljah, Ljubčani, Škofja vas, Vojniku, Nova cerkev in Dobrušno župno vajo v Vojniku z motornimi brizgalnicami na oddaljenost 800 m z verigami. Pričetek ob pol 14. Po vaji je vrtna veselica pri Vrečarju. Čisti dobitek za gasilno orodje.

čilna zelo močna osebna poteza, ki daje slehernemu čisto samosvoj obraz, daja začinjajo vsi svojo govorico in svoj slog zelo radi z domačo kantonijo in zlasti ljubijo domačnostni izraz iz narečja.

Mimo župančiča je med našimi živečimi pesniki malo kateri žel toliko splošnega priznanja in izval toliko vročega navdušenja kakor Alojzij Gradnik, eden iz znamenite goriske skupine naših leposlovcev, čigar petdesetletno rojstvo danes slavimo. Od očeta Slovenca in matere Italijanke je bil Alojzij Gradnik rojen dne 3. avgusta 1882 v Medani v Goriskih Brdih. Menda potomec rodu Ivana Gradnika, enega izmed na smrt obsojenih upornikov iz velikega kmečkega punta na Tolminskem — ki ga je drug rojak, Ivan Pregelj, opisoval v svojih Tolmincih in v Štefanu Golji — je Alojzij Gradnik tudi nekoliko upornega duha, kar prihaja kdaj pa kdaj kljub njegovi izrazito lirski naravi na površje. Po poklicu jurist — dokončal je po gimnazijskih studijih v Gorici na Dunaju pravno fakulteto — je služil Gradnik najprej v Gorici, od l. 1909—1912 je bil sodnik v Pulju, nakar se je zopet vrnil v Gorico. V začetku svetovne vojne je bil zaprt in obtožen veleizdaje, pozneje pa je do prevrata in še potem služil kot sodnik v Cerknem. Od l. 1920 dalje je zavzemal odlična mesta v Belgradu pri ministrstvu za zunanje zadeve ter pri državnem tožilstvu, v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Zda živi v Ljubljani.

Kot pesnik se je začel oglašati že l. 1902 v »Ljubljanskem Zvonu« in v »Slovanu«. Bil je zvest sotrudnik imenovanih dveh revij, prvi je še danes, a tudi drugod je priobčeval svoje pesmi. — Do danes je izdal tri zbirke pesmi. Leta 1916, so izšle »Padajoče zvezde«. Ta knjižica je njegovemu imenu mahoma priborila sloves enega prvih slovenskih poetov. Kmalu je bila zbirka razprodana in je izšla l. 1923 v drugi izdaji, okrašena z izvrstnimi lesorezi Božidara Jakca. — Z nekoliko manjšim navdušenjem je sprejela javnost njegovo drugo zbirko, »Pot bolešče« (1922), zato pa se je spet bolj ogrela ob njegovi tretji zbirki, »De profundis«, ki je izšla l. 1926, opremljena z Jakčevimi lesorezi.

Dve nesrečni smrti

Apače, 1. avgusta.

Strahna tragedija, kakršne naša kotlina menda še ni doživela, je pretresla vse prebivalstvo apaske kotline. Zidarski polir Ivan Peršak je ustrelil svojo bivšo izvoljenko Asto Ruš in nato še samega sebe. Dokler je bil Peršak zaposlen pri regulaciji Mure in nato pri zgradbi carinarne v Gornji Radgoni, je bilo med obema ljubavno razmerje. Peršak je takrat stanoval pri Martinu Rušu v Podgorju. Dasi je bil oženjen in oče že skoraj odrasle hčerke, je znal to spretno zakriti in se z ženitno pretvezo približal 22 letni Ruševi sestri Asti. Dekle mu je toliko zaupalo, da mu je izročilo svojo hranilno knjižico na 20.000 Din, od katerih je Peršak porabil za sebe 8000 Din. Ona si je naročila tudi že pohištvo in vse je bilo pripravljeno za poroko, ko je udarila ko strela iz jasnega na Asto in njene domačine vesti, da je Peršak poročen. Nameravana poroka se je razdrila in Peršak je moral proč od Ruševih. Tožili so ga tudi za porabljeni denar. Na obravnavi je obljubil, da bo plačeval dolg v obrokih. Obljube pa ni držal, pač je koval temne načrte, kako bi se maščeval. Prevzela ga je še posebej vesti, da se je Asta vnovič zaročila. Zato je prišel z nabitim samokresom k Ruševim in sprožil strel proti Asti. Prvi strel so jo zadeli v glavo in jo lažje ranili. Dekle je pobegnilo pred morilecem k sosedu, Peršak pa je hitel za njo in vnovič streljal. Asta je obležala zadeta v vrat in v prsi v mlaki krvi. Nato si je Peršak še sam pogoltno kroglo v glavo in obležal mrtev. Smrtno ranjeno mladenko so prepeljali v bolnišnico v Radgono, kjer pa ji niso mogli pomagati. Zaradi prevelike izgube krvi je izdihnila.

V mariborski stolnici dobi svoj kip sv. Janez K. Marija Vianney — prvi v naši škofiji. Prevzeli vladika msgr. Andrej dr. Karlin bo blagoslovil ta kip na svetnikov god 9. avgusta t. l. zjutraj ob 6 in takoj potem daroval njemu v čast sv. mašo z zakramentalnim sv. blagoslovom ob koncu. Ta svetnik je umrl kot sodobnik našega nepozabnega škofa Antona Martina Slomška kot preprosti župnik v mestecu Ars na Francoskem dne 4. avgusta 1859, star 73 let. Služabnik božji Pij X. ga je proglasil blaženim, sedanjim sv. oče Pij XI. pa na binkoštni praznik 31. majnika 1925 svetnikom in ga postavil za zaščitnika župnikov. Pri slovesni proglasitvi svetnikom je bil naš premili nadpastir s svojimi Lavantinci osebno pričujoč v prekrasni baziliki sv. Petra v Rimu. Kip, visok 1,20 m, je umetniško delo kiparja in pozlatarja Ivana Sojca v Mariboru; posnet je po izvornih slikah iz Ars.

Smrti kosi. V Počehovi 91 je umrla gospa Marija Girstmayer, stara 71 let. Pogreb se vrši jutri ob 4 popoldne iz kapele mestnega pokopališča. — V Levstikovi ulici 9 je ugrabila smrt Alojzijo Sinkovič, 66 let staro vdovo po ključavničarskem mojstru. Pogreb bo jutri ob pol 5 popoldne iz mrtnice na Pobrežju. — V splošni bolnišnici je umrl posestnik Jožef Petelinček iz Konjice. Dosegel je komaj starost 27 let. S prevoznim avtomobilom mariborskega pogrebne zavoda so ga prepeljali večerj v Konjice, kjer je danes popoldne pogreb. — Svetila pokojnim večna luč, žalostnim naše iskreno sožalje!

Zagonetna smrt. V »Ponedeljskem Slovanu« smo poročali, da je zagonetno izginil tapetniški vajenec Albin Zunko. Policijske poizvedbe so dognale, da je Zunko izginil v noči od 29. julija. Do polnočja je bil v neki gostilni. Naslednjega dne ga ni bilo več na delo. Sedaj so našli truplo pogrešanega Zunka pri Vurbergu, kjer ga je naplavila Drava na plitvino. — Utopljence pa je bil oblečen in obut, kar izključuje, da bi bil šel v vodo z namenom kopati se. Še bolj zagonetno pa je dejstvo, da je imel pokojni razbito lobanjo na čelu. V lobanjski kosti se je nahajala vdrtna, velika kakor otroška dlan, dasi koža ni bila poškodovana. Večraj popoldne se je vršilo v št. Janžu na Drav. polju raztelesenje trupla, da doženejo način smrti. Izključen ni strašen zločin. Mariborska policija poizveduje, da slučaj razčisti.

Svojevrsten pohorski rekord. Na Pohorje so že prišli z avtomobili in motornimi kolesi; vsi ti rekordi so pa bili posekani preteklo nedeljo. Pri Sv. Bolfenu se je namreč pojavil pravi otroški vozček, v katerem se je pripeljal od Radvanja do vrha 5 mesečni sinček narednika-vodnika Mačka.

V bolnišnici zidajo. Te dni so pričeli v bolnišnici s kopanjem temeljev za novo veliko zgradbo gospodarskega poslopja. Stavba bo že letos pod streho. Izgleda, da se bo vendar našla možnost vsaj

Vse Gradnikovo pesniško delo z malimi izjemami in razen tistega, ki je nastalo po izidu zbirke »De profundis«, je zbrano v imenovanih treh knjižicah. — Motivno je Gradnik pester in bogat. V njegovih zbirkah najdeš prekrasne pokrajinske pesmi, kakor so zlasti Goriskim brdom in Istri posvečene, med slednjimi nepozabna »Istrska vasa«:

Kup sivotemnih hiš na pustem bregu.
Ko jata črnih ptic so, ki na begu
so dolgem trudne, gladne odpočile.
Ko vse jim dala je, kar more dati
ta bedna, suha gruda, kakor vzame
za dete jed iz ust si dobra mati,
več niso mogle je pustiti same.

Meditacije in čuvstva polne lirčne pesmi se vrstijo z domoljubnimi, begunskimi, vojnimi in političnimi motivi. Gotovo najznamenitejše njegove pesmi so »Pisma« (Padajoče zvezde) in pa nekakšno njih nadaljevanje v ciklu »De profundis«. Za te ljubavne pesmi svojstvenega zvoka in vsebine, — dasi porablja v njih znani motiv Ljubezen-Smrt — je umel najti Gradnik, ki se poslužuje v njih ženske kot nositeljice čuvstvanja, tako zrele in doznane, v svoji novini pretresljive pesniške podobe, da jih moramo šteti k najboljšim tvorbam slovenske lirike.

Njegov verz, ki ljubi rimo in metrično obliko, je nasiten z elementi, ki so jih vnesli v pesništvo francoski dekadenti, nemški moderni poeti, poznati pa je, da obvlada Gradnik tudi oblikovna dognanja mlajših italijanskih pesnikov. Iz vseh njemu poznanih elementov je Gradnik ustvaril nekaj novega, docela samosvojega v obliki.

Osnovna poteza njegovih pesmi je neka melanholija čuvstva, ki se stopnjuje časih do nepričakovanega izbruha zadržane strastnosti ali pa se pogrezne v nekakšno nihilistično resignacijo. Malo je svetlih, »navdušenih« pesmi v njegovih zbirkah. Po večini mu dajo domorodne misli zanos, da se povzpne do čistega srda ali navdušenja. Treba je pa pripomniti, da niso vse njegove pesmi enako vredne in poredne.

Maribor

deloma uresničiti najnujnejše gradbene načrte bolnišnice.

Lepi dobroti nedeljske tombole. Na tomboli Krščanske ženske zveze v nedeljo dne 7. avgusta bodo izrebrani sledeči dobroti: Spalna soba, dva jurja v gotovini, moško ali žensko kolo, otomana, ženska obleka, moška obleka, ena bala platna, dve odeji, ena vreča moke, jedilni pribor, dva voza drv in likalna miza. Poleg tega še 15 desetink, 25 petink, 30 četrtnik, 100 tern in 200 amb.

Pisarna »Mariborskega tedna« se je preselila z magistrata na svoje pravo mesto v Banovinsko branilnico, Gosposka ulica 36, tel. 28-00. Vse stanovanjske napovedi naj se naslovijo ali osebno napovedo v tej pisarni.

Pevska vaja pod kostanji. V ponedeljek zvečer se je vršila prva vaja pevskega zbora za »Prodano nevesto« na prostem pod kostanji Trga svobode. Zbralo se je okrog 100 pevki in pevcev okoli klavirja kapelnika Herzoga. Na trgu se je zbrala cela množica mariborske radovednosti ter pazljivo sledila zanimivemu prizoru. Trg svobode so je izkazal kot izredno akustičen ter se je petje razločno čulo do skrajnega spodnjega konca trga. Pevske vaje se bodo vršile odlej vedno na prostem in kmalu se bo pevcem pridružil še orkester in zbor solistov.

Kolesar pod avtom. Na križišču Smoletove in Valvazorjeve ulice je prišlo do hude nesreče. Pomožni delavec Josip Tramsšek, ki se je vozil na kolesu, je bil povozen od nekega osebnega avtomobila ter je zadobil pod kolesi poškodbe na nogah. Tramsšku so nudili prvo pomoč na rešilni postaji.

O krvavem dogodku na Meljskem hribu. o katerem smo večerj poročali, nam je podal gostilničar g. Kekec, na čigar dvorišču se je zalosten dogodek odigral, še nekatera pojasnila. Do zločina je prišlo radi malenkostnega povoda. Pokojni hlapec Peter Kos je bil vzoren mladenič; Kukovec ga je izzival, da ga je udaril. Nato je navalil nanj z nožem. Gostilničar je zamaš skušal pomagati, ker se je dejanje odigralo z bliskovito naglico. Oba Kukovca sta po izvršenem zločinu, ki se je dogodil okrog pol 11, zbežala proti mestu, kjer so ju na rešilni postaji aretirali.

Mladi »mornarji« so se vrnili. Večraj popoldan so se vrnili z zagrebškim vlakom dečki iz počitniške kolonije v Kastel-Luškem, kjer so preživeli pod vodstvom in nadzorstvom vladniškega učitelja Ravterja cel mesec. Kolonijo je vzdrževal mariborski Rdeči križ, za en del fantov pa je plačala oskrbnino tudi mariborska občina. Dečki so se vrnili vsi zdravi.

Porciunkulo so obhajali večerj v tukajšnji baziliki Matere Milosti. Iz mariborske okolice. Slovenskih goric in celo z Prekmurja je prišlo zelo veliko število ljudi. Posebno častno je bila zastopana slivniška župnija, od koder je prišla v Maribor naravnost ogromna prošnja procesija z velikim križem na čelu; ljudje prosijo radi hude suše za dež. Cerkev je bila preko celega dne nabito polna vernikov.

Dva uboja. Zločina, o katerih je naš list svoječasnno obširno poročal, sta bila večerj v razpravi pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Pred sodniki sta se zagovarjala Mirko Perinčič, obtožen uboja Antona Juršeta v Rušah in Jožef Kodrič, ki je ubil v Stranških Malokah Franca Kranjca. Uboj v Rušah se je zgodil ob priliki nabora dne 16. junija. Jurše, ki je spremljal nabornike kot harmonikar, je skušal pijanega Perinčiča z nekoliko trdim prijemom spraviti k pameti, ker se je zaletaval v tuje ljudi. Pri tem mu je pa Perinčič zasedil bodalo v srce. — Drugi zločin, radi katerega se je zagovarjal Jožef Kodrič, se je odigral dne 19. junija v Stranških Malokah. Kodrič je srečal v nekem vinotoču Franca Kranjca, na katerega je imel že dalje časa piko. Prisedel je ter pil njegovo vino, pri povratku domov pa ga je v zahvalo zabodel z ožem v srce. — Perinčič je bil obsojen na 6 let robije; Kranjca pa so obsodili radi umora na 8 letno robijo.

Huda nesreča na primiciji. V Partinju so obhajali te dni primicijo. Ob tem redkem veseljem dogodku se je streljalo tudi z močnarji. Pri streljanju je bil zaposlen 24 letni viničar Janez Koje, kateremu se je razlezel možgan pri prižiganju. Zadobil je nevarne poškodbe na glavi; prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Število Mariborcev se množi. Julija smo imeli v Mariboru 104 rojstva (54 dečkov in 50 deklic), 59 smrtnih slučajev (30 moč in 29 žensk) ter 37 potok.

Težko je napraviti z malo potezami ves Gradnikovo obraz, zakaj, četudi ima v bistvu docela samosvojo izrazno obliko, je vendar motivno — zlasti po poreklu svojih idealov — zanesenjak, k ga hipno ogreje zdaž to zdaž ono, v čemer je tipičen človek našega časa. V predstavi ima ideale, ki mu jih narekuje oboževanje lepote, samo da manjka tej lepoti poslednji smisel. Značilna v tem pogledu je uvodna pesem iz »Padajočih zvezd«, po kateri je imenovana zbirka, in ki zaključuje takole:

Zdaž, ah vem: kar se ne reši v zore
iz mraku, kar išče cilj in ga ne more
najti — ti zagrneš v svojih valov pri,
in da samo ti si cilj, šepetajoče
mu poveš in pelješ v svoje dvore
Smrt.

Gradnik pa ni le izvršen pesnik, marveč tudi prevajalec odličnih kvalitet. Zlasti je treba omeniti njegove prevode R. Tagoreja in Kitajske lirike kakor tudi mladinskih pesmi Čike Čove Zmaja. Prevodel je iz italijanske dveh igri v verzih: Sem Benelli — Ljubezen tretje kraljev ter Okrutna šala. Iz francoščine imamo od njega prevod Rodenbachovega Mrtevga mesta in M. Burnat-Provinsine Knjige za tebe. Poslovenil je dalje Wildeove Pravljičice. Drobne povesti Maksima Gorkoga, srbske narodne pesmi ter srbske novele (Božje solze) in hrvaške novele (Zlata srca). Nazadnje nam je omeniti še prevod Mazzinijeve knjige »Dolžnosti človeka«.

Razmeroma zelo veliko je torej dosežanje Gradnikovo književno delovanje. Kot izvršenemu pesniku mu pritiče trajno mesto v sprednji vrsti naših poetov — četudi bi bilo, da bi dobili prečiščen izbor njegovih najboljših pesmi, potem bi šele postalo jasno, kolik pomen mu gre kot pesniku; — kot prevajalcu, ki nam je zlasti odprl pogled v vzhodno pesništvo (Tagore in Kitajska lirika) ter nam posredoval poznanje mnogih drugih dragocenih del iz svetovnega slovstva, pa mu gre tudi vsa čast.

Zaključujemo z iskreno željo, da bi mu današnji jubilej bil v spodbudo k nadaljnjemu delovanju.

S. Š.

Dr. Ivan Drobnič
zopet redno ordinira

Kulturni obzornik

Pesnik Alojzij Gradnik - 50letnik

Goriška dežela je dala našemu lepemu slovestvu prenekaj pomembnih mož. Vsem tem goriškim poetom in pisateljem je skupna vroča ljubezen do domačih krajev, katerih imena so

jim draga kakor svetlinje, do njih trpljenja polne zgodovine in pa do ljudi in njih posebnih lepote, katerih prva — skoraj vsem skupna — je naravnost frančiškansko siromaštvo ter vedrost v sleherni bridkosti, ne zadnja pa njih južnjaška ognjevitost in strastnost, ki kaj hitro v zanosu vzplamti. V oblikovnem pogledu pa je vsak zase samotar in iskavec svojega lastnega sloga; za te goriške književnike je zna-

Dnevna kronika

Težave zagorskih delavcev

Zagorje, 1. avgusta.

Prišli so regulirati potok Kotredaž. Zaenkrat dela še neznatno število, do sedaj brezposelnih delavcev. Delajo po 6 ur dnevno in imajo od ure 2—2.50 Daj. — Zadnje dni prejšnjega tedna je razdelila TPD delavcem večjo množino bele moke. Izvzeti so bili le oni delavci, ki niso praznovali nobenega delovnega dne. — Gremij trgovcev za Zagorje in okolico je na svoji seji sklenil, da trgovci ne bodo in ne morejo od 1. avgusta dalje več dajati živih konzumentom na up kakor doslej, ampak le za takojšnje plačilo. Vsak bo dobil le toliko, kolikor bo mogel takoj plačati. Razumejo težave trgovcev, vendar nas poudarimo, da je mnoge zadel s tem ukrepom nov težak udarec gospodarske krize, zlasti delavcev, pa tudi obrtnike.

V petek, prejšnji teden, se je zgodila huda nesreča, ki bi bila lahko zahtevala človeško žrtev. Z visokega stavbnega odra trdke »Slograd« je padel 18letni delavec in tesar I. M. in zadel pri tem občutne notranje in zunanje poškodbe.

Odstopil je tukajšnji dosedanj župan g. Albin Grčar, njegov začasni namestnik je g. Ivan Bajcar.

Nočni požar pri Kamniku

Kamnik 1. avgusta.

V pretekli noči je požar uničil Prašnikarjevo šupo v Mekinjah. Šupa leži sredi velikega travnika popolnoma na samem in je oddaljena 100 korakov od ceste in prav toliko od Nevljice. Goreti je prišlo kmalu po polnoči, ogenj pa so opazili šele tedaj, ko je bila zgrada že vsa v plamenu. — V Kamniku so mislili, da gori vsaj pol Mekinj, tako velik je bil odsvit ognja. Gasilci so bili že zbrani pred Gasilnim domom, ko pa so zvedeli, da je vsaka pomoč zaman, so se razšli. Na kraj požara pa so poleg velikega števila radovednežev prihiteli neveljski gasilci, vendar niso stopili v akcijo.

Prašnikarjeva šupa je bila solidna, precej velika zgrada, z opeko krito streho. V njej je bilo naloženo seno prve košnje. Šupa s senom je pogorela do tal in posestnik g. Prašnikar trpi precejšnjo škodo, ki je krita z malenkostno zavarovalnico.

Kako je nastal požar v tako pozni uri v samotni šupi, ne bo težko ugotoviti. Ali je ogenj podtaknila zločina roka brezvestnega požigalca, ali pa si je kdo poiskal v šupi prenočišče in s cigareto po nesreči povzročil požar. Po požaru v znameniti cerkvi v Tunjicah je bil to prvi večji požar v bližini Kamnika.

Angleški gostje na Slovenskem

Danes ob 7.30 bo prispela na Jesenice večja skupina Angležev. Po večini profesorjev in učiteljev. Med njimi je tudi nekaj znanih učenjakov, botanikov. Bivali bodo tri tedne na Bledu, v Logarski dolini in v Kranjski gori. Od 14. do 16. t. m. pa bodo nastanjeni v Ljubljani pri hotelu Union.

Namen potovanja je proučevati našo ožjo domovino v geografskem, naravoslovnem, sociološkem, pedagoškem itd. pogledu. Zato je prihajajočim gostom mnogo na tem, da bi se mogli sestati z našimi znanstveniki, pedagogi, javnimi delavci in politiki.

Lektorica ga. Copeland, ki je vodila priprave, je našla popolno razumevanje za važnost tega poskusa mednarodnega intelektualnega zbliževanja pri naših oblastvih, pri Slovenskem planinskem društvu in pri naših tujsko-prometnih ustanovah. Zeleti bi bilo, da se zlasti oni naši znanstveniki in pedagogi, ki govorijo angleški, pridružijo skupini za časa bivanja v Ljubljani odn. na Gorenjskem in Štajerskem.

Dne 8. t. m. bo prispela druga skupina Angležev z istim programom. Prvo skupino bo vodila gđ. Margaret E. Tatton, drugo pa dr. Dudley Stamp, profesor na londonski ekonomski visoki šoli.

Koledar

Sreda, 3. avgusta: Najdenje sv. Štefana; Lidija.

Osebnosti

— Poroka. V soboto 30. julija sta se v cerkvi Presvetege Srca Jezusovega v Ljubljani poročila gđna Lenčika Medved in topničarski narednik g. Metod Skamličič, oba iz Sesterž na Dravskem polju. Novoporočencema naj Bog da srečo!

Novi grobovi

† V Ljubljani je na svojem stanovanju v Pribojni ulici 7 umrla gđ. Nežka Prosenec. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim sorodnikom izrekamo svoje sožalje!

† V Trbovljah je 2. t. m. umrl delovodja T. P. D. g. Alojzij Zupan. Zapuščila žalujočo ženo s hčerko, kateri izrekamo toplo sožalje! Truplo bodo v četrtek 4. t. m. ob 1 popoldne z avtomobilom prepeljali v Vojniki, kjer bo pokopan ob pol 5 popoldne. Naj počiva v miru!

Dr. A. B.:

S pota k Reziki v Route

(Nadaljevanje.)

»V tukajšnji knjigarni je menda še na razpolago,« je odvrnil. »Počakajte trenotek, da poizvem o gostih.«

Odsel sem iz sobe, da je mogel nemoteno govoriti po telefonu. Čez malo časa me je poklical k sebi in povedal, da se je vsa družba odpeljala na sprehod in da se vrnejo okoli sedmih domov, takrat naj se zglašim pri njem.

Takrat je bilo pol šestih, imel sem časa dovolj, da si ogledam staroslovno kulturno žarišče iz prvih vekov krščanstva v Nemčiji.

Sredi kraja je velika stolnica, zgrajena v raznih časih in raznih načrtih, romanski in gotski motivi se kosajo med seboj v zgradbi sami, v opremljenosti tudi barok; ker jo v enem delu popravljajo, pride morda še kaj novodobnega noter.

Mesto samo je zelo lično; znamenita je posebnost, da je vse starinsko, najmanj sto let staro, kar se vidi v njem, nobene novejšje zgradbe, nič tovarn ni blizu ne daleč; edina opekarna, nastala po vojni, je obratovalna komaj eno leto, in že ritpada. Nova je ozkotirna železnica v dolini reke Altmühl. Vse mesto spominja na naš Kranj, le da se razprostira v globoki in ozki dolinici, ki jo je izdobil reka v skalnatih skalah; vrh teh, na visoki planoti obdajajo mesto močniti gradovi in cerkve.

V mestecu je vse polno uradov in šol vseh vrst, na glasu je bogoslovna šola. Mirno in neka-

† V Leseah je umrla v nedeljo ga. Katarina Pretnar, pismonoševa žena. Pokopali so jo v torek 2. avgusta ob 5 popoldne. Naj počiva v miru! Zaljubljenim našim sožalje!

Osfale vesti

— Pozor pred laži-inkasanti! Cenjene inserente in naročnike naših listov vjdno in kar najnujnejše svarimo, naj ne plačujejo ne naročnine in ne inseratnih pristojbin za naše liste nikomur, ki ga dobro ne poznaajo in se ne izkaže s polnim pooblastilom naše uprave. Po Ljubljani hodi v zadnjem času več nepridipravov, ki ponarejajo račune in pobotnice in izvajajo denar iz strank na krivičen način.

— »Jutrovo poročanje.« Jutro, kakor običajno, točno in vestno poroča. Pred nekaj tedni je pisalo, da je akademik M. B. prišel v sodne zapore radi političnih deliktov. Pozabilo pa je pozneje poročati, da je isti akademik M. B. bil tudi že izpuščen iz sodnih zaporov.

OBISCITE MARIBOR!

»Mariborski teden« od 6. do 15. avgusta 1932. Razstava vezenin; konjke in gozdarske razstave; razstava prazgodovinskih izkopnin, starih grobnic. Razstava brezmotornega letalstva. Velike muzikalne in sportne prireditve. Polovična vojnja. Legitimacije in informacije pri »Putnik« in denarnih zavodih.

— Cestarske službe. AA. Banska uprava dravske banovine razpisuje v območju cestnega odbora Slovenjgradec dve službeni mesti banovinskih cestarjev in sicer: eno mesto za progo od km 1.500 do km 9.500 na banovinski cesti Velenje—St. Ilj—Polzela, in eno mesto za progo od km 6.500 do km 12.864 na banovinski cesti Sočanj—St. Vid.

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso preobilno toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

— Natečaj za sprejemanje kandidatov v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu za šolsko leto 1932-3. Sprejme se v prvi letnik tega zavoda za šolsko leto 1932-3 šestdeset rednih slušateljev (slušaateljice)-učiteljev in učiteljice narodnih šol. Slušaatelj imajo za čas učenja v tej šoli, ako so v državni službi, pravico na polni iznos svojih rednih prejemkov, katere imajo kot učitelji. Vsak kandidat mora najdalje do 31. avgusta predložiti rektoratu te šole prošnjo s sledečimi prilogi: 1. Izpričevalo o učiteljskem izpitu zrelosti, 2. Izpričevalo o praktičnem izpitu (o definitivnosti), a najmanj s prav dobrim uspehom, 3. Uverjenje o letih učiteljske službe in ocene za delo v tej dobi. Sprejeti bodo samo oni, ki imajo najmanj tri leta odlične ocene, 4. Rojstni list. Kandidat ne sme biti starejši od 38 let. 5. Zdravniško spričevalo. 6. Kratak opis, kje je služil in koliko časa kot učitelj, ali je oženjen, koliko ima otrok. Vsak mora v svoji prošnji navesti skupino predmeta, katere se želi učiti. Skupino so: I. Narodni jezik s književnostjo, zgodovino in zemljepis. II. Tuji jezik (nemški ali francoski), narodni jezik s književnostjo in zgodovino. III. Prirodopis (zoologija, botanika, mineralogija in geologija), zemljepis in kemija. IV. Matematika, fizika in kemija. V. Vse vrste risanja, opisna geometrija in matematika.

— Otrociček pod krmilnimi kopiti. Večraj popoldne se je igral na cesti v Zgornjem Brezovem pri Višnji gori triletni Joško, sin Egidija Vovka, posestnika v Zg. Brezovem. Skakal je po cesti sem in tja. Pri tem pa je skočil konju, ki je peljal »zapraviljivec« pod kopita. Konjsko kopito je strlo malčku spodnjo čeljust, nato pa je šel čez enajst let. Ubogega otroka, ki je dobil po vsej glavi nevarne poškodbe, so odpeljali takoj na višnjegorsko postajo. Ker pa ni bilo primerne zveze z vlakom, so odhod poklicali iz Ljubljane reševalni avto, ki je malega ponesrečenca odpeljal v Ljubljano v bolnišnico. Če nima nevarnih notranjih poškodb, bo revček ozdravel.

— Ravateljstvo drž. realne gimnazije v Kranju sprejema prijave za popravne (tudi za nižji tečajni izpit) in razredne izpite do 24. avgusta do 11. Ti izpiti se bodo vršili 25. in 26. avgusta po razporedu, ki bo nabit na oglasni deski. Prijave za sprejemni izpit v I. razred se sprejemajo do 26. avgusta. Sprejemni izpit se bo vršil 27. avgusta od 8 dalje. (Vse odloka min. prosvete.) Ravateljstvo opozarja učence V. in VII. razreda, naj pravočasno vložijo prošnje za izpregled starostne meje. (Pri vpisu v V. razred ne sme biti učence starejši od 17 let, pri vpisu v VII. razred pa ne starejši od 19 let. § 35. zak.) Vsak učenec si mora pred vpisom preskrbeti potrdilo pristojne davčne uprave o višini skupnih neposrednih davkov, ki jih plačuje sam ali njegovi starši. (Tudi v slučaju, da ne plača nobenega neposrednega davka.) Vpisovanje se bo vršilo: 1. dne 1. sept. za I. in II. razr.; 2. dne 2. sept. za III. in IV. razr.; 3. dne 3. sept.

ko svečano poteka življenje v tem kraju tudi ob delavnikih; ko bi ne bilo električne napeljave in avtomobilov, ki švigajo skoz mesto na cesti München—Nürnberg, bi človek mislil, da živi v srednjem veku.

Pred svojim hotelom sem sedel in listal dr. Kieferjevo knjžico. Ob določeni uri sem bil pri njem. Po telefonu je zvedel, da izletnikov še ni domov in da mi danes ne kaže več čakati, ker da danes radi pozne ure ne bi mogel on mojega obiska priporočiti. Jutri bo nova maša židovskega konvertita Bruna Pavla Rothschilda, bivšega lekarnarja, rojenega 24. avg. 1900 (kakor je bral iz svojega shematizma), potem bo obed, kjer bo imel dovolj prilike, da se razgovori s Terezijo in župnikom tudi o moji zadevi. Pridem naj k njemu ob pol štirih popoldne po odgovor.

Prosil sem ga, naj mi pove, kdaj in kje se bo vršila ta slovesnost.

»Ne morete zraven, ker ho vse v zasebni kapeli samo za povabljenno družbo. Na svidenje jutri ob pol štirih!«

Uvidel sem, da treba nestrpnost pokrotiti in čakati.

Proti večeru so se oglašili stolniški zvonovi v krepkem in lepo zbranim zboru. Menil sem, da velja ta hite ljude jutrajnjemu dnevu. Ko sem pa videl, da hite ljudje kar v trumavi v stolnico, sem šel še jaz. Kmalu sem spoznal, da je v cerkvi, ki je bila malone polna navzlic vsej obsebnosti, običajna večerna pobožnost v čast presv. Srcu Jezusovemu. Mojo pobožnost je zelo motila radovednost, če ni morda navzoča tudi ona, ki jo zasledujem že drugi dan. V cerkvi sami nisem mogel zaslediti nič podobnega. Kako neki, ko je nad

za V. in VI. razr.; 4. dne 5. sept. za VII. in VIII. razred. Natančnejša navodila o pričetku šol. leta bodo objavljena na oglasni deski.

DAJ slado DAM led.

— Tri milijone škode so napravili nalivi in toča v graščičem okraju vrbske banovine. To škodo so ocenili samo za ta okraj. Pa tudi drugod po Bosni okrog Banjaluke je bila škoda ogromna.

— Subotica izumira. Polletno poročilo subotškega matičnega urada sporoča, da je od 1. januarja do 30. junija letošnjega leta v Subotici bilo rojenih 1326 oseb, umrlo pa jih je v tem času 2252; torej je 926 oseb manj ko poprej.

— »Franz-Josef« grenčica dosega sijajne uspehe pri ljudeh, ki mnogo sedo.

— Sofer in samovozač. Inženjer Josip Štolfa je v tej skoraj 300 strani obsegaajoči knjigi podal konstrukcijo, delovanje ter strogo avtomobila, pojasnjujoč opis s 300 jasnimi slikami v priloženem zvezku, ter slovar tehničnih izrazov. Temeljita knjiga, ki išče sebi enake v vsej strokovni literaturi te vrste, je neobhodno potrebna soferju samovozaču in lastniku avtomobila. Cena je 140 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani.

— Pri ljudeh, ki so pobiti, utrjeni, nesposobni za delo, povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki dokazujejo, da je Franz-Josef« voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprtje črev pri duševnih delavcih, slaboživčnih in ženskah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celje

— Statistika tujcev v preteklem mesecu. V našem mestu je bilo v preteklem mesecu 904 tujcev. Med njimi je bilo po državljanstvu: Jugoslovani 709, Avstrijci 93, Čehoslovaki 30, Italijani 19, Nemci 14, Madžari 15, Grki 2, Poljaki 5, Švicar 1, Rusov 6, Američani 3, Norvežan 1 in Albanec 1. Po poklicu je bilo med njimi zastopanih: trgovcev in trgovskih potnikov 286, uradnikov 127, obrtnikov 95, inženjerjev 34, odvetnikov 31, učiteljev 26, dijakov 26, delavcev 18, industrijev 13, profesorjev 13, zdravnikov 10, duhovnikov 5, novinarjev 2 in raznih poklicev 218.

— Nekaj nevarnih tičkov v rokah mestne policije. Mestna policija je aretirala 26letnega delavca Franca iz Zgornje Ložnice pri Zalcu, ki ima na vesti celo vrsto težkih vlovov in tatvin v žalski okolici. Oddalil so ga v zapore okrogne sodišča. — Prav tako je bil aretiran v mestu 36letni Alojzij, ki se je na raznih krajih izdal za agronoma in izvajal od ljudi pod različnimi, dobro izmislenimi izgovori večje in manjše denarne zneske. Svoje delo je uspešno opravljal v Celju in okolici ter po kamniškem in gornjegrajskem okraju. — V ponedeljek 1. t. m. so našli 27letnega čevljarkega pomočnika nezvestnega od prevelike količine zavzete alkohola. Na policijo so pa ugotovili, da je zasledovan zaradi raznih goljufij in tatvin. Zato so ga obdržali v zaporu in ga izročili po daljšem zaslišanju v zapore okrogne sodišča.

— Izpred okrogne sodišča. V soboto 30. julija je razpravljal v razpravni dvorani okrogne sodišča mali senat pod predsedstvom s. ap. s. Levičnika, ki sta mu votirala s. o. s. Brečko in s. o. s. Radej. Pred senatom je stala cela vrsta obtožb, ki jih je obtožil drž. tožilec dr. Požar različnih večjih deliktov. Obtožbenca brata Urankarja je zagovarjal odvetnik dr. Orožen, Divjak dr. Rakun, Česenja dr. Pintler in Sabalič odvetniški kandidat Hočevar, Divjak Franc in Josip Urankar sta 13. aprila letos v opoldanskem odmoru vlomila s ponarejenimi ključi v trgovino Leona Kudischa na Kralja Petra cesti in odnesla 8500 Din gotovine. Bizjak Franc, Urankar Josip in Česenja Josip so lanko jesen v opoldanskem odmoru odprli zunanje izločeno okno, notranje razbili in odnesli iz blaginjske miznice 9690 Din. Bizjak in Urankar Rihard sta 22. junija letos ukradla v Crikvenici razne predmete v vrednosti 8000 Din, Valerij Lechovi tudi v Crikvenici pa takoj za prvim vlomom še druge predmete v vrednosti 1000 Din. Sabalič pa je pomagal ukradenemu predmetu razpečavati. Obsojeni so bili: Bizjak na 5 let težke ječe, Urankar Josip na 2 leti, Urankar Rihard na 1 leto in 9 mesecev in vsi trije na oddajo v prisilno delavnico po prestani kazni, Česenja na 1 leto strogega zapora in Sabalič na 3 mesece zapora.

— V Savinji utonil. V ponedeljek 1. t. m. je zahtevala Savinja v Celju svojo prvo letošnjo žrtev. Na Bregu v bližini gostilne Kranjc se je kopal 19letni posestnikov sin Mravljak iz Osenca 9, občina Teharje. Zašel pa je v pregloboko vodo in, ker ni znal plavati, mu je zmanjkalo tal in začel se je potapljati. Klical je na pomoč. Dva bližnja kopalca sta mu prihitela na pomoč. Mravljak pa ju je začel vleči za seboj, tako da sta bila prisiljena ga izpuustiti, ker se bi drugače sama potopila. Mravljak je potem izginil pod vodo in utonil.

— Izletniški vlak na Sušak. Vodstvo tukajšnje postaje javlja, da pelje v soboto 6. t. m. izletniški vlak na Sušak brez ozira na število udeležencev ob času, kakor je bilo prvotno javljeno.

Muholovec
AEROXON
polovi vse muhe!

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrecno „Aeroxon“

Ptuj

V Župečji vasi zopet požar. Plameni so objeli posvetilo Antona Zunkoviča. Zgorela je kolarnica, skedenj in podstrešje živinskega hleva, 160 q sena in slame ter razno poljedelsko orodje. Škoda znaša približno 40.000 Din, ki je le deloma krita z zavarovalnico. Gasilcem iz Sv. Lovrenca in Mihovcev se je po velikem naporu posrečilo omejiti ogenj, da se ni razširil na stanovanjsko poslopje in ostala sosedna poslopja. V kratkem času je to že peti požar v Župečji vasi in zdi se, da je tudi to pot podtaknila ogenj zlobna roka, ker je domača hčerka videla tik pred požarom nekoga bežati v smeri sadonosnika.

— Odprta noč in dan so groba vrata. V častitljivi starosti 78 let je umrl splošno znani tukajšnji trgovec Ljudevit Sonnenschein. V lepi starosti 79 let je umrla gospa Elizabeta Rehner, vdova po trgovcu. Blag jima spomin, prizadetim našim sožalje!

— Prisrčno slavo so imeli te dni naši vrli ptujski gasilci v Gasilskem domu. Član Pavel Mahac je obhajal 75kratno udeležbo pri požarih, magister Leo Behralk pa 50kratno udeležbo. Vrlima požarnikoma in vnetima samaritanoma iskreno čestitke!

Slovenska Krajina

Osebnosti. Svoj letni dopust je nastopil priznani kirurg in vodja bolnišnice v Murski Soboti dr. Škrilec. — Na dopustu je tudi lendavski okr. načelnik dr. Trstenjak.

— Bogujina. Danes se je vršila tu nova maša Fr. Horvata. Ljudstva je bilo ogromno. Še vedno drži načelo, da se plača strgati ene čevlje — naj gre človek na la novo mašo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 3. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Nasveti za domači vrt (M. Humeč). — 19.30 Literarna ura: I. Tavčarja zbrani spisi (Fr. Vodnik). — 20.00 Moderna francoska glasba (Orkestralni koncert iz Salzburga: Festspele). — 22.00 Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Četrtek, 4. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Slike iz narave (Herfort). — 19.30 Akademski poklici. — 20.00 Plošče. — 20.30 Koncert orkestra »Grafika«. — 21.30 Pevski koncert gđ. Vere Majdičeve, operne solistke. — 22.00 Fantje na vasi (moški kvartet). — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 4. avgusta.

Zagreb: 20.30 Ljubljana. 22.40 Plesna glasba. — Milano: 20.30 Operni prenos. — Barcelona: 21.30 Vokalni koncert. 22.30 Prenos koncerta iz kavarne. — Stuttgart: 20.40 Zaključna slavnost zborovanja katoliške akademске zveze v Stuttgartu. 21.45 Poljudni simf. koncert. — Toulouse: 21. Operetna glasba. 21.30 Melodije. 22.15 Koncert vojaške godbe. 23. Violinčelo. 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 20. Pester koncert. 21.10 Igra. Zabavni koncert. — Belgrad: 20.30 Ljubljana. 22.30 Plesna glasba. — Rim: 20.45 Pester koncert. 21.30 »Večna ljubav«, komedija. 22. Pester koncert. — Beromünster: 19. Rihard Tauber poje iz ciklusa »Narodna pesem«. 20. Zabavni koncert. 21.45 Pesmi. — Langenberg: 20.35 Pesmi in glasba. 22.20 Nočna glasba. — Dunaj: 20. Igra. 21.55 Plesna glasba. — Budapest: 21.45 Pianinski koncert. 22.30 Jazz, prenos iz kavarne. 23.15 Ciganska glasba.

tos pa kar ni več zaslužkov, ker kmetje, ki jim popravljajo stroje, nimajo s čim plačevati, tudi drugih virov ni, prodaja bencina komaj krije režijo. Hiteti je moral v delavnico radi nujnega popravila in me povabil za jutrišnji dan, nedeljo, da me popelje s svojim avtom, kamor me bo volja. Pogojno sem sprejel njegov ponudbo. Odsel je s sinom, orjaškim mladencem, ki ga je prišel klicati.

Deževalo je kar lepo naprej tudi popoldne. S prebiranjem sem bil pri koncu, pa tudi s potrpljenjem, ko se je približal napovedani čas.

Prelatova gospodinja mi je povedala, da je njen gospod pri novi maši v samostanu. Povabljeni da so samo tujci, prišla je celo tista Terezija iz Konnersreutha, ki biva pri profesorju Wutzu, kamor prihaja večkrat na obisk k sestri, ki služi pri tistem gospodu. Na moje vprašanje, če jo ona sama pozna od blizu, mi je povedala, da se poznata s sestro dobro, zanzamovanka pa da se v Eichstatu skriva pred ljudmi.

Točno ob pol štirih je prikorakal z razortim dežnikom gospod stolni dekan domov. Že v veži mi je razodel uspeh svojega posredovanja: »Nič ne bo, ne profesor Wutz ne Terezija nočeta v Eichstatu obiskov in radi miru ne dovolita nikakšne izjeme. Sredi drugega tedna se vrne Terezija v Konnersreuth in vas doma sprejme. Žal, več nisem mogel doseči.«

Zahvalil sem se visokemu gospodu, ki mi je dal še svojo posnetico za izkazilo mojega prizadevanja v Eichstatu.

Kaj naj počnem, kam naj se obrnem? Postopal sem v dežju po mestu, ker v sobi nisem mogel zdržati, preveč sem bil togoten nase.

